

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ดร. สมจิต โยธะคง รองศาสตราจารย์ ดร. ปัญญา หิรัญรัมย์ และ
รองศาสตราจารย์ ลัดดา พิศาลบุตร สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและติดตามการทำวิทยานิพนธ์อย่างดียิ่ง
ตลอดมานับตั้งแต่เริ่มต้น และอาจารย์บุญมี จันทร์วงศ์ กรรมการสอบภายนอก ที่ทำให้
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยได้รับการสนับสนุนการทำวิจัยจากผู้บังคับบัญชา อาจารย์บุญมี จันทร์วงศ์
ตำแหน่งอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ คุณเชาว์ปรีชา ศรีรอด ตำแหน่งนักวิชาการสหกรณ์ 9 ชช.
กรมส่งเสริมสหกรณ์ และคุณเชาวรัตน์ เล็กขาว ตำแหน่งสหกรณ์จังหวัดปัตตานี ที่ให้คำแนะนำ
การพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง กระบวนการจัดการสหกรณ์ และธุรกิจของสหกรณ์
และได้รับความร่วมมือจากสหกรณ์กองทุนสวนยาง อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ในการตอบ
แบบสัมภาษณ์จากสมาชิกและกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยาง ซึ่งผู้วิจัยถือว่ามี
ค่าและเป็นพระคุณยิ่ง

ผู้วิจัยได้รับการสนับสนุนจากคุณพอวิเชียร นวลชื่น คุณแม่สำเนียง นวลชื่น
ภรรยา บุตรทั้ง 2 คน พี่น้องทั้ง 3 คน เพื่อน ๆ ที่ให้กำลังใจ ซึ่งผู้วิจัยถือว่าเป็นแรงใจสนับสนุนที่
มีค่าเป็นอย่างยิ่ง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย ผู้วิจัยขอมอบให้ ผู้สนใจในการศึกษา กุศลอันพึงมีจาก
การวิจัย ผู้วิจัย ขอมอบแด่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ และท่านผู้มีพระคุณทุกท่าน ความ
บกพร่องที่มีทั้งหมดผู้วิจัยขอรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

วิจิต นวลชื่น

พฤษภาคม 2547

ชื่อวิทยานิพนธ์ แนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง อำเภอโคกโพธิ์
จังหวัดปัตตานี

ผู้วิจัย นายวิฑิต นวลชื่น **ปริญญา** เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)
อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. สมจิต โยระคง (2) รองศาสตราจารย์ ดร. ปัญญา
หิรัญศรีศรี (3) รองศาสตราจารย์ ลัดดา พิศาลบุตร **ปีการศึกษา** 2546

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สถานภาพสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกและกรรมการ
ดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยาง 6 แห่ง อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี พ.ศ. 2546 (2) แนวทางการ
พัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง (3) ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาธุรกิจของ
สหกรณ์กองทุนสวนยาง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือสมาชิกและ
กรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยาง อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำนวน 523 คน กลุ่มตัวอย่าง
91 คนได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หาค่าสถิติโดยใช้ค่า
ร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดอันดับ และค่าที (t-test) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์
สำเร็จรูป SPSS for Windows ผลการวิจัยพบว่า

(1) สมาชิกและกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยางเป็นเพศชาย สถานภาพสมรสแล้ว
มีอายุเฉลี่ย 53.64 ปี จบการศึกษาระดับภาคบังคับ มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัด จำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย
4.54 คน อาชีพหลักคือการเกษตร อาชีพรองคือรับจ้าง มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 26.59 ไร่ พื้นที่ทำสวน
ยางพาราเฉลี่ย 21.90 ไร่ สาเหตุที่ปลูกยางพาราเพราะมีรายได้ดี ประสบการณ์การปลูกยางพาราเฉลี่ย
28.53 ปี จำนวนแรงงานในครอบครัวเฉลี่ย 2.71 คน รายได้เฉลี่ยแต่ละครอบครัว 130,018.00 บาท/ปี
รายได้จากการขายยางพาราเฉลี่ย 115,312.00 บาท/ปี รายได้จากการขายผลผลิตยางพาราเฉลี่ย 37.10 บาท/
กิโลกรัม รายจ่ายเฉลี่ยแต่ละครอบครัว 100,004.40 บาท/ปี ไม่ได้กู้เงินเชื่อเพื่อปลูกยางพารา เข้าเป็นสมาชิก
ของสหกรณ์กองทุนสวนยางตั้งแต่เริ่มก่อตั้งสหกรณ์ เป็นสมาชิกเฉลี่ย 9.25 ปี เข้าเป็นสมาชิกเพราะต้องการ
ขายผลผลิตยางในราคายุติธรรม

(2) ด้านแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง กระบวนการจัดการ
สหกรณ์และธุรกิจสหกรณ์จัดอยู่ในระดับน้อย

(3) ด้านปัญหาและข้อเสนอแนะ สมาชิกและกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุน
สวนยางกล่าวถึงปัญหาและมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการจัดการด้านการจัดการบุคคล และธุรกิจด้านการ
แปรรูปมากที่สุด

ผลทดสอบสมมติฐานพบว่า สมาชิกและกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยางมีความ
คิดเห็นเรื่องกระบวนการจัดการสหกรณ์และธุรกิจสหกรณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ แนวทางการพัฒนาธุรกิจ สหกรณ์กองทุนสวนยาง จังหวัดปัตตานี

Thesis title : APPROACHE TO BUSINESS DEVELOPMENT OF RUBBER FUNDS COOPERATIVES IN KHOK PHO DISTRICT, PATTANI PROVINCE

Researcher : Mr. Vichit Nualchuan; **Degree:** Master of Agriculture (Agricultural Extension) ;**Thesis Advisors :** (1) Dr. Somchit Yotakhong, Associate Professor; (2) Dr. Panya Hiranrusme, Associate Professor; (3) Ladda Bhisalbutra; Associate Professor ;
Academic Year : 2003

ABSTRACT

The purposes of this research were to study (1) socio - economic conditions of the members and committee members ; (2) approaches for business development of these Rubber Funds Cooperatives; (3) problems and suggestions concerning approaches for their business development. It was a survey research. The research population was 523 members and committee members of such Rubber Funds Cooperatives. The 91 samples were obtained through simple random sampling. The research tool was a structured interview. For statistical results, percentage, arithmetic mean, standard deviation, ranking, and t-test were used to analyze data through the SPSS for Windows program. The findings were as follows:

(1) As for socio - economic conditions, the members and the committee members of the Rubber Funds Cooperatives were male and married. Their average age was 53.64 years old. Their education was at compulsory level. Their families of average members of 4.54 lived in Pattani Province. Their primary occupation was agriculture and secondary occupation was being hired-hands. Within their average agricultural land of 26.59 rai (10.64 acres) was an average para-rubber plantation of 21.90 rai (8.76 acres). Their average experience in planting para-rubber trees was 28.53 years. The average man labor in a family was 2.71 persons. The reason in planting para-rubber trees was high income. Their average family income was 130,018.00 baht/year. Their average income from selling para-rubber products was 115,312.00 baht/year. Their average income for para-rubber products was 37.10 baht /kl. Their average family expense was 100,004.40 baht/year. These samples did not get a loan for their rubber plantations. They were members of the Rubber Funds Cooperatives since their establishment, for 9.25 years at average, in order to be able to sell their products at reasonable prices.

(2) As for the approaches for business development of the Rubber Funds Cooperatives, the managing process and the business were ranked at the low level.

(3) As for problems and suggestions, the members and the committee members of the Rubber Funds Cooperatives referred to the managing process concerning personnel management and the Cooperatives' business concerning product modification the most.

The result of the hypothesis study showed that the opinions of the members and the committee members concerning the Cooperatives' managing process and business differed at the statistically significant level of 0.01.

Keywords: Approaches to business development, Rubber Funds Cooperatives , Pattani Province

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	2
สมมติฐานการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 บรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	6
บริบทเกี่ยวกับการพัฒนา.....	6
บริบทเกี่ยวกับสหกรณ์.....	11
สหกรณ์กองทุนสวนยางและการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์.....	23
อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี และสหกรณ์กองทุนสวนยาง.....	45
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	56
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	60
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	60
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	61
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	63
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	63

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่าง	67
ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์ กองทุนสวณยางของกลุ่มตัวอย่าง	84
ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาธุรกิจ ของสหกรณ์กองทุนสวณยางของกลุ่มตัวอย่าง	110
การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย	142
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	146
สรุปการวิจัย	146
อภิปรายผล	156
ข้อเสนอแนะ	162
บรรณานุกรม	163
ภาคผนวก	167
ก หนังสือราชการ	168
ข แบบสัมภาษณ์	170
ค ภาพแสดงระดับการพัฒนา	184
ง ตารางวิเคราะห์ผล t – test	188
จ ภาพการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวณยาง	194
ประวัติผู้วิจัย	199

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 จำนวนประเภท จำนวนสหกรณ์ และจำนวนสมาชิก.....	16
ตารางที่ 2.2 แสดงการปกครองอำเภอโคกโพธิ์.....	50
ตารางที่ 2.3 แสดงจำนวนประชากรในอำเภอโคกโพธิ์.....	51
ตารางที่ 2.4 แสดงทรัพยากรป่าไม้.....	52
ตารางที่ 2.5 แสดงการปลูกพืชเศรษฐกิจ.....	53
ตารางที่ 2.6 แสดงจำนวนปศุสัตว์ที่สำคัญ.....	53
ตารางที่ 2.7 แสดงชื่อสหกรณ์ ที่ตั้งสหกรณ์ จำนวนสมาชิก จำนวนกรรมการดำเนินการ และทุนดำเนินงาน.....	55
ตารางที่ 2.8 แสดงการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์.....	56
ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	61
ตารางที่ 4.1 สภาพทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง.....	68
ตารางที่ 4.2 สภาพทางเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่าง.....	72
ตารางที่ 4.3 แนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง : กระบวนการจัดการสหกรณ์.....	85
ตารางที่ 4.4 แนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง : ธุรกิจของสหกรณ์.....	95
ตารางที่ 4.5 จำนวนปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการจัดการสหกรณ์ ของกลุ่มตัวอย่าง.....	111
ตารางที่ 4.6 ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการจัดการสหกรณ์ ของกลุ่มตัวอย่าง.....	112
ตารางที่ 4.7 จำนวนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการ จัดการสหกรณ์ของกลุ่มตัวอย่าง.....	118
ตารางที่ 4.8 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการจัดการสหกรณ์ ของกลุ่มตัวอย่าง.....	119

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.9 จำนวนปัญหาเกี่ยวกับธุรกิจสหกรณ์ของกลุ่มตัวอย่าง.....	128
ตารางที่ 4.10 ปัญหาเกี่ยวกับธุรกิจสหกรณ์ของกลุ่มตัวอย่าง.....	129
ตารางที่ 4.11 จำนวนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับธุรกิจสหกรณ์ของกลุ่มตัวอย่าง.....	134
ตารางที่ 4.12 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับธุรกิจสหกรณ์ของกลุ่มตัวอย่าง.....	135
ตารางที่ 4.13 การทดสอบสมมติฐาน ใช้ค่า t – test เกี่ยวกับแนวทาง การพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง : กระบวนการจัดการสหกรณ์ ของสมาชิกและ กรรมการดำเนินการสหกรณ์กองทุนสวนยาง.....	142
ตารางที่ 4.14 การทดสอบสมมติฐาน ใช้ค่า t – test แนวทาง การพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง : ธุรกิจสหกรณ์ ของสมาชิกและกรรมการดำเนินการ ของ สหกรณ์กองทุนสวนยาง.....	144

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 รูปแบบจำลองแนวคิดของการวิจัย.....	3
ภาพที่ 2.1 แผนภูมิแสดงโครงสร้างการบริหารงานของสหกรณ์กองทุนสวนยาง.....	27
ภาพที่ 2.2 แผนภูมิแสดงโครงสร้างการจัดองค์กรของสหกรณ์กองทุนสวนยาง.....	34
ภาพที่ 2.3 โรงงานผลิตยางแผ่นผึ่งแห้ง/รมควัน ขนาดกำลังการผลิต 2 ตัน/วัน.....	35
ภาพที่ 2.4 ถังใส่น้ำยางของสมาชิกแต่ละราย.....	35
ภาพที่ 2.5 การลำเลียงน้ำยางสดด้วยรถจักรยานยนต์.....	35
ภาพที่ 2.6 การลำเลียงน้ำยางสดด้วยรถบรรทุกขนาดเล็ก.....	35
ภาพที่ 2.7 แสดงยางแผ่นดิบ.....	38
ภาพที่ 2.8 การตัดยางแผ่นรมควัน.....	38
ภาพที่ 2.9 แผนภูมิแสดงการจัดการสหกรณ์.....	41
ภาพที่ 2.10 แผนภูมิแสดงธุรกิจสหกรณ์.....	42
ภาพที่ 2.11 โครงสร้างความเข้มแข็งให้สหกรณ์กองทุนสวนยาง และศูนย์กลางอัดก้อนและโกดัง.....	44
ภาพที่ 2.12 แผนที่จังหวัดปัตตานี.....	46
ภาพที่ 2.13 แผนที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี.....	48

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สหกรณ์กองทุนสวนยางได้เริ่มดำเนินการจัดตั้ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 ตามโครงการส่งเสริมการตั้งสหกรณ์ในกลุ่มผู้ผลิตยางพาราของกรมส่งเสริมสหกรณ์ ร่วมกับโครงการพัฒนาผลผลิตยางแผ่นผึ่งแห้ง / รมควัน ของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาราคายางตกต่ำ รวบรวมเกษตรกรชาวสวนยางรายย่อยมารวมกลุ่มกัน ตั้งเป็นสหกรณ์ โดยใช้หลักและวิธีสหกรณ์ในการบริหาร โรงอบ / รมควัน เพื่อพัฒนาการผลิต การแปรรูปยางให้มีคุณภาพตามความต้องการของตลาดและลดต้นทุนการผลิตอีกทั้งยังเป็นการยกระดับมาตรฐาน การครองชีพ ของชาวสวนยางให้ สูงขึ้น โดยวิธีการสหกรณ์และมีเป้าหมายในการจัดตั้งสหกรณ์กองทุนสวนยาง จำนวน 1,500 สหกรณ์ ก่อสร้างโรงอบ / รมควัน จำนวน 1,500 โรง ปัจจุบันมี สหกรณ์กองทุนสวนยางรวมจำนวน 695 สหกรณ์ โรงอบ / รมควัน 695 โรง กระจายอยู่ตามจังหวัดต่างๆ ในภาคใต้ ภาคตะวันออกและตะวันออกเฉียงเหนือที่มีพื้นที่ปลูกยางพาราจาก (<http://www.thailandrubber,thaigov,net/service ta 3 html>)

สหกรณ์กองทุนสวนยาง อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จัดตั้งมาตั้งแต่ พ.ศ. 2537 โดยเกษตรกรชาวสวนยางรายย่อยอำเภอโคกโพธิ์ มารวมกลุ่มเพื่อจัดตั้งสหกรณ์ ตามมาตรา 8 พระราชบัญญัติ สหกรณ์ พ.ศ. 2511 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวมกันผลผลิตยางแผ่นที่มีคุณภาพดี และจัดการด้านตลาดเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรอง มีจำนวน 7 สหกรณ์ จำนวนโรงอบ / รมควัน 7 โรง จำนวนสมาชิก สหกรณ์ 498 ครอบครัว กำลังการผลิต 2 ตัน / วัน / โรง ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการเงิน การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย และการรวบรวมผลผลิตยางเพื่อแปรรูป

ปัจจุบันสหกรณ์กองทุนสวนยาง อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี มีจำนวน 6 สหกรณ์ เป็นสหกรณ์ที่ดำเนินธุรกิจด้านการเงินจำนวน 3 สหกรณ์ ด้านการซื้อ / ขาย การแปรรูป จำนวน 3 สหกรณ์ ด้านการจัดหาสินค้ามาจำหน่าย 2 สหกรณ์ ด้านการส่งเสริมการเกษตร จำนวน 6 สหกรณ์ ด้านการให้การศึกษาอบรมจำนวน 6 สหกรณ์ และไม่มีการดำเนินธุรกิจด้านการบริการ และบำรุงที่ดิน ทำให้การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ไม่สามารถสนองความต้องการของสมาชิก ได้ครบวงจร จึงทำให้สมาชิกบางคนไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์ ทำให้สหกรณ์

กองทุนสวนยางมีผลการดำเนินธุรกิจ กำไรสุทธิ จำนวน 2 สหกรณ์ และขาดทุนสุทธิ จำนวน 4 สหกรณ์

จากปัญหาการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง ที่มีผลต่อการพัฒนาการผลิต การแปรรูปยางให้มีคุณภาพตามความต้องการของตลาดและลดต้นทุนการผลิต ร่วมกันดำเนินกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกและสหกรณ์เพื่อส่งเสริมการอยู่ดีกินดี การอยู่ร่วมกันอย่างสันติและเสริมสร้างความเป็นธรรมในสังคม ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เพื่อที่จะสามารถนำข้อมูลเป็นแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์กองทุนสวนยางนำไปใช้ในการวางแผนส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์กองทุนสวนยางต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกและกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยาง
- 2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง
- 2.3 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง

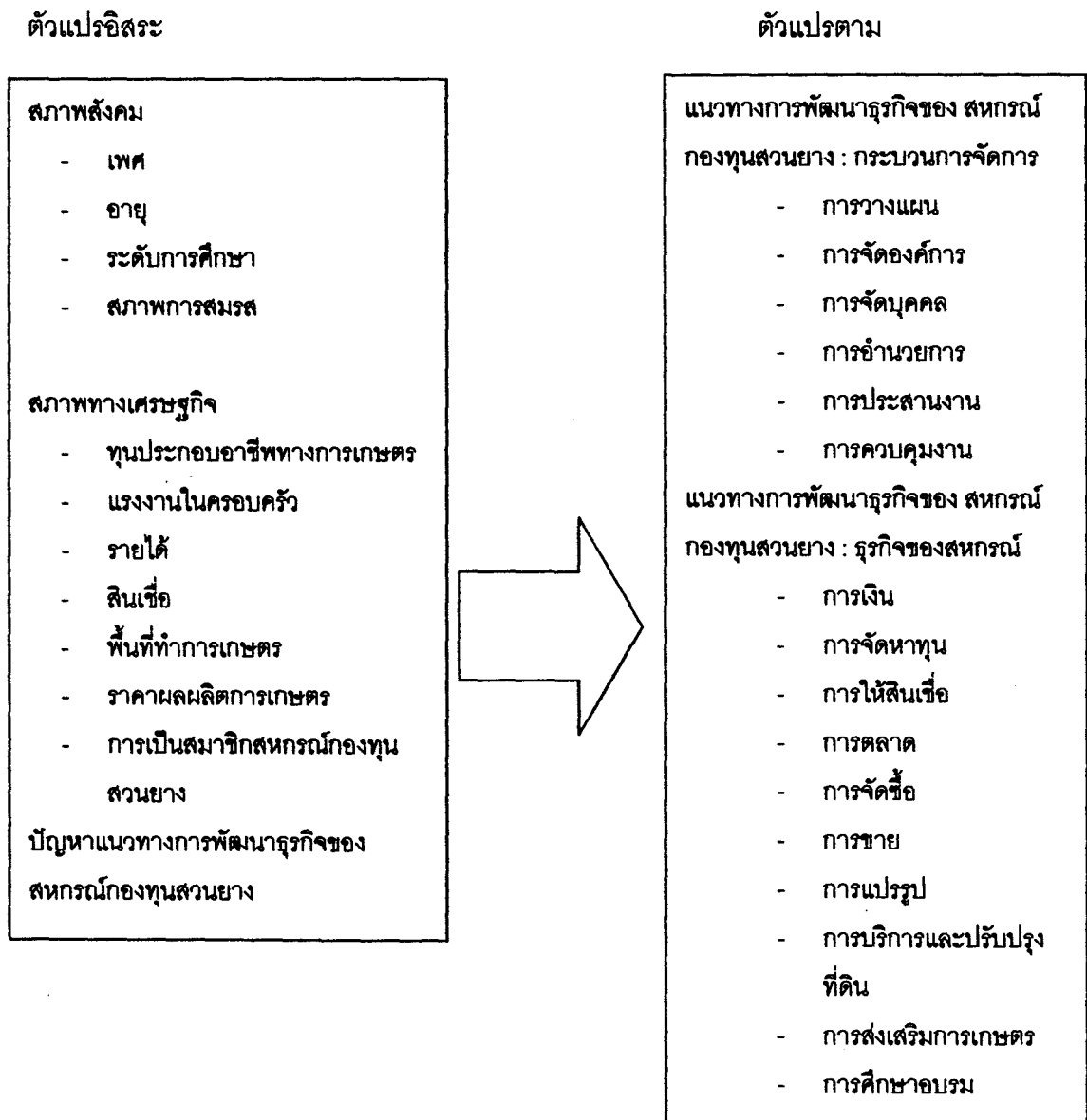
3. กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง แนวทางการพัฒนาธุรกิจ ของสหกรณ์กองทุนสวนยาง สามารถนำมากำหนดเป็นตัวแปรอิสระและตัวแปรตามดังนี้

- 3.1 ตัวแปรอิสระ (independent variable) เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกและกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยาง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส ทุนประกอบอาชีพทางการเกษตร แรงงานในครอบครัว รายได้ สินเชื่อ พื้นที่ทำการเกษตร ราคาผลผลิตทางการเกษตร และการเป็นสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยาง

3.2 ตัวแปรตาม (dependent variable) เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง ด้านกระบวนการจัดการ ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคคล การอำนวยความสะดวก การประสานงาน และการควบคุมงาน และด้านธุรกิจของสหกรณ์ ได้แก่ การเงิน การจัดหาทุน การให้สินเชื่อ การตลาด การจัดซื้อ การขาย การแปรรูป การบริการและปรับปรุงที่ดิน การส่งเสริมการเกษตร และการศึกษาอบรม

จากตัวแปรทั้ง 2 กลุ่ม สามารถนำมากำหนดเป็นรูปแบบจำลองกรอบแนวคิดของการวิจัยและความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ในการวิจัยได้ดังภาพที่ 1.1 ดังนี้

ภาพที่ 1.1 รูปแบบจำลองแนวคิดของการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

สมาชิกและกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยางมีความคิดเห็นต่อ
แนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยางแตกต่างกัน

5. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้จะทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง
อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำนวน 6 สหกรณ์

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยได้กำหนดศัพท์ที่ใช้เพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะขึ้นดังนี้

6.1 **แนวทางการพัฒนา** หมายถึง แนวทางการพัฒนาการดำเนินธุรกิจสหกรณ์
กองทุนสวนยางเกี่ยวกับด้านกระบวนการจัดการสหกรณ์ และด้านธุรกิจสหกรณ์ให้เกิดการ
เปลี่ยนแปลง การพัฒนาที่จะทำให้สหกรณ์ไปถึงเป้าหมายตามความต้องการของสมาชิกสหกรณ์

6.2 **ธุรกิจของสหกรณ์** หมายถึง ธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง เพื่อบริการ
สมาชิก ได้แก่ ธุรกิจเกี่ยวกับการเงิน การจัดหาทุน การให้สินเชื่อ การตลาด การจัดซื้อ การขาย
การแปรรูป การบริการและบำรุงที่ดิน การส่งเสริมการเกษตรและการให้การศึกษาอบรม

6.3 **สมาชิกสหกรณ์** หมายถึง สมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยาง อำเภอโคกโพธิ์
จังหวัดปัตตานี

6.4 **กรรมการดำเนินการ** หมายถึง กรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวน
ยาง อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

6.5 **สหกรณ์กองทุนสวนยาง** หมายถึง สหกรณ์ประเภทสหกรณ์การเกษตรที่จัดตั้ง
ขึ้นตามนโยบายของรัฐบาล โดยมีวัตถุประสงค์ให้เกษตรกรชาวสวนยางรวมกลุ่มในรูปสหกรณ์
เพื่อรวมกันผลิตยางแผ่นที่มีคุณภาพดีและจัดการด้านการตลาด เพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรอง อันจะ
ส่งผลให้เกษตรกรชาวสวนยางมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยรัฐบาลให้การสนับสนุนโรงงานอบ / ร่มยาง
อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้มีประโยชน์ที่จะได้รับ คือ

7.1 สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุงแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง

7.2 ทราบแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง

7.3 ทราบถึงปัญหาแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง

7.4 ทราบข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี”

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ทั้งเอกสารและวิชาการ ตำรา บทความ วารสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศดังนี้

1. บริบทเกี่ยวกับการพัฒนา
2. บริบทเกี่ยวกับสหกรณ์
3. สหกรณ์กองทุนสวนยางและการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง
4. อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี และสหกรณ์กองทุนสวนยาง อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี
5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. บริบทเกี่ยวกับการพัฒนา

ในเรื่องนี้จะได้กล่าวถึงบริบทเกี่ยวกับการพัฒนา ดังนี้

1.1 ความหมายของการพัฒนา

ทิตยา สุวรรณชฎ (อ้างถึงใน จำรัส นวลน้อม 2540: 7) ได้ให้ความหมายการพัฒนาว่าเป็นกระบวนการในอันที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยการจัดสรรทรัพยากรทางสังคม เพื่อการเปลี่ยนแปลงที่จะให้บรรลุเป้าหมายที่สังคมได้เลือกสรรแล้ว ด้วยการควบคุม การเปลี่ยนแปลงให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (อ้างถึงใน จำรัส นวลน้อม 2540: 7) ได้ให้ความหมายการพัฒนาว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีการกำหนดทิศทาง(directed change) หรือการเปลี่ยนแปลงที่ได้วางแผนเอาไว้ล่วงหน้าแล้ว (planned change) ซึ่งทิศทางที่กำหนดหรือวางแผนไว้ ย่อมจะเป็นไปในลักษณะที่พึงปรารถนาของสมาชิกในสังคมนั้น (desired change)

แคทซ์ ซู เอ็ม (Saul M. Katz อ้างถึงใน จำรัส นวลนิม 2540: 7) ได้ให้ความหมายการพัฒนาว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงฐานะทางสังคมจากระดับหนึ่งไปสู่อีกระดับหนึ่งที่มีคุณค่าเพิ่มขึ้น และต้องมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมด้วย

ไมร์ดัล กูน่า (Gunnar Myrdal อ้างถึงใน จำรัส นวลนิม 2540: 7) ได้ให้ความหมายการพัฒนาว่าเป็นกระบวนการเคลื่อนย้ายจากการด้อยพัฒนา (underdevelopment) ให้หลุดพ้นจากความยากจน ซึ่งจะแสวงหาและบรรลุถึงได้อย่างแท้จริง โดยวิธีการวางแผนเพื่อการพัฒนา (planning for development) กล่าวคือ การพัฒนา เป็นการปรับปรุงเงื่อนไขที่ไม่พึงปรารถนา ต่าง ๆ ในระบบสังคม เงื่อนไขซึ่งทำให้ภาวะการด้อยพัฒนาเป็นอยู่ตลอดไป

ฮอกกิน จอยซ์ เอ็ม และอลแล่น โรเบิร์ต (Joyce M. Hawkins and Robert Allen 1991: 395) ได้ให้ความหมายการพัฒนาว่าเป็นการกระทำ กระบวนการ มีการวางแผนหาช่องทางการพัฒนาอย่างจริงจัง

สรุปได้ว่า การพัฒนา หมายถึง กระบวนการในอันที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง มีการวางแผนเอาไว้ล่วงหน้า มีการจัดสรรทรัพยากร เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในลักษณะที่พึงปรารถนาของสมาชิกในสังคมนั้น

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา

นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์ (2543 : 6-9) อธิบายว่า แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาดังนี้

1.2.1 **แนวคิดแบบวิวัฒนาการ (evolution)** การพัฒนาเพื่ออธิบายประวัติศาสตร์ของมนุษย์ (human history) เพราะเชื่อว่ามนุษย์ชาติเคลื่อนย้ายจากภาวะหนึ่งไปสู่อีกภาวะหนึ่ง ที่สูงกว่า (higher stage) ในทิศทางเดียวกัน (uni directional) และการเคลื่อนย้ายดังกล่าว ทำให้มนุษย์มีความอุดมสมบูรณ์ขึ้น มีความแตกต่างกันมากขึ้น ร่ำรวยขึ้น ทั้งทางวัตถุ และวัฒนธรรมมีเหตุผลมากขึ้น

1.2.2 **แนวคิดแบบการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (social change)** คือ ไม่เกี่ยวข้องกับอดีตหรืออนาคตอันรุ่งโรจน์ แต่สนใจศึกษาการเปลี่ยนแปลงของปรากฏการณ์ (phenomena) เช่นการจัดชั้นทางสังคม (social stratification) เพื่อหาสาเหตุของการเปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงภายในสังคม หรือการเปลี่ยนแปลงทั้งสังคม

1.2.3 **แนวคิดแบบเศรษฐศาสตร์ (economic)** ใช้สำหรับจำแนกประเทศต่าง ๆ ตามดัชนีบ่งชี้ (index) บางตัว เช่น รายได้ประชาชาติ กล่าวคือ มีการเรียกประเทศที่มีรายได้ประชาชาติสูงกว่าว่าเป็นประเทศพัฒนาแล้ว และเรียกประเทศที่มีรายได้ประชาชาติต่ำกว่าว่าด้อยพัฒนา หรือกำลังพัฒนา

1.2.4 **แนวคิดแบบการปฏิบัติการทางสังคม (social action)** โดยฝ่ายรัฐบาลมีความเพียรพยายามปรับปรุงทางสังคมให้ดีขึ้น สร้างคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

1.2.5 **แนวคิดแบบความขัดแย้งทางสังคม (social conflict)** เนื่องจากการพัฒนาเป็นผลทางการปฏิบัติการทางสังคม ทำให้เกิดความตึงเครียด และความขัดแย้ง (tension and conflict) เช่นในแบบแผนวัฒนธรรม สัดส่วนระหว่างอาชีพและจำนวนประชากร การทำงานใน องค์กรชนชั้นทางสังคม และอื่น ๆ ซึ่งความขัดแย้งทุกรูปแบบมีสหสัมพันธ์ต่อกัน (interrelated) และมีผลกระทบ (impact) ต่อกันมากน้อย แตกต่างกันไป

1.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2543 : 11-13) อธิบายว่า ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาดังนี้

1.3.1 **ทฤษฎี Social Darwinism** เชื่อว่าความสามารถทางพฤติกรรมด้านศีลธรรม การใช้เหตุผลในการตัดสินใจและการประสบความสำเร็จในสังคมนั้น ไม่เท่าเทียมกันระหว่างกลุ่มของคนหรือเชื้อชาติต่าง ๆ และเชื่อว่าผู้เข้มแข็งในสังคมเท่านั้นที่อยู่รอด

1.3.2 **ทฤษฎี Functionalism** มองสังคมว่าประกอบไปด้วยส่วนต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ต่อกัน เช่น สถาบันต่าง ๆ ของครอบครัว และศาสนา ซึ่งเมื่อนำมารวมกัน จะทำให้เกิด ภาพรวมที่สมบูรณ์ ดังนั้นสังคมที่ดีคือ สังคมที่วางรากฐานบนค่านิยมที่เป็นเอกลักษณ์ (value consensus) เป็นความมั่นคง (stability) และการทำตามกัน (conformity) หากต้องการให้สังคมคงอยู่ ประชาชนต้องได้รับการเตรียมให้แสดงบทบาทตามที่กำหนด

1.3.3 **ทฤษฎี Liberalism** เน้นคุณค่าของสังคมที่เกิด มีการแข่งขันและมีความเป็นธรรม ซึ่งสร้างแรงบันดาลใจไปสู่การมีสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลอย่างเต็มที่

1.3.4 **ทฤษฎี New Right** วางรากฐานของทัศนะที่ว่ารัฐบาลไม่ควรแทรกแซงในสังคม และรบกวนอิสระภาพและแรงบันดาลใจของบุคคล บุคคลควรมีอิสระในการแข่งขันกับผู้อื่น เพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าและทรัพยากรในตลาดเสรี (free market) นโยบาย New Right ค่อนข้างจะ

เป็นส่วนผสมที่ขัดแย้งกันเองระหว่างการลดกฎระเบียบทางธุรกิจและกิจกรรม ตลาดแรงงานกับนโยบายควบคุมที่กวดขันมากขึ้นของสถาบันสังคม

1.3.5 ทฤษฎี Social Interactionism สะท้อนให้เห็นถึงวิธีที่ความเป็นจริงถูกสร้างขึ้นจากปฏิสัมพันธ์ในทุก ๆ วัน เมื่อเรารับข่าวสารที่แลกเปลี่ยนกัน ทั้งที่เป็นภาษาพูด และไม่ เป็น (verbal and non verbal) นั้นเราได้พัฒนาอัตลักษณ์ของเราขึ้นมา เราสื่อสารกับบุคคลต่าง ๆ หลายทาง ซึ่งเป็นการเสริมสร้างอัตลักษณ์นี้

1.3.6 ทฤษฎี Marxism เป็นความคิดที่ซับซ้อนและไม่มีเอกภาพ วางรากฐานอยู่บนหลักการสำคัญ คือ หนึ่งความเข้าใจกับวิธีที่มนุษย์สร้างโลกของเขาเองขึ้นมาเป็นแกนกลางของความเข้าใจ ว่าสังคมทำงานอย่างไร สองเมื่อการผลิตและการเป็นเจ้าของเครื่องมือการผลิตถูกแยกออกจากกัน เมื่อนั้นระบบชนชั้น (class system) ที่วางรากฐานบนการแสวงหาผลประโยชน์จาก ชนชั้นกรรมกร (working class) โดยชนชั้นกลาง (bourgeois class) จะเกิดขึ้น ชนชั้นเหล่านี้จะมีความสัมพันธ์ที่เป็นปรปักษ์ต่อกัน มีวิถีทางเดียวที่จะขจัดความเสียเปรียบ ความยากจนและความ กดขี่ในสังคมทุนนิยม คือ การเปลี่ยนแปลงและล้มล้างระบบทุนนิยมทั้งหมด

1.3.7 ทฤษฎี Feminism มุ่งความสนใจไปที่ฐานะที่เป็นของสตรีในสังคม โดยวิเคราะห์และอธิบายธรรมชาติและจุดกำเนิดของความไม่เท่าเทียมกันระหว่างชายหญิง การเอารัดเอาเปรียบและการกดขี่ วิธีที่ใช้วิเคราะห์และตอบสนองต่อประเด็นทางเพศนั้นขึ้นอยู่กับจุดยืน (stand point) ที่แต่ละคนเลือก

1.3.8 ทฤษฎี Social movement ทฤษฎีนี้เชื่อว่า สังคมและยุคถูกกำหนดโดยความสามารถที่เพิ่มมากขึ้น ในการทำและทำซ้ำตนเอง การทำตนเอง (self making) นี้แสดงออกมาในรูปการเคลื่อนไหวทางสังคม ซึ่งกลายมาเป็นส่วนสำคัญในชีวิตของเรา

1.3.9 ทฤษฎี Modernism เกิดจากความคิดที่ว่ามนุษย์สามารถทำงานอย่าง สร้างสรรค์และชาญฉลาดในการควบคุมชะตากรรมของตนเอง และสร้างจริยธรรมสากลขึ้น ซึ่งเป็น การสัญญาว่าจะสร้างโลกที่มีรากฐานบนความคิดที่เป็นเหตุผลและวิทยาศาสตร์ ปราศจากความ ชาติแคลนและไร้เหตุผล

1.3.10 ทฤษฎี Postmodernism ความไม่พอใจต่อ Modernism ได้เกิดทาง ใหม่ที่แตกต่างออกไปเรียกว่า Postmodernism ซึ่งปฏิเสธทฤษฎีที่ครอบคลุมเกินเลย ไม่พยายาม พูดยุติ (อธิบาย) แทนคน (ทฤษฎี) อื่น ไม่พยายามค้นหาความจริง (the truth) หรือยุทธศาสตร์สากล (universal strategy) สำหรับปลดปล่อยมนุษย์ แต่เป็นการมองโลก แบบแยกส่วนไม่ต่อเนื่องและ หลากหลาย

1.4 แนวทางเกี่ยวกับการพัฒนา

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2543 : 9-10) อธิบายว่า แนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาดังนี้

1.4.1 แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ (economic development) มี

จุดมุ่งหมายในการสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจ (economic growth) เช่น การสะสมทุนให้เพียงพอ ต่อการสนับสนุนระบบธนาคารที่น่าพึงพอใจ การลงทุนในด้านอุตสาหกรรมและการขนส่ง และกองทุนส่งเสริมชวาณา เพื่อใช้ในการทำการเกษตรแผนใหม่ กระแสหมุนเวียนของเงินตราจากคนร่ำรวยไปสู่คนยากจน การพัฒนาเศรษฐกิจ มักจะเกี่ยวข้องโดยตรงกับภาคเกษตรกรรมหรือภาคอุตสาหกรรม

1.4.2 แนวทางการพัฒนาสังคม (social development) เป้าหมายของการพัฒนาสังคมที่สำคัญคือ การรู้หนังสือ (literacy) ของประชาชนและการให้สวัสดิการทางสังคมแก่ประชาชน

1.4.3 แนวทางการพัฒนาการปกครอง (administrative development) โครงสร้างกระบวนการและระบบการปกครอง หรือการบริหารประเทศจะต้องได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมสอดคล้องและเอื้ออำนวยให้การพัฒนาและกลวิธีในการดำเนินการพัฒนามีประสิทธิภาพสูงสุด ตลอดจนบรรลุผลตามเป้าหมายอย่างรวดเร็วด้วย ซึ่งไม่เพียงแต่จะต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในการทำงานของตนให้สอดคล้องอีกด้วย ให้เป็นระบบการปกครองที่ดี (good governance) คือ ปกครองโดยกฎหมาย เคารพกติการับผิดชอบต่อสาธารณชน ประชาชนมีส่วนร่วม การทำงานมีจริยธรรม โปร่งใสและตรวจสอบได้

1.4.4 แนวทางการพัฒนาการเมือง (political development) การเป็นพลเมืองดี การเป็นสมาชิกที่ดีทางสังคมและต้องมีสติ สำนักรับผิดชอบ ต่อความอยู่รอดของบ้านเมืองด้วย กล่าวคือ จะต้องมึบทบาทและส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการสร้างชาติ สร้างอุดมการณ์ ตลอดจน การปกครอง และพัฒนาประเทศ

1.5 หลักแนวทางการพัฒนา

ดิเรก ฤกษ์หรัย (2543: 320) อธิบายว่า หลักแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1.5.1 แนวทางที่เกี่ยวข้องกับการให้ความสำคัญความต้องการที่แท้จริงของคนในองค์การ การตอบสนองแก่ความต้องการของสมาชิกในองค์การโดยถือว่า สมาชิกเป็นปัจจัยชี้ขาดโดยให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการพัฒนา มีการพัฒนาพึ่งพาตนเอง มีความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของเพื่อให้เกิดการระดมทรัพยากรในองค์การร่วมพัฒนา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์
สำนักบรรณสารสนเทศ

1.5.2 แนวทางที่เกี่ยวข้องกับการให้ความสำคัญด้านการเพิ่มขึ้น

ความสามารถของกลุ่มเป้าหมาย ในด้านการใช้เทคโนโลยี การระดมทุนเพื่อการพัฒนาตนเอง

1.5.3 แนวคิดด้านการสร้างภูมิปัญญาให้กับกลุ่มบุคคลเป้าหมาย ให้มี

วิสัยทัศน์ที่กว้างไกล เข้าในกระแสโลกไร้พรมแดน รู้เขารู้เรา ถึงด้านความแตกต่างของพื้นฐานทางวัฒนธรรมและกล้าที่จะเข้าสู่เวทีการค้าโลกด้วยภูมิปัญญาของตนเอง โดยมีการพัฒนาองค์การตามกระแสการเปลี่ยนแปลงในรูปของเครือข่ายและเข้าสู่วัฒนธรรมแบบเปิด (open culture) และสร้างสรรคิให้องค์การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ให้เกิดการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานที่ต่อสู้ได้ในเวทีการค้าโลก

สรุปบริบทเกี่ยวกับการพัฒนาเป็นกระบวนการในอันที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและการปกครอง โดยมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าแล้ว เพื่อการเปลี่ยนแปลงที่จะให้บรรลุเป้าหมาย ตามลักษณะที่พึงปรารถนา

2. บริบทเกี่ยวกับสหกรณ์

ในเรื่องนี้จะกล่าวถึงบริบทเกี่ยวกับสหกรณ์รายละเอียดดังนี้

2.1 ความหมายของสหกรณ์ มีการให้ความหมายไว้หลากหลายดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546: 1145) ได้ให้ความหมายว่า สหกรณ์หมายถึง คณะบุคคลซึ่งรวมกันดำเนินกิจการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้จดทะเบียนเป็นสหกรณ์ตามกฎหมาย

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2540: 8) ได้ให้ความหมายว่า สหกรณ์ เป็นสมาคมที่เป็นอิสระของบุคคลที่มารวมตัวกันด้วยความสมัครใจดำเนินกิจการที่เป็นเจ้าของร่วมกันและมีการควบคุมตามแนวทางประชาธิปไตย เพื่อสนองความต้องการและความมุ่งมั่นร่วมกันทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 (2542: 8) ได้ให้ความหมายว่า สหกรณ์ เป็นคณะบุคคลซึ่งร่วมกันทำงาน กิจการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และสังคม โดยช่วยตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์

พสุ สัตถาภรณ์ (2533: 15-17) ได้ให้ความหมายว่า สหกรณ์เป็นองค์การทางเศรษฐกิจและสังคมหรือเป็นการประกอบการอย่างหนึ่งที่เกิดจากการร่วมมือกันโดยสมัครใจ โดยที่สมาชิก ผู้เป็นเจ้าของเป็นผู้ให้บริการ การดำเนินงาน ยึดหลักประชาธิปไตย มีจุดมุ่งหมายที่มีได้มี

การแสวงหากำไร แต่เพื่อให้เกิดการอยู่ดีกินดี ในหมู่สมาชิก ผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่ได้จะเฉลี่ยคืนกลับไปยังสมาชิก ตามส่วนที่ได้ใช้บริการในสหกรณ์

การ์เนอร์ ไบแอน เอ (Bryan A. Garner 1999: 336) ได้ให้ความหมายสหกรณ์ว่า เป็นการเต็มใจ ร่วมมือ ช่วยเหลือ ปฏิบัติงานร่วมกัน เป็นเจ้าของร่วมกัน และดำเนินการจัดการเศรษฐกิจร่วมกัน

ฮอกกิน จอยซ์ เอ็ม และออแล่น โรเบิร์ต (Joyce M. Hawkins and Robert Allen 1991: 320) ได้ให้ความหมายสหกรณ์ว่า เป็นองค์การความร่วมมือ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ด้วยความเต็มใจเป็นเจ้าของร่วมกัน

สรุป สหกรณ์ หมายถึง คณะบุคคลซึ่งร่วมดำเนินการ เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และสังคม โดยช่วยตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้จดทะเบียนเป็นสหกรณ์ตามกฎหมาย

2.2 ลักษณะของสหกรณ์

พลู สัตถาภรณ์ (2533: 18-20) อธิบายว่าลักษณะของสหกรณ์มีดังนี้

2.2.1 สหกรณ์เป็นองค์การหรือการประกอบการทางเศรษฐกิจ

หมายความว่า การที่จะเป็นสหกรณ์นั้น จะต้องมิลักษณะก่อตั้งเป็นองค์การที่มีระบบหรือระเบียบแบบแผน แบ่งการปฏิบัติงานร่วมมือกันของบุคคลที่มารวมกัน มีโครงสร้างของการบริหารงาน มีการแบ่งแยกหน้าที่ออกมาเป็นฝ่าย ๆ มีจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายในการดำเนินงานร่วมกันอย่าง เป็นระเบียบแบบแผน มิใช่เป็นการร่วมมือกันชั่วคราวอย่างการรวมกันลงแขกทำนาเกี่ยวข้าว ส่วนที่ว่า สหกรณ์เป็นองค์การทางเศรษฐกิจนั้น หมายความว่า การดำเนินงานของสหกรณ์นั้น มีผลหรือเกี่ยวข้องกับทางเศรษฐกิจคือ เกี่ยวกับการผลิต การจำหน่ายจ่ายแจก การบริการและการบริโภคของมนุษย์ และการประกอบการก็ต้องอาศัยปัจจัย 4 คือ คน เงิน ทรัพยากรอื่น ๆ และการจัดการ อันจะขาดเสียซึ่งปัจจัยอันใดอันหนึ่งไม่ได้ อันเป็นหลักในการประกอบการทางเศรษฐกิจ หรือธุรกิจโดยทั่วไป

2.2.2 สหกรณ์เป็นองค์การที่เกิดขึ้นจากการร่วมมือกันโดยสมัครใจ

หมายความว่า ความต้องการ ความเดือดร้อน หรือความสนใจร่วมกันจะก่อให้เกิดการรวมตัวกันเป็นกลุ่มหรือเป็นสหกรณ์ขึ้นมาเพื่อร่วมมือกันแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เผชิญหน้า แต่การร่วมมือกันจะมากน้อยเพียงใดย่อมตั้งอยู่บนพื้นฐานของความต้องการหรือความสนใจร่วมกัน สำหรับบุคคลที่เข้าเป็นสมาชิก สหกรณ์นั้น รวมกันด้วยความสมัครใจ ปราศจากการบังคับแต่อย่างใด ลักษณะข้อ

นี่มีความสำคัญเกี่ยวกับความเจริญของสหกรณ์มาก เพราะบุคคลบางคนอาจไม่เลื่อมใสในวิธีการสหกรณ์หรือเห็นว่าไม่เหมาะสมกับวิธีการดำเนินการทางเศรษฐกิจของเขาก็ได้ เนื่องจากสหกรณ์ต้องอาศัยการร่วมมือร่วมใจของสมาชิกเป็นหลักดังนั้น ผู้เข้ามาเป็นสมาชิกต้องเข้ามาด้วยความสมัครใจ เพราะความร่วมมือกันนั้นจะประสบความสำเร็จได้ดีเพียงใดย่อมจะต้องเกิดขึ้นโดยความสมัครใจ การเข้าเป็นสมาชิกของสหกรณ์ หรือการลาออกจากสหกรณ์นั้น จึงถือเป็นเรื่องของความสมัครใจ เพราะถ้ามีการบังคับให้เข้าเป็นสมาชิกแล้ว การร่วมมือร่วมใจย่อมเกิดขึ้นได้ยาก ในที่สุดสหกรณ์ก็เจริญ ก้าวหน้าไม่ได้ และไม่สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่สมาชิกตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2.2.3 สหกรณ์เป็นองค์การที่ยึดหลักประชาธิปไตย หรือหลักความเสมอภาค สหกรณ์เน้นหลักเรื่องความสำคัญกว่าการรวมทุน คือ บรรดาสมาชิกที่รวมเข้ากันเป็นสหกรณ์ได้รวมกันเข้าในฐานะที่เป็นมนุษย์เท่านั้น มิใช่รวมกันในฐานะที่เป็นคนหบดีหรือนายทุน สหกรณ์จึงเน้นความเป็นมนุษย์เป็นเรื่องสำคัญจนมีคำกล่าวที่ว่า "สหกรณ์เป็นองค์การรวมคนยิ่งกว่ารวมทุน" ทุกคนที่เข้ามาเป็นสมาชิกไม่ว่าจะมั่งมีหรือยากจนมีสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคในกิจการ สหกรณ์เท่าเทียมกันหมด ดังนั้น ในการดำเนินงานของสหกรณ์จึงยึดถือหลักประชาธิปไตยเป็นสำคัญ ดังจะเห็นว่า สหกรณ์ใช้หลักการลงคะแนนเสียง 1 คน ต่อ 1 เสียง และสหกรณ์ก็ไม่ยินยอมให้สมาชิกคนใดคนหนึ่งลงคะแนนเสียงแทนกัน การควบคุมโดยสมาชิกจึงยึดถือหลักประชาธิปไตยเป็นสำคัญ ซึ่งต่างกับบริษัทที่ผู้มีหุ้นมากย่อมมีสิทธิมีเสียงในการควบคุมบริษัทมากกว่าคนอื่น ๆ ดังนั้น จึงมีคำกล่าวที่ว่า "ในสหกรณ์คนเป็นเจ้าของทุน ในบริษัททุนเป็นเจ้าของคน"

2.2.4 สหกรณ์เป็นองค์การที่ยึดหลักการช่วยตัวเองและช่วยซึ่งกันและกัน (self-help and mutual help) สหกรณ์เป็นองค์การที่รวมคนที่อ่อนแอทางเศรษฐกิจหรือผู้ที่เดือดร้อนในทางเศรษฐกิจในฐานะที่เป็นมนุษย์เท่านั้น ดังนั้น เพื่อให้เกิดผลดีต่อสหกรณ์และเพื่อให้บรรลุความมุ่งหมาย สมาชิกจะต้องช่วยเหลือสหกรณ์อันจะเกิดผลดีแก่ตัวสมาชิกเองในที่สุด สหกรณ์จะให้ความช่วยเหลือแต่เฉพาะสมาชิกเท่านั้น ผู้ที่ไม่มีส่วนช่วยสหกรณ์ บุคคลภายนอกย่อมไม่ได้รับความช่วยเหลือจากสหกรณ์ เพราะสหกรณ์มิใช่องค์การกุศล ดังนั้น ถ้าบุคคลใดประสงค์ให้สหกรณ์ช่วยเหลือก็ต้องช่วยเหลือสหกรณ์ก่อน โดยสมัครเข้าเป็นสมาชิก และร่วมมือกับสหกรณ์ด้วยความจริงใจ จึงมีคติทางสหกรณ์ว่า "แต่ละคนเพื่อส่วนรวม และส่วนรวมเพื่อแต่ละคน"

2.2.5 สหกรณ์เป็นองค์การที่เฉลี่ยผลประโยชน์ให้กับสมาชิกโดยวิธีเที่ยงธรรม การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์มิได้มุ่งหวังกำไร แต่มุ่งจัดหรือต่อสู้กับการแสวงหากำไรที่ไม่เป็นธรรม และมุ่งจัดปัญหาความเดือดร้อนของสมาชิกหรือบริการสมาชิกเป็นสำคัญ เนื่องจากสมาชิกมีส่วนในการเสี่ยงภัย ข้อผูกพันทางการเงินและผลประโยชน์ต่าง ๆ ตามส่วนแห่งการใช้บริการของสหกรณ์ ดังนั้น การแบ่งผลประโยชน์ต่าง ๆ ควรจะทำได้โดยให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย เท่าที่จะทำได้ โดยสหกรณ์ถือหลักตามอัตราส่วนที่ได้ใช้บริการจากสหกรณ์หรือตามส่วนอุดหนุนที่ได้ทำกับสหกรณ์ สมาชิกคนใดได้ใช้บริการสหกรณ์มาก หรือกระทำธุรกิจกับสหกรณ์มาก โอกาสที่จะได้รับส่วนเกินเฉลี่ยคืนกลับไปก็มาก สมาชิกที่ใช้บริการจากสหกรณ์น้อยหรืออุดหนุนทำธุรกิจน้อยก็จะได้รับส่วนเฉลี่ยคืนน้อย สหกรณ์จึงเป็นองค์การที่เฉลี่ยผลประโยชน์ให้กับสมาชิกโดยวิธีเที่ยงธรรม ลักษณะข้อนี้ เป็นลักษณะเด่นเป็นพิเศษของสหกรณ์ยากที่จะพบในองค์การแบบอื่น ในวงการสหกรณ์จะไม่เอาวัดเอาเปรียบกันเลยในธุรกิจเอกชนแบบอื่น ๆ ผู้ประกอบการประสงค์จะหากำไรจากการลงทุน แต่ในกิจการสหกรณ์สมาชิกทุกคนจะได้รับประโยชน์จากสหกรณ์ตามส่วนแห่งงานที่ได้ทำกับสหกรณ์ ทำงานให้สหกรณ์มากร่วมมือกับสหกรณ์มากก็ย่อมได้รับประโยชน์มาก ถ้าทำงานให้สหกรณ์น้อย ก็รับผลประโยชน์น้อย ดังนั้น คนที่ไม่ทำงานให้สหกรณ์เลยก็จะไม่ได้รับประโยชน์จากสหกรณ์เลย จึงเห็นว่าเป็นหลักที่ชอบด้วยเหตุผลและวิธีการที่เที่ยงธรรม สมกับเป็นการรวมกันในฐานะมนุษย์เท่านั้น

2.2.6 สหกรณ์เป็นองค์การเพื่อต่อสู้กับการแสวงหากำไรที่ไม่เป็นธรรม สหกรณ์เป็นองค์การที่ผู้อ่อนแอในทางเศรษฐกิจ หรือผู้เดือดร้อนในทางเศรษฐกิจจัดตั้งขึ้น เพื่อขจัดความเดือดร้อนที่ได้รับอยู่ ความเดือดร้อนในทางเศรษฐกิจที่บุคคลได้รับอยู่ก็เป็นผลมาจากผู้ได้เปรียบในทางเศรษฐกิจแสวงหากำไรอย่างไม่ยุติธรรม เพราะฉะนั้น สหกรณ์ซึ่งตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือผู้เดือดร้อน จึงต้องต่อสู้กับการแสวงหากำไร โดยชอบธรรม การแสวงหากำไรโดยไม่ชอบธรรม ได้แก่ การขายสินค้าในราคาสูงเกินสมควร ปลอมปนสินค้า ผลิตภัณฑ์คุณภาพต่ำ การเอาวัดเอาเปรียบในเรื่องการชั่งตวงวัด การกดราคา ผลิตผลของเกษตรกร และอื่น ๆ ถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่เป็นธรรม เป็นการแสวงหากำไรเกินควร สหกรณ์จึงพยายามต่อสู้เพื่อขจัดซึ่งการแสวงหากำไรดังกล่าว สหกรณ์ตั้งขึ้นเพื่อแก้ไขความไม่เป็นธรรมต่าง ๆ ด้วยการจัดระบบทางเศรษฐกิจเสียใหม่ตามลักษณะหน้าที่ของสหกรณ์แต่ละประเภท

2.2.7 สหกรณ์เป็นองค์การที่ไม่แสวงหากำไร ในการดำเนินงานของสหกรณ์เพื่อบริการสมาชิก เพื่อขจัดปัญหาต่าง ๆ ที่สมาชิกประสบอยู่ การดำเนินงานของสหกรณ์จึงไม่ใช่ลักษณะของการแสวงหากำไร จริงอยู่ในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์จำเป็นจะต้องมีกำไรหรือมี

ส่วนเกินอยู่บ้าง เพราะถ้าไม่มีกำไรหรือส่วนเกิน สหกรณ์ก็ไม่อาจยืนหยัดอยู่ได้ แต่เมื่อกำไรหรือส่วนเกินสหกรณ์ก็จัดสรรคืนให้แก่สมาชิกหลังจากที่หักค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานแล้ว

นอกจากนี้แล้ว อับราฮัมเซนต์ มาร์ติน เอ (Martin A. Abrahamsen อ้างถึงใน บุญมี จันทรวงศ์ 2543: 33) ได้อธิบายมุมมอง ลักษณะของสหกรณ์ว่า เป็นกิจกรรมการค้า ไม่แสวงกำไร สมาชิกเป็นเจ้าของผลประโยชน์ร่วมกัน ความต้องการทางเศรษฐกิจของสมาชิก ควบคุมโดยสมาชิก การเข้าออกด้วยความสมัครใจ รับรองหลักการเป็นไปตามส่วน สมาชิกมีความเสี่ยงกับการมีพันธะทางการเงินและผลประโยชน์ตามส่วนการใช้ประโยชน์สหกรณ์

2.3 ความเป็นมาของสหกรณ์

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2540 : 18-21) อธิบายว่า สหกรณ์ในประเทศไทย เกิดขึ้นโดยมูลเหตุจากสมัยรัตนโกสินทร์ ประเทศไทยมีการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศมากขึ้น ระบบเศรษฐกิจของชนบทก็ค่อย ๆ เปลี่ยนจากระบบเศรษฐกิจแบบเพื่อเลี้ยงตนเองมาสู่ระบบเศรษฐกิจแบบเพื่อการค้า ความต้องการเงินทุนในการขยายการผลิตและการครองชีพจึงมีเพิ่มขึ้น ชาวนาที่ไม่มีทุนรอนของตนเองก็หันไปกู้ยืมเงินจากบุคคลอื่น ทำให้เสียดอกเบี้ยในอัตราสูง ทำให้ทางราชการจัดตั้งสหกรณ์เพื่อจัดหาเงินทุนมาใช้ให้กู้และคิดดอกเบี้ยในอัตราต่ำ โดยมีการจัดตั้งสหกรณ์แห่งแรก คือ สหกรณ์วัดจันทร์ ไม่จำกัดสินใช้ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จดทะเบียนเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2459 มีพระราชวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์เป็นนายทะเบียน สหกรณ์พระองค์แรก

ปัจจุบัน ณ วันที่ 1 มกราคม 2546 มีสหกรณ์จำนวน 6,096 สหกรณ์ สมาชิกจำนวน 8,816,286 คน รายละเอียดดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 จำนวนประเภท จำนวนสหกรณ์ และจำนวนสมาชิก

ที่	ประเภทสหกรณ์	จำนวนสหกรณ์	จำนวนสมาชิก (คน/ครอบครัว)
1	สหกรณ์การเกษตร	3,748	5,340,436
2	สหกรณ์การประมง	67	12,389
3	สหกรณ์นิคม	95	158,362
4	สหกรณ์ออมทรัพย์	146	2,323,983
5	สหกรณ์การค้า	240	729,606
6	สหกรณ์บริการ	486	251,600

ที่มา : กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2546) "จำนวนสหกรณ์และสมาชิก" ค้นคืนวันที่ 10 กันยายน 2546

จาก <http://www.cpd.go.th>

2.4 ประเภทของสหกรณ์

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2540 : 43-53) อธิบายว่า สหกรณ์ในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

2.4.1 สหกรณ์การเกษตร คือ องค์การที่ผู้ประกอบอาชีพทางการเกษตรรวมกัน จัดตั้งขึ้น และจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต่อนายทะเบียนสหกรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ โดยมี จุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิก ทำงานร่วมกัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ไขความเดือดร้อน ในการประกอบอาชีพของสมาชิก และช่วยยกฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของสหกรณ์การเกษตร

- 1) ให้สินเชื่อเพื่อการเกษตร
- 2) จัดหาวัสดุการเกษตร และสิ่งของที่จำเป็นมาจำหน่าย
- 3) จัดหาตลาดจำหน่ายผลิตผล และผลิตภัณฑ์ของสมาชิก
- 4) รับฝากเงิน
- 5) จัดบริการและบำรุงที่ดิน
- 6) ส่งเสริมความรู้ทางเกษตรแผนใหม่
- 7) ให้การศึกษาอบรมทางสหกรณ์

2.4.2 สหกรณ์ประมง คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ชาวประมง เพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพ ซึ่งชาวประมงแต่ละคนไม่สามารถแก้ไขให้ลุล่วงไปได้ตามลำพังบุคคลเหล่านี้ จึงรวมตัวกันโดยยึดหลักการช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

วัตถุประสงค์ของสหกรณ์ประมง

- 1) ให้ความรู้ทางด้านวิชาการและธุรกิจการประมง ได้แก่ การเก็บรักษาคุณภาพสัตว์น้ำ การแปรรูป การเพาะเลี้ยง
- 2) จัดหาวัสดุอุปกรณ์การประมง หรือสิ่งของที่จำเป็นมาจำหน่ายแก่สมาชิก
- 3) จัดจำหน่ายสัตว์น้ำ และผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำในราคายุติธรรม
- 4) จัดหาเงินทุน ให้สมาชิกนำไปลงทุนประกอบอาชีพ
- 5) รับฝากเงิน
- 6) ให้การสงเคราะห์แก่สมาชิกและครอบครัวที่ประสบภัยพิบัติ

2.4.3 สหกรณ์นิคม คือ สหกรณ์การเกษตรในรูปแบบหนึ่ง ที่มีการดำเนินการจัดสรรที่ดินทำกินให้ราษฎร การจัดสร้างปัจจัยพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกให้ผู้ที่อยู่อาศัยควบคู่ไปกับการดำเนินการจัดหาสินเชื่อ ปัจจัยการผลิต และสิ่งของที่จำเป็น การแปรรูปการเกษตร การส่งเสริมอาชีพ รวมทั้งการให้บริการสาธารณูปโภคแก่สมาชิก

วัตถุประสงค์ของสหกรณ์นิคม

- 1) เพื่อการจัดนิคม คือ การจัดหาที่ดินมาจัดสรรให้แก่ราษฎรประกอบอาชีพทางการเกษตร ตลอดจนจัดบริการด้านสาธารณูปโภคแก่สมาชิก
- 2) เพื่อการจัดสหกรณ์ คือ การรวบรวมราษฎรที่ได้รับจัดสรรที่ดินจัดตั้งขึ้นเป็นสหกรณ์

2.4.4 สหกรณ์ร้านค้า คือ สหกรณ์ที่มีผู้บริโภคร่วมกันจัดตั้งขึ้นเพื่อจัดหาสินค้าเครื่องอุปโภค บริโภคมาจำหน่ายแก่สมาชิกและบุคคลทั่วไป โดยจดทะเบียนตามกฎหมายสหกรณ์ ในประเภทสหกรณ์ร้านค้า มีสภาพเป็นนิติบุคคล ซึ่งสมาชิกผู้ถือหุ้นทุกคนเป็นเจ้าของ สมาชิกลงทุนร่วมกันในสหกรณ์ด้วยความสมัครใจ เพื่อแก้ไขความเดือดร้อนในการซื้อเครื่องอุปโภค บริโภค และเพื่อพยุงบฐานะทางเศรษฐกิจของตนและหมู่คณะ

วัตถุประสงค์ของสหกรณ์ร้านค้า

- 1) จัดหาสิ่งของและบริการที่สมาชิกต้องการมาจำหน่าย
- 2) ช่วยจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของสมาชิก

- 3) ส่งเสริมความรู้ทางการค้าและการสหกรณ์แก่สมาชิก
- 4) ส่งเสริมให้รู้จักการประหยัด การช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- 5) ร่วมมือกับสหกรณ์และสถาบันอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ

2.4.5 สหกรณ์ออมทรัพย์ คือ สถาบันการเงินแบบหนึ่งที่มีสมาชิกเป็นบุคคลซึ่งมีอาชีพอย่างเดียวกัน หรือที่อาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน มีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ และให้กู้ยืมเมื่อเกิดความจำเป็นหรือเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ของงาน และได้รับการจดทะเบียนตามกฎหมายสหกรณ์ สามารถกู้ยืมเงินได้เมื่อเกิดความจำเป็นตามหลักการช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

วัตถุประสงค์ของสหกรณ์ออมทรัพย์

- 1) ส่งเสริมการออมทรัพย์ในรูปการซื้อหุ้น
สมาชิกจะต้องถือหุ้นแรกเข้าอย่างน้อยคนละ 1 หุ้น และจะต้องถือหุ้นต่อไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ แต่จะถือหุ้นเกินกว่า 1 ใน 5 ของจำนวนหุ้นทั้งหมดไม่ได้
- 2) รับฝากเงินจากสมาชิก ทั้งประเภทเงินฝากประจำและเงินฝากออมทรัพย์โดยให้ดอกเบี้ยในอัตราเดียวกันกับธนาคารพาณิชย์
- 3) ให้บริการด้านเงินกู้ มี 3 ประเภท คือ
  - (1) เงินกู้เพื่อเหตุฉุกเฉิน กู้ได้โดยไม่ต้องมีหลักประกัน
  - (2) เงินกู้สามัญ มีสมาชิกอื่นหรือหลักทรัพย์ค้ำประกัน
  - (3) เงินกู้พิเศษ มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน

2.4.6 สหกรณ์บริการ คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายสหกรณ์โดยมีประชาชนจำนวนไม่น้อยกว่า 10 คนขึ้นไป ที่มีอาชีพอย่างเดียวกัน หรือที่ได้รับความเดือดร้อนในเรื่องเดียวกัน รวมตัวกันโดยยึดหลักการประหยัด การช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งการส่งเสริมอาชีพ เพื่อให้เกิดความมั่นคงและรักษาอาชีพดั้งเดิมที่ดีให้คงอยู่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของสหกรณ์บริการ

- 1) ประกอบธุรกิจด้านการบริการ ตามประเภทที่ได้มุ่งหมายจัดตั้งขึ้น
- 2) จัดหาอุปกรณ์และสิ่งต่าง ๆ ที่จำเป็นในการให้บริการ
- 3) รับฝากเงิน และให้เงินกู้แก่สมาชิก
- 4) จัดหาเครื่องอุปโภคบริโภค มาจำหน่ายแก่สมาชิก
- 5) ช่วยเหลือสมาชิกด้านกฎหมาย คดีความต่าง ๆ

- 6) ส่งเสริมสวัสดิการ แก่สมาชิกและครอบครัว
- 7) ร่วมมือกับส่วนราชการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมกิจการสหกรณ์

2.5 ความสำคัญของสหกรณ์

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2542 : 77-78) อธิบายว่า ความสำคัญของสหกรณ์ ดังนี้

2.5.1 ความสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ

1) สหกรณ์สามารถรักษาเสถียรภาพและตรึงราคาสินค้าและบริการในระบบเศรษฐกิจ ในขณะที่เดียวกันก็ช่วยคุ้มครองผลประโยชน์ของเกษตรกรโดยยกระดับราคาสินค้า ผลผลิตผลการเกษตรให้สูงขึ้น ด้วยวิธีการดำเนินธุรกิจแบบรวมกันขายและสามารถให้บริการสินค้าที่จำเป็นต่อการครองชีพและประกอบอาชีพโดยวิธีการรวมกันซื้อ

2) แก้ไขปัญหาความไม่เป็นธรรมในการกระจายรายได้ โดยสามารถกระจายผลประโยชน์ไปสู่ประชาชน เปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปสามารถมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของและควบคุมธุรกิจการค้าอุตสาหกรรมและบริการของตนเอง ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ จึงตกเป็นของประชาชน ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่อาจหาได้ จากการดำเนินธุรกิจของเอกชน จึงอาจกล่าวได้ว่าสหกรณ์เป็นโอกาสทางธุรกิจเป็นไปได้สำหรับประชาชนสามัญทั่วไป

2.5.2 ความสำคัญในการพัฒนาสังคม

1) ให้โอกาสในการศึกษาแก่ประชาชน ทั้งในด้านวิชาการต่างๆ นอก ระบบโรงเรียน ตามหลักการของสหกรณ์ ที่ให้ความสำคัญในเรื่องนี้ รวมไปถึงจนถึงให้โอกาสในการเรียนรู้ถึงการร่วมกันดำเนินธุรกิจ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

2) สร้างผู้นำในระดับท้องถิ่น ฝึกหัดให้บุคคลมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เข้าใจในวิธีการของระบอบประชาธิปไตย รู้จักใช้สิทธิ หน้าที่ เป็นแหล่งพัฒนาคนให้ เข้าใจในประชาธิปไตย ซึ่งเป็นพื้นฐานที่ดีของการเข้าไปมีส่วนร่วมในการเมืองระดับท้องถิ่น และการปกครองตนเองตามแนวทางของรัฐบาล (ได้แก่ การมีบทบาทในองค์การบริหารส่วนตำบล)

3) เสริมสร้างความเท่าเทียมกัน ด้วยหลักการบริหารที่สมาชิกทุกคนมีสิทธิเสมอกัน

จากความสำคัญทั้ง 2 ด้านดังกล่าวจึงปรากฏให้เห็นกันโดยทั่วไปว่า ในประเทศที่พัฒนาแล้วสหกรณ์ถือเป็นองค์กรทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนที่เข้ามามีบทบาทอย่างเข้มแข็งในกระบวนการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของประชาชนส่วนรวม ในบางครั้งอาจ

มีบทบาทต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาล ในประเทศอังกฤษ ขบวนการสหกรณ์ได้เข้ามา มีบทบาทในทางการเมืองจนถึงขั้นมีการจัดตั้งพรรคการเมืองของสหกรณ์

ดังนั้นเราจึงอาจสรุปได้ว่า ความสำคัญของสหกรณ์ที่มีต่อสังคมและประเทศชาติ มี ดังต่อไปนี้

- 1) การรวมกันเป็นสหกรณ์ ทำให้มีผลในการต่อรอง ทั้งในด้านการซื้อการขายสินค้าที่สมาชิกผลิตได้ ชักความเอาใจเอาเปรียบ ของพ่อค้าคนกลาง แก้ปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ
- 2) สหกรณ์เป็นแหล่งจัดหาเงินมาให้สมาชิกกู้ยืมไปลงทุนในการประกอบอาชีพหลักทำให้สมาชิกมีงานทำมากขึ้น และมีรายได้สูงขึ้น นอกจากจัดหาเงินทุนให้สมาชิกได้กู้ยืมแล้ว สหกรณ์รับฝากเงินจากสมาชิกอีกด้วยเท่ากับเป็นธนาคารของสมาชิกด้วย
- 3) ทำให้ชุมชนมีความสามัคคี ประองตอง อันจะนำความเจริญมาสู่ประเทศชาติได้ สหกรณ์ส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการอยู่ร่วมกันโดยสันติ สหกรณ์เป็นวิธีการที่ผู้ชุมนุมที่ยากจนให้มีฐานะดีขึ้น โดยมีได้ทำลายคนมั่งมี จึงมีลักษณะเป็นสันตินิยม หรือส่งเสริมสันติภาพ
- 4) สหกรณ์ช่วยส่งเสริมความรู้ด้านการเกษตรแก่สมาชิก ได้แก่ แนะนำให้สมาชิกรู้จักขยายการผลิต ด้วยวิธีการเกษตรสมัยใหม่ ขายผลผลิตให้ได้ราคาสูงขึ้น
- 5) สหกรณ์เป็นตลาดของผู้ผลิต ซึ่งโดยทั่วไปธุรกิจการค้าหรือกิจการด้านการตลาดมักจะตกอยู่ในมือของบุคคลกลุ่มน้อย ซึ่งมุ่งดำเนินการเพื่อแสวงหากำไรอย่างเดียว โดยไม่คำนึงถึงผลตอบแทนอันยุติธรรมแก่ลูกค้า ดังนั้น สหกรณ์จึงเข้ามาทำหน้าที่นี้เสียเอง เพื่อจัดการเอาใจเอาเปรียบและการค้ากำไรเกินควร
- 6) สหกรณ์ส่งเสริมความเสมอภาคกัน โดยให้ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในการออกเสียงแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับกิจการสหกรณ์ ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย การดำเนินงานตามหลักประชาธิปไตย สมาชิกคนหนึ่งมีสิทธิ์ออกเสียงได้เพียงเสียงเดียวเท่านั้น ไม่ว่าคนนั้นจะถือหุ้นจำนวนมากเพียงใด ทั้งนี้ เพื่อป้องกันมิให้มีการรวมอำนาจ มีอภิสิทธิ์เหนือกว่าคนอื่นในสหกรณ์
- 7) สหกรณ์ฝึกให้คนมีความรู้ มีประสบการณ์ สนับสนุนด้านเงินทุน การผลิต ควบคุม การใช้เงินทุนให้เป็นไปตามแผน ร่วมกันซื้อปัจจัยการผลิตและร่วมกันขายผลผลิตทำให้คนในชุมชนนั้น ๆ มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

2.6 หลักการสหกรณ์

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (จาก [http:// www.cpd.go.th](http://www.cpd.go.th)) อธิบายว่า หลักการสหกรณ์เป็นแนวทางสำหรับ สหกรณ์ต่าง ๆ ในการนำคุณค่าของสหกรณ์ไปสู่การปฏิบัติดังนี้

หลักการที่ 1 การเปิดรับสมาชิกโดยทั่วไปตามความสมัครใจ

สหกรณ์เป็นองค์การแห่งความสมัครใจ เปิดรับบุคคลทั่วไปที่สามารถใช้บริการสหกรณ์ได้และเต็มใจจะรับผิดชอบในฐานะสมาชิก เข้าเป็นสมาชิกโดยปราศจากการกีดกันทางเพศ ฐานะทางสังคม เชื้อชาติ การเมือง หรือศาสนา

หลักการที่ 2 การควบคุมโดยสมาชิกตามแนวทางประชาธิปไตย

สหกรณ์เป็นองค์การประชาธิปไตยที่มีการควบคุมโดยสมาชิก ซึ่งมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจ บุรุษและสตรีได้รับการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ให้เป็นผู้แทนจากสมาชิกต้องรับผิดชอบต่อสมาชิกในสหกรณ์ชั้นปฐมสมาชิกมีสิทธิในการออกเสียงเท่าเทียมกัน (สมาชิกหนึ่งคนหนึ่งเสียง) สำหรับสหกรณ์ในระดับอื่นๆ ก็ดำเนินการตามแนวทางประชาธิปไตยเช่นเดียวกัน

หลักการที่ 3 การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจโดยสมาชิก

สมาชิกมีส่วนร่วมในการลงทุน (ถือหุ้น) ในสหกรณ์ของตนเอง อย่างเสมอภาคกัน และมีส่วนในการควบคุมการใช้เงินทุนของสหกรณ์ตามแนวทางประชาธิปไตย ทุนของสหกรณ์อย่างน้อย ๆ ส่วนหนึ่งต้องเป็นทรัพย์สินส่วนรวมของสหกรณ์ โดยปกติสมาชิกจะได้รับผลตอบแทน (ถ้ามี) ในอัตราที่จำกัดตามเงินลงทุน (หุ้น) ที่กำหนดเป็นเงื่อนไขของการเข้าเป็นสมาชิก สมาชิกสามารถจัดสรรเงินส่วนเกินของสหกรณ์เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทุกอย่าง ดังนี้ คือ เพื่อการพัฒนาสหกรณ์ โดยอาจกันไว้เป็นเงินสำรองซึ่งอย่างน้อยๆ จะต้องมีส่วนหนึ่งที่น่ามาแบ่งปันกันไม่ได้

เพื่อตอบแทนแก่สมาชิกตามสัดส่วนของปริมาณธุรกิจที่สมาชิกได้ทำกับสหกรณ์

เพื่อสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ที่มวลสมาชิกเห็นชอบ

หลักการที่ 4 มีการปกครองตนเองและมีอิสระ

สหกรณ์เป็นองค์กรที่พึ่งพาตนเองและปกครองตนเองโดยมีการควบคุมสมาชิก หากสหกรณ์จะต้องมีข้อตกลงผูกพันกับองค์กรอื่นใด ซึ่งรวมถึงหน่วยงานของรัฐบาลด้วย หรือจะต้องเพิ่มเงินลงทุนโดยอาศัยแหล่งเงินทุนภายนอกสหกรณ์ สหกรณ์จะต้องกระทำการดังกล่าว ภายใต้เงื่อนไขที่มั่นใจได้ว่ามวลสมาชิกจะยังคงดำรงไว้ ซึ่งอำนาจในการควบคุมสหกรณ์ตามแนวทางประชาธิปไตย และสหกรณ์ ยังคงดำรงความเป็นอิสระ

หลักการที่ 5 การให้การศึกษ การฝึกอบรมและสารสนเทศ

สหกรณ์พึงให้การศึกษและฝึกอบรมแก่สมาชิก ผู้แทนสมาชิกที่ได้รับการเลือกตั้ง ผู้จัดการและพนักงาน เพื่อให้บุคคลเหล่านี้สามารถมีส่วนร่วมช่วยพัฒนาสหกรณ์ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพึงให้ข่าวสารแก่สาธารณชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนและบรรดาผู้นำทางความคิดในเรื่องคุณลักษณะและคุณประโยชน์ของสหกรณ์

หลักการที่ 6 การร่วมมือระหว่างสหกรณ์

สหกรณ์จะสามารถให้บริการแก่สมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ขบวนการสหกรณ์ได้ โดยร่วมมือกันในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ

หลักการที่ 7 ความห่วงใยต่อชุมชน

สหกรณ์พึงดำเนินกิจการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาชุมชนให้มีความเจริญยั่งยืนตามนโยบายที่มวลสมาชิกเห็นชอบ

2.7 อำนาจกระทำการของสหกรณ์

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 (2542 : 27 – 28) อธิบายว่า อำนาจกระทำการของสหกรณ์ ตามมาตรา 46 ดังนี้

2.7.1 ดำเนินธุรกิจ การผลิต การค้า การบริการและอุตสาหกรรม เพื่อประโยชน์ของสมาชิก

2.7.2 ให้สวัสดิการหรือการสงเคราะห์ ตามสมควรแก่สมาชิกและครอบครัว

2.7.3 ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่สมาชิก

2.7.4 ขอหรือรับความช่วยเหลือทางวิชาการจากทางราชการ หน่วยงานของต่างประเทศ หรือบุคคลอื่นใด

2.7.5 รับฝากเงินประเภทออมทรัพย์ หรือประเภทประจำ จากสมาชิกหรือสหกรณ์อื่น ได้ตามระเบียบของสหกรณ์ที่ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

2.7.6 ให้กู้ ให้สินเชื่อ ให้ยืม ให้เช่า ให้เช่าซื้อ โอน รับ จำนองหรือรับจำนำ ซึ่งทรัพย์สินแก่สมาชิกหรือของสมาชิก

2.7.7 จัดให้ได้มา ซื้อ ถิ่นกรรมสิทธิ์หรือทรัพย์สิน สิทธิครอบครอง กู้ ยืม เช่า เช่าซื้อ รับโอนสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อ จำนองหรือจำนำ ขายหรือจำหน่ายด้วยวิธีอื่นใดซึ่งทรัพย์สิน

2.7.8 ให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงินได้ ตามระเบียบของสหกรณ์ที่ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

2.7.9 ดำเนินกิจการอย่างอื่น บรรดาที่เกี่ยวกับ หรือเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์

สรุป บริบทเกี่ยวกับสหกรณ์ได้ว่า สหกรณ์เป็นองค์การทางเศรษฐกิจที่ประชาชนรวมตัวกันจัดตั้งขึ้นด้วยความสมัครใจ เพื่อแก้ไขความเดือดร้อนของสมาชิก โดยมีการค้าเงินธุรกิจโดยไม่มุ่งกำไร และบริหารงานโดยยึดหลักประชาธิปไตย

3. สหกรณ์กองทุนสวนยางและการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง

3.1 สหกรณ์กองทุนสวนยาง

3.1.1 ความหมายของสหกรณ์กองทุนสวนยาง

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2538 : 16) อธิบายว่า สหกรณ์กองทุนสวนยางเป็นสหกรณ์ประเภทสหกรณ์การเกษตร ที่จัดตั้งขึ้นตามนโยบายของรัฐบาล โดยมีวัตถุประสงค์ให้เกษตรกรชาวสวนยาง รวมกลุ่มในรูปของสหกรณ์ เพื่อรวมกันผลิตยางแผ่นที่มีคุณภาพดีและจัดการด้านการตลาด เพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรอง อันจะส่งผลให้เกษตรกรชาวสวนยางมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยรัฐบาลให้การสนับสนุนโรงงานอบ / ร่มยาง

3.1.2 ความเป็นมาของสหกรณ์กองทุนสวนยาง

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2538 : 7-9) อธิบายว่า สืบเนื่องมาจากวิกฤตการณ์ราคายางพาราตกต่ำ ในปี 2534 ติดต่อกันมาจนถึงปี 2535 ทำให้เกษตรกรชาวสวนยาง ได้รับความเดือดร้อนและเรียกร้องให้รัฐบาลเข้าไปแก้ไขปัญหา รัฐบาลได้มอบหมายให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ และสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จัดทำแผนงานหรือโครงการ เพื่อรวบรวมเกษตรกรชาวสวนยางรายย่อย จัดตั้งเป็นสหกรณ์ให้รวดเร็วและกว้างขวางยิ่งขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้วิธีการสหกรณ์เข้าไปแก้ไขปัญหาการผลิตและการตลาด โดยจัดทำโครงการส่งเสริมการจัดตั้งสหกรณ์ในกลุ่มผู้ผลิตยางพาราและโครงการพัฒนาการผลิตยางแผ่นผึ่งแห้ง / ร่มควัน เป็นโครงการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2537-2541) จัดตั้งสหกรณ์กองทุนสวนยาง 1,500 สหกรณ์ และจัดตั้งโรงงานแปรรูป จำนวน 1,500 โรง

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 (2542 : 21 – 23) อธิบายว่าการจัดตั้งสหกรณ์ ตามมาตรา 33 สหกรณ์จะตั้งขึ้นได้โดยการจดทะเบียน ต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม

ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และสังคมของบรรดาสมาชิกโดยวิธีช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักสหกรณ์ และต้อง

- 1) มีกิจการร่วมกันตามประเภทของสหกรณ์ที่ขอกจดทะเบียน
- 2) มีสมาชิกเป็นบุคคลธรรมดาและบรรณนิติภาวะ
- 3) มีทุนซึ่งแบ่งเป็นหุ้นมีมูลค่าเท่า ๆ กัน และสมาชิกแต่ละคนจะต้องถือหุ้น

อย่างน้อยหนึ่งหุ้น แต่ไม่เกินหนึ่งในห้าของหุ้นที่ชำระแล้วทั้งหมด

- 4) มีสมาชิกซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กำหนดในข้อบังคับ

ปัจจุบันมีสหกรณ์กองทุนสวนยางจำนวน 695 สหกรณ์ โรงงานอบ / รมควัน

จำนวน 695 โรง (จาก <http://www.thailandrubber.thaigov.net/service/ta3.html>)

3.1.3 หน่วยงานที่รับผิดชอบ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2545: 2 – 1 – 2) อธิบายว่า หน่วยงานที่

รับผิดชอบในการสนับสนุนและส่งเสริมได้แก่

- 1) สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง มีหน้าที่
  - (1) จัดตั้งกลุ่มพัฒนาสวนสงเคราะห์
  - (2) สร้างโรงอบ / รมยาง
  - (3) กำกับแนะนำการจัดการด้านผลิตและการตลาดในส่วน

ที่เกี่ยวข้องยางพารา

- (4) จัดเจ้าหน้าที่เข้าไปช่วยงานด้านบัญชีให้สหกรณ์ใน

ระยะแรกที่สหกรณ์ยังไม่มีพนักงานบัญชี

- (5) ให้พนักงานฝึกอบรมด้านการผลิตและการตลาด

- 2) กรมส่งเสริมสหกรณ์ มีหน้าที่

- (1) จัดตั้งสหกรณ์
- (2) กำกับแนะนำและส่งเสริมการดำเนินการของสหกรณ์ ตาม

อุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ ตามกฎหมายข้อบังคับและระเบียบของสหกรณ์

- (3) กำกับแนะนำในด้านการบริหารธุรกิจการตลาด แต่ในส่วนที่

เกี่ยวข้องกับตลาดยางพาราให้ประสานกับสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง

- (4) ให้การศึกษาอบรมแก่สมาชิก คณะกรรมการดำเนินการและ

พนักงานสหกรณ์ในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์

- (5) ระดมทุนและจัดหาแหล่งเงินกู้ให้สหกรณ์

3) *กรมตรวจบัญชีสหกรณ์* มีหน้าที่

(1) วางระบบบัญชีและจัดทำคู่มือระบบบัญชีแก่สหกรณ์กองทุน

สวนยาง

(2) ตรวจสอบและนำการเงินและการบัญชี

(3) ให้การศึกษาอบรมด้านบัญชีแก่เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริม

สหกรณ์ สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง สมาชิก คณะกรรมการดำเนินการและพนักงานของสหกรณ์

(4) สอบบัญชีเพื่อแสดงความเห็นต่องบการเงินของสหกรณ์

4) *สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร* มีหน้าที่รับผิดชอบด้าน

ให้คำแนะนำทางวิชาการเทคโนโลยี การผลิตและการแปรรูป ตลอดจนการผลิตผลิตภัณฑ์ยาง

3.1.4. *การบริหารงาน*

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2538 : 17-18) อธิบายว่า การบริหารงานจะยึดหลักการบริหารงานโดยสมาชิก สมาชิกทุกๆ คนจะเลือกตัวแทนซึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการดำเนินการ” จากที่ประชุมใหญ่ คณะกรรมการดำเนินการมีหน้าที่กำหนดนโยบายการบริหารงานให้ สหกรณ์โดยจัดจ้าง “ผู้จัดการ” ให้ปฏิบัติงานในสหกรณ์ภายใต้การควบคุมดูแลของคณะกรรมการดำเนินการ

สมาชิก หมายถึง ผู้ลงชื่อขอจดทะเบียนสหกรณ์ และผู้ที่มีชื่ออยู่ในบัญชีของผู้ที่จะเป็นสมาชิกสหกรณ์ รวมทั้งผู้ที่สมัครเป็นสมาชิกภายหลังที่สหกรณ์ได้จดทะเบียนแล้ว โดยถือได้ว่าเป็นสมาชิกเมื่อได้ชำระค่าหุ้นตามข้อบังคับของสหกรณ์แล้ว

ที่ประชุมของสมาชิก สหกรณ์จะมีการประชุมสมาชิกทั้งหมดหรือผู้แทนสมาชิกอย่างน้อยปีละครั้ง เรียกว่า การประชุมใหญ่ เพื่อพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- 1) รับทราบเรื่องการรับสมาชิกเข้าใหม่ และลาออกจากสหกรณ์
- 2) กำหนดวงเงินกู้ยืม
- 3) กำหนดค่าพานะ และเบี้ยเลี้ยงของคณะกรรมการดำเนินการ
- 4) เลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการ หรือถอดถอนกรรมการดำเนินการทั้ง

คณะหรือรายตัว

- 5) เลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการ
- 6) พิจารณาอนุมัติงบดุล และรายงานประจำปี
- 7) พิจารณาจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี

- 8) พิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ
- 9) พิจารณากำหนดนโยบายการดำเนินงานของสหกรณ์
- 10) พิจารณารายงานของผู้ตรวจสอบกิจการ
- 11) พิจารณาข้ออุทธรณ์ของสมาชิกเกี่ยวกับมติของคณะกรรมการดำเนินการ
- 12) พิเคราะห์และปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์

รองนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้ตรวจการสหกรณ์ ผู้สอบบัญชีพันงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์ มอบหมาย หรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์

13) พิจารณาลงมติให้สหกรณ์สมัครเข้าเป็นสมาชิกของชุมชนสหกรณ์หรือให้เข้าร่วมกับสหกรณ์อื่นในการจัดตั้งชุมชนสหกรณ์

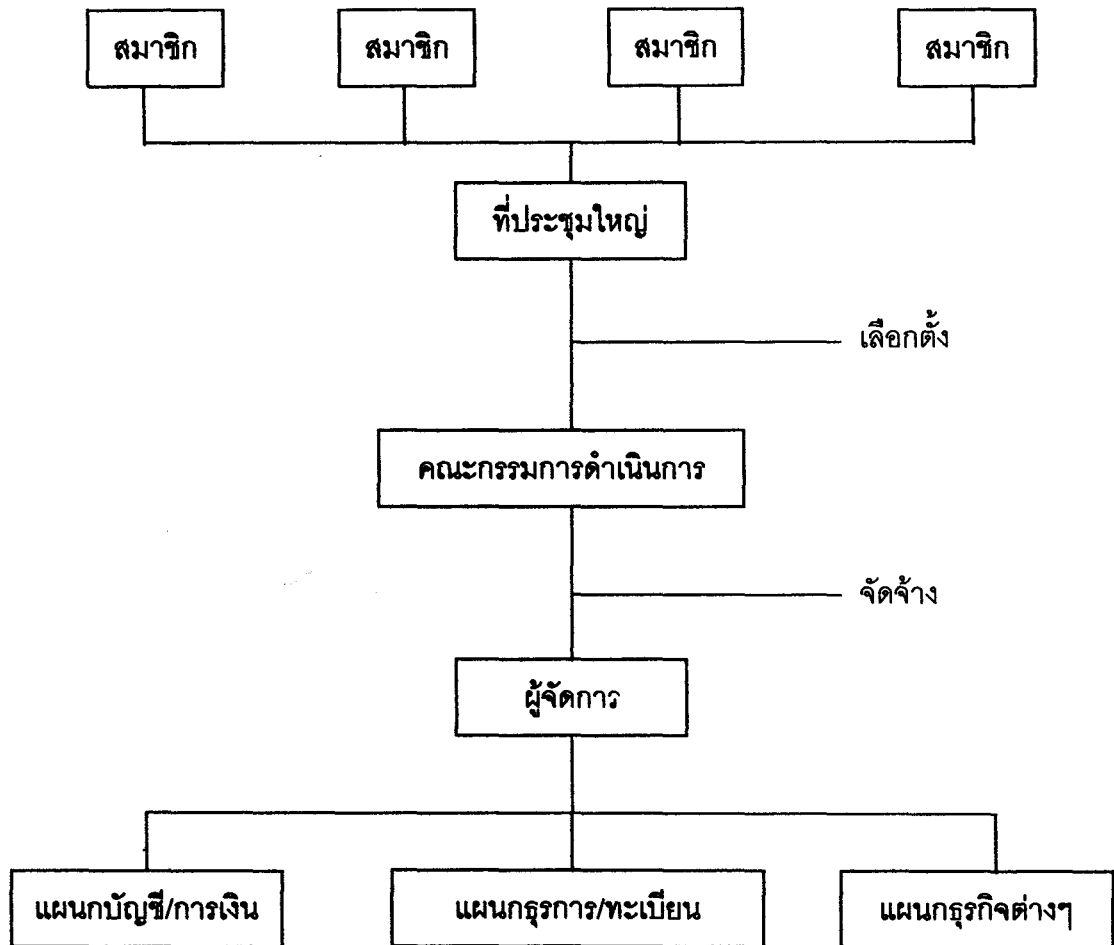
14) พิจารณาให้ความร่วมมือ และประสานงานกับสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ในการส่งเสริมและเผยแพร่กิจการสหกรณ์ ตลอดจนการรับคำแนะนำช่วยเหลือทางวิชาการสหกรณ์ และการศึกษาฝึกอบรมวิชาการเกี่ยวกับกิจการสหกรณ์

คณะกรรมการดำเนินการ เลือกมาจากสมาชิกในที่ประชุมใหญ่

คณะกรรมการดำเนินการมีหน้าที่กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ และแนวทางปฏิบัติงานของสหกรณ์

ผู้จัดการ หมายถึง ผู้ที่จะต้องรับผิดชอบการจัดการธุรกิจของสหกรณ์ให้เป็นไปตามนโยบายที่คณะกรรมการดำเนินการกำหนด ผู้จัดการจึงควรเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในการทำงาน ผู้จัดการจะจัดจ้างเจ้าหน้าที่ให้ทำงานในสหกรณ์ตามปริมาณธุรกิจและฐานะการเงินของสหกรณ์

แผนภูมิแสดงโครงสร้างการบริหารงานของสหกรณ์กองทุนสวนยาง ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 แผนภูมิแสดงโครงสร้างการบริหารงานของสหกรณ์กองทุนสวนยาง

ที่มา : กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2538) คู่มือส่งเสริมสหกรณ์กองทุนสวนยาง กรุงเทพฯ โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

3.1.5 การจัดการสหกรณ์ กระบวนการจัดการสหกรณ์ และการจัดองค์การของสหกรณ์กองทุนสวนยาง

1) การจัดการสหกรณ์ (cooperative management)

ความหมายของการจัดการสหกรณ์

ประพันธ์ เศวตนิรันทน (2538: 170 – 171) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการสหกรณ์หมายถึง การทำงานเพื่อให้วัตถุประสงค์ของสหกรณ์ โดยการใช้จ่ายด้านการจัดการ ได้แก่ บุคลากร เงิน วัสดุอุปกรณ์ และเวลา โดยบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการสหกรณ์ทำงานร่วมกันได้อย่างดี มีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทุกคนจะต้องเห็นพ้องต้องกันว่าความสำเร็จของสหกรณ์คือเป้าหมาย

พสุ สัตถาภรณ์ (2533: 166-168) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการสหกรณ์หมายถึง การกระทำที่รวบรวมความคิด วิธีปฏิบัติ คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อทำงานในด้านการผลิต การขาย และการบริการ โดยอาศัยหลักสหกรณ์เป็นแนวทางในการดำเนินการ

สรุป การจัดการสหกรณ์ หมายถึง การกระทำที่รวบรวมปัจจัยด้านการจัดการ ได้แก่ บุคลากร เงิน วัสดุอุปกรณ์ และเวลา เพื่อทำงานในด้านการผลิต การขาย และการบริการ เพื่อความสำเร็จของสหกรณ์

2) กระบวนการจัดการสหกรณ์ (functions of management)

พสุ สัตถาภรณ์ (2533: 168 – 175) อธิบายว่า กระบวนการจัดการสหกรณ์ในการดำเนินธุรกิจสหกรณ์ ต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ อันได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ เราเรียกปัจจัยเหล่านี้ว่าปัจจัยนำเข้า (input) ซึ่งมีอยู่จำกัด ทำอย่างไรผู้บริหารจึงจะผสมผสานให้ปัจจัยหรือทรัพยากรเหล่านี้เกิดประโยชน์สูงสุดเท่าที่จะเป็นไปได้ การผสมผสานนั้นก็โดยผ่านกระบวนการจัดการ (management process) ซึ่งได้แก่การวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคคล การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การควบคุมงาน นั่นเอง เพื่อที่จะได้ผลลัพธ์ออกมาซึ่งเราเรียกว่า output ซึ่งจะต้องเป็นผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพ (efficiency) ประสิทธิภาพ (effectiveness) ประหยัด (economy) และพึงพอใจ (satisfaction) ผลลัพธ์จากการบริหารหรือการจัดการสหกรณ์ก็คือ การบรรลุ สำเร็จวัตถุประสงค์ทั้งทางเศรษฐกิจ และทางสหกรณ์ ดังนี้

(1) การจัดการหรือการบริหารด้านเงินทุน ได้แก่ การจัดหาเงินทุน การให้สมาชิกซื้อหุ้น การรับฝากเงิน การกู้ยืม การจัดสรรกำไรเป็นเงินสำรอง และโดยการรับบริจาค

(2) การจัดการสินเชื่อ ได้แก่ การให้เงินกู้ระยะสั้น การให้เงินกู้ระยะปานกลาง และการให้เงินกู้ระยะยาว

(3) การจัดการด้านการผลิต โดยการผลิตสินค้าและบริการ ได้แก่ การผลิตสินค้า สมาชิกเป็นผู้ผลิต และสหกรณ์เป็นผู้ผลิต

(4) การให้บริการ สหกรณ์เป็นฝ่ายจัดหาบริการ เช่น บริการปุ๋ย และวัสดุอุปกรณ์ทางเกษตร เป็นต้น ได้แก่ การบริการตลาด และการบริหารงานบุคคล

(5) การจัดการด้านอื่น ๆ เช่น ด้านการเงิน การบัญชี การพัสดุ การจัดการสินค้าคงเหลือ เป็นต้น

กระบวนการจัดการสหกรณ์ ผู้บริหาร หรือผู้จัดการ จะต้องทำหน้าที่ มีดังนี้

(1) การวางแผน (planning) เป็นการกำหนดการกระทำไว้ล่วงหน้า โดยใช้ความรู้ทางวิชาการ และวิจารณ์งานวินิจฉัยเหตุการณ์ในอนาคต แล้วกำหนดวิธีปฏิบัติขึ้นไว้ให้ถูกต้อง เหมาะสมและมีเหตุผล เพื่อจะกำหนดว่าจะทำอะไร ใครเป็นผู้ดำเนินการ และจะดำเนินการอย่างไร ดังนั้นการวางแผนต้องกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีปฏิบัติเป็นการล่วงหน้าเพื่อความสำเร็จตามความต้องการ จึงเป็นกระบวนการคิดพิจารณา การใช้ดุลยพินิจและการตัดสินใจ ซึ่งส่วนใหญ่เป็น การพิจารณาว่าจากจุดยืนของการดำเนินธุรกิจที่ได้รับความสำเร็จ สหกรณ์ต้องการบรรลุถึงจุดใดในระยะเวลาที่กำหนด การวางแผนอาจเป็นระยะสั้น ระยะปานกลาง ระยะยาว ดังนั้น การวางแผนจึงเกี่ยวข้องกับ การพิจารณาสถานการณ์ปัจจุบันของสหกรณ์ การกำหนดวัตถุประสงค์ระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว การวางนโยบาย กฎ ระเบียบต่าง ๆ ของสหกรณ์ และการพัฒนากลยุทธ์และแผนปฏิบัติต่าง ๆ ของสหกรณ์

การวางแผนจะต้องดำเนินการอย่างมีระบบ มีเป้าหมายที่แน่นอน มีการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล มีการกำหนดตัวบุคคลที่จะปฏิบัติงาน ตลอดจนกำหนดงบประมาณที่จะต้องใช้และระยะเวลาและรายละเอียดที่ต้องปฏิบัติ ตลอดจนกำหนดผู้รับผิดชอบ การจัดการสหกรณ์ทุกแผนกจะต้องมีการเตรียมแผนปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า เช่น แผนกซื้อก็ต้องวางแผนว่าจะซื้ออะไรมาจำหน่าย จำนวนเท่าใด เวลาไหน และจะต้องใช้งบประมาณเท่าใด ซึ่งสหกรณ์จะต้องวางแผนไว้ต้นปี ฉะนั้นการวางแผนจึงมีความสำคัญต่อการดำเนินงานของสหกรณ์เป็นอย่างมาก

(2) การจัดองค์การ (organizing) เป็นการจัดสร้างความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจหน้าที่ การงาน บุคคล และทรัพยากรบริหารอื่น ๆ ในสหกรณ์ ให้สามารถดำเนินงาน การได้บรรลุ วัตถุประสงค์ และการดำเนินแผนปฏิบัติงาน การจัดกลุ่มกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกัน การมอบหมายกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ให้แผนกต่าง ๆ และเจ้าหน้าที่สหกรณ์ การมอบหมายอำนาจหน้าที่ เพื่อปฏิบัติกิจกรรมและการจัดให้มีการประสานงานระหว่างกิจกรรมต่าง ๆ ในแนวดิ่งและแนวราบ

ผู้จัดการจะต้องตัดสินใจว่ากิจกรรมใดควรปฏิบัติในแผนกใด เพื่อให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เมื่อได้แบ่งกิจกรรมหรือที่จะต้องทำออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ แล้วผู้จัดการจะมอบหมายกิจกรรมเหล่านั้นให้เจ้าหน้าที่สหกรณ์ และมอบหมายอำนาจหน้าที่ให้บุคคลดังกล่าวสามารถปฏิบัติกิจกรรม และจัดการประสานงานระหว่างตนเองกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์คนอื่นต่อไป

(3) *การจัดเกี่ยวกับบุคคล (staffing) หรือการบริหารบุคคล* ได้แก่ การสรรหา การคัดเลือก การบรรจุเข้าทำงาน การพัฒนาหรือส่งเสริมสมรรถภาพในการทำงาน ตลอดจนการบำรุงรักษาหรือธำรงไว้ให้อยู่กับองค์กรนาน ๆ ซึ่งเป็นหน้าที่สำคัญของผู้จัดการหรือผู้บริหารงาน สหกรณ์ทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการสรรหา คัดเลือกคนดีเข้าทำงาน การบรรจุให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ตลอดจนช่วยพัฒนาให้เขาเป็นงานมีความรู้ความสามารถ มีความชำนาญและทัศนคติที่ดีต่อองค์การ

(4) *การอำนวยการ (directing)* เป็นการสั่งให้บุคคลที่อยู่ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่ง และตรวจสอบว่าเขาเหล่านั้นปฏิบัติงานอย่างดีที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้หรือไม่ หรือการที่ผู้บริหารใช้ความสามารถชักจูงหว่านล้อมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ คือ มีกิจกรรมของการอำนวยการ ได้แก่ การตัดสินใจ การติดต่อ สื่อสาร การให้อิทธิพลและการนำ การอำนวยการเป็นหน้าที่การจัดการที่มีความยุ่งยาก สลับซับซ้อน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการกล่าวถึงกิจกรรมหรือองค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะเป็นการกระตุ้น ส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์การพบกับความสำเร็จในระยะสั้นและระยะยาว สำหรับในสหกรณ์จะเห็นว่าหน้าที่ในการอำนวยการเป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหารระดับต่าง ๆ นับตั้งแต่คณะกรรมการดำเนินการของ สหกรณ์ ผู้จัดการและหัวหน้าฝ่าย หรือหัวหน้าแผนกต่าง ๆ ควรมีลักษณะดังนี้

ก. ควรเป็นการติดต่อสื่อสารแบบสองทาง กล่าวคือ ให้ผู้บริหาร ในฐานะเป็นผู้สั่งการและผู้ใต้บังคับบัญชา หรือลูกจ้าง คณงาน ในฐานะผู้รับหน้าที่ มีโอกาสซักถาม และตอบ คำถามซึ่งกันและกัน

ข. การสั่งการใดๆ ควรสั่งให้ชัดเจนว่าจะมอบหมายให้ใครทำอะไร เมื่อใด ที่ไหน และควรทำอย่างไร

ค. การสั่งการควรสั่งในเรื่องที่เป็นไปได้ไม่เกินความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชาว่าสามารถดำเนินตามที่สั่งได้เพียงใด

ง. การอำนวยการหรือการสั่งการจะต้องพิจารณาตามสภาพของ

เรื่องราวต่าง ๆ รวมทั้งสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ก่อนว่ามีสภาพเป็นอย่างไร เมื่อศึกษาแล้วจึงค่อยดำเนินการสั่งการ

(5) การประสานงาน (coordinating) เป็นการจัดให้มีการส่งเสริมให้มีความเกี่ยวเนื่องกันในการทำงานในส่วนที่เกี่ยวกับตัวคน จิตใจ วัสดุและวิธีการต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือและการประสานงานโดยถูกต้องเรียบร้อย เพื่อประสิทธิภาพของงาน ดังนั้นการประสานงานใน สหกรณ์จึงเป็นการจัดระเบียบการทำงาน เพื่อให้ส่วนต่าง ๆ เข้ามาช่วยกันและเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ร่วมมือปฏิบัติการเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ไม่ทำงานขัดแย้งกันหรือซ้ำซ้อนกัน หรือเหลื่อมล้ำ ก้าวถ่างกัน ทั้งนี้เพื่อให้งานของสหกรณ์ดำเนินไปโดยราบรื่น สอดคล้องกับวัตถุประสงค์นโยบายของสหกรณ์นั้น ๆ อย่างสมานฉันท์และมีประสิทธิภาพ

(6) การควบคุม (controlling) เป็นกระบวนการหรือวิธีการที่จะทำให้งานที่กำหนดไว้ไปสู่ความสำเร็จตามทิศทางที่ตั้งไว้ โดยการตรวจสอบ ติดตาม วัดผลงาน ประเมินค่าของงานที่ปฏิบัติ และหาวิธีการแก้ไขเพื่อให้ขั้นตอนต่าง ๆ ของการดำเนินงานไปสู่เป้าหมายตามแผนการและมาตรฐานที่กำหนดเพื่อให้งานเกิดผลเป็นที่พอใจ คือ มีประสิทธิภาพ ประหยัด และตรงตามเวลาที่ต้องการ โดยผู้จัดการหรือหัวหน้างานจะต้องปฏิบัติในการควบคุมงานมีดังนี้

- ก. กำหนดมาตรฐานของงาน
- ข. การตรวจสอบและวัดผลก้าวหน้าของผลงานที่ปฏิบัติ
- ค. การวิจารณ์และประเมินผลการปฏิบัติงาน
- ง. การแก้ไขข้อผิดพลาด

3) การจัดองค์การของสหกรณ์กองทุนสวนยาง

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2538 : 19-22) อธิบายว่า การจัดองค์การของสหกรณ์กองทุนสวนยาง แบ่งออกได้ดังนี้

(1) การจัดองค์การภายในของสหกรณ์กองทุนสวนยาง

สหกรณ์กองทุนสวนยางมีการดำเนินธุรกิจเหมือนกับสหกรณ์การเกษตรทั่วไป แต่จะเน้นเรื่องธุรกิจการบริหารโรงอบ / ร่มยาง เป็นหลัก เป็นสหกรณ์ขนาดเล็กมีสมาชิกโดยเฉลี่ยประมาณ 150 คน มีทุนดำเนินงานน้อย ในระยะแรกอาจจะไม่สามารถจัดจ้างผู้จัดการได้ คณะกรรมการดำเนินการและสมาชิกจะต้องร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจและมีความเสียสละพอสมควร เพื่อช่วยกันบริหารงานของสหกรณ์ให้ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคณะกรรมการดำเนินการควรแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจนดังนี้

- ก. ฝ่ายการผลิต มีหน้าที่ควบคุมดูแลกระบวนการผลิต ตั้งแต่การรับ

นำยามาจากสมาชิกจนกระทั่งทำเป็นยางอบแห้ง ตลอดจนการคัดคุณภาพและหีบห่อ ซึ่งอาจจะแบ่งงานออกเป็น 4 แผนก คือ

- ก) แผนกรับนำยาม หาเปอร์เซ็นต์เนื้อยาง
- ข) แผนกจัดทำแผ่น
- ค) แผนกอบ / รมควัน
- ง) แผนกคัดคุณภาพ

ข. ฝ่ายการตลาด มีหน้าที่กำหนดราคาซื้อขาย นำยามสด ติดตามข้อมูลข่าวสารการตลาด ติดต่อประสานงานซื้อขาย สืบราคาซื้อขาย ตลอดจนการจำหน่ายยางพาราและการควบคุมสต็อกยางพารา

- ก) ฝ่ายการเงินมีหน้าที่รับจ่ายและเก็บรักษาเงินของสหกรณ์
- ข) ฝ่ายบัญชีมีหน้าที่ควบคุมดูแลด้านบัญชีและหลักฐานเอกสาร

ต่าง ๆ ของสหกรณ์ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและถูกต้องเป็นปัจจุบัน

- ค) ฝ่ายธุรการ มีหน้าที่รับ – ส่ง หนังสือ จัดเก็บเอกสาร และพิมพ์หนังสือ

(2) การจัดองค์กรของสหกรณ์กองทุนสวนยางในระดับต่าง ๆ

ปี 2537 ได้มีการจัดตั้งสหกรณ์ไปแล้ว 309 สหกรณ์ และจะตั้งสหกรณ์และโรงงานแปรรูปทั้งสิ้น 1,500 โรง ในด้านการดำเนินธุรกิจการตลาดของสหกรณ์นั้น หากสหกรณ์ต่างคนต่างผลิต ต่างคนต่างขาย จะทำให้ขาดอำนาจต่อรองซึ่งจะไม่เป็นผลดีต่อสหกรณ์และสมาชิก เพื่อสร้างอำนาจต่อรองทางการตลาด สหกรณ์กองทุนสวนยางควรมีการรวมตัวกันเพื่อธุรกิจการตลาดอย่างเป็นระบบโดย

ก. ระยะแรก สหกรณ์อาจรวมตัวกันในระดับอำเภอ กรณีที่มีสหกรณ์หลายสหกรณ์ในอำเภอนั้น ๆ ในทางปฏิบัติอาจจะทำได้ดังนี้

ก) ให้สหกรณ์ใดสหกรณ์หนึ่ง หรือสหกรณ์การเกษตรระดับอำเภอเป็นแกนนำเป็นตัวแทนในการเจรจาติดต่อซื้อขายโดยสหกรณ์อื่นทำหน้าที่ผลิตยางพาราชนิด ปริมาณ และคุณภาพ ตามที่สหกรณ์แกนนำไปตกลงซื้อขายได้

ข) จัดจ้างผู้จัดการร่วมกันเพื่อทำหน้าที่จัดการด้านการตลาด และจัดทำบัญชีของสหกรณ์กองทุนสวนยางการจัดจ้างผู้จัดการร่วมระหว่างกลุ่มสหกรณ์ จะทำให้เกิดการรวมศูนย์ในการตัดสินใจตกลงซื้อขายยางพาราในตลาด นอกจากนั้นยังสามารถก่อให้เกิดการรวมกันของผลผลิตยางพาราของกลุ่มสหกรณ์ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มอำนาจการต่อรองทาง

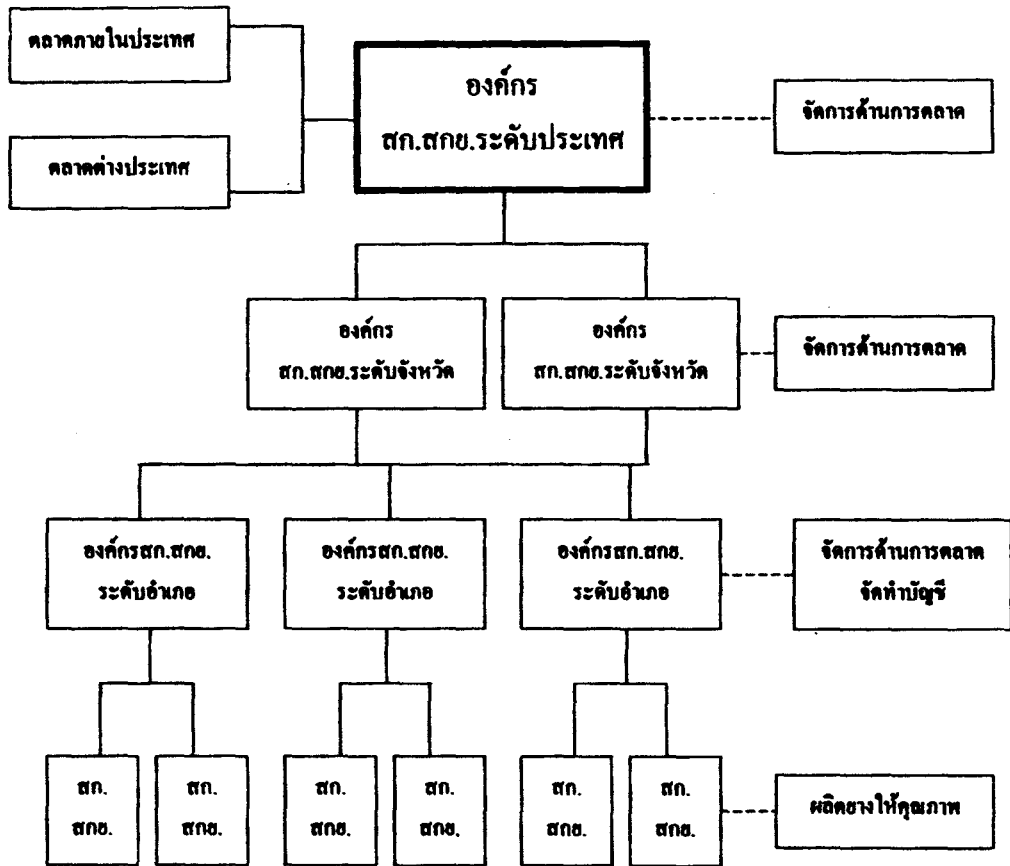
การตลาด เนื่องจากกลุ่มมี ผลผลิตเป็นจำนวนมากในขณะเดียวกัน การรวมกลุ่มลักษณะนี้ ก่อให้เกิดการจัดซื้ออุปกรณ์ที่ใช้ในโรงงานเป็นปริมาณมาก ก็จะทำให้สามารถจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในโรงงานในราคาถูกลง ก่อให้เกิดการประหยัดและลดต้นทุนการผลิตอีกด้วย การดำเนินการจัดจ้างผู้จัดการร่วมดำเนินการโดยแต่ละสหกรณ์จ่ายค่าจัดการ หรือเงินเดือนตามที่ตกลงกัน วิธีดังกล่าวจะทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายของสหกรณ์และเพื่อร่วมกันปรึกษาหารือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

ค) ในอนาคตหากสหกรณ์กองทุนสวนยางแต่ละแห่ง ซึ่งกระจายอยู่ในอำเภอ มีการจัดการผลิตในโรงอบ / รมควัน อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความพร้อมที่จะรวมกันและเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการด้านธุรกิจการตลาดที่มีผลผลิตปริมาณมาก สามารถสร้างอำนาจต่อรองได้และประหยัดค่าใช้จ่าย สามารถควบคุมสหกรณ์หรือรวมสหกรณ์กองทุนสวนยางหมู่บ้านหรือตำบลเป็นสหกรณ์กองทุนสวนยาง ระดับอำเภอเพียงสหกรณ์เดียวโดยให้โรงงานหรือ สหกรณ์เล็กๆ เหล่านั้นเป็นกลุ่มหรือสาขาของกลุ่มสหกรณ์ระดับอำเภอและทำหน้าที่ผลิตยางคุณภาพและรวบรวมน้ำยางเพื่อให้สหกรณ์ระดับอำเภอจัดการด้านการตลาด

ข. ระยะที่สอง เมื่อรวมกันในระดับอำเภอมีความเข้มแข็งอาจจะรวมกันซื้อขายในระดับจังหวัด โดยมีผู้แทนของแต่ละอำเภอ หากเป็นเช่นนี้จะทำให้การขยายภาพพาราของ สหกรณ์กองทุนสวนยางในจังหวัดนั้นๆ มีผู้ขายเพียงรายเดียวจะทำให้มีอำนาจต่อรองมากขึ้นและจ้างผู้จัดการมืออาชีพเข้ามาบริหาร

ค. ระยะที่สาม ในอนาคตเมื่อรวมกันขายในระดับจังหวัดมีความเข้มแข็งและมีความพร้อมอาจรวมกันในระดับประเทศ ซึ่งจะทำให้ปริมาณยางพาราที่รวมกันขายมีเพิ่มมากขึ้น สร้างพลังอำนาจต่อรองทางตลาดได้สูงยิ่งขึ้น การรวมกันในระดับดังกล่าวอาจจะทำในรูปของบริษัท ร่วมทุนกับภาคเอกชน ชมรม สมาคม หรือชุมนุมสหกรณ์ และจ้างผู้จัดการมืออาชีพเข้ามาบริหาร

แผนภูมิแสดงโครงสร้างการจัดองค์กรของสหกรณ์กองทุนสวนยาง ดังภาพที่ 2.2 และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์กองทุนสวนยาง ดังภาพที่ 2.3 – 2.6

ภาพที่ 2.2 แผนภูมิแสดงโครงสร้างการจัดองค์กรของสหกรณ์กองทุนสวนยาง

ที่มา : กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2538) คู่มือส่งเสริมสหกรณ์กองทุนสวนยาง กรุงเทพฯ โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

ภาพที่ 2.3 โรงงานผลิตยางแผ่นผึ่งแห้ง / รมควัน
ขนาดกำลังการผลิต 2 ตัน / วัน

ภาพที่ 2.4 ถังใส่น้ำยางของสมาชิกแต่ละราย

ภาพที่ 2.5 การลำเลียงน้ำยางสดด้วย
รถจักรยานยนต์

ภาพที่ 2.6 การลำเลียงน้ำยางสดด้วย
รถบรรทุกขนาดเล็ก

ที่มา : กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2538) คู่มือส่งเสริมสหกรณ์กองทุนสวนยาง กรุงเทพฯ โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

3.2 การดำเนินธุรกิจและผลการดำเนินงานของสหกรณ์กองทุนสวนยาง

ในเรื่องนี้จะกล่าวถึงการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง ซึ่งดำเนิน
ธุรกิจเช่นเดียวกับสหกรณ์การเกษตรดังนี้

3.2.1 ความหมายของการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์

พสุ สัตถาภรณ์ (2533 : 195) อธิบาย ความหมายของการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ เป็นการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ทั้ง 6 ประเภท คือ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์นิคม สหกรณ์ประมง ซึ่งสหกรณ์ทั้ง 3 ประเภทนี้จัดอยู่ในสหกรณ์ที่ทำธุรกิจเกี่ยวกับการเกษตร ส่วนสหกรณ์อีก 3 ประเภท คือ สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์ออมทรัพย์ และสหกรณ์บริการ จัดอยู่ในสหกรณ์ที่ทำธุรกิจไม่เกี่ยวกับการเกษตร ตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์นั้นๆ

3.2.2 รูปแบบของการดำเนินธุรกิจสหกรณ์การเกษตร

พสุ สัตถาภรณ์ (2533 : 196-199) อธิบายรูปแบบของการดำเนินธุรกิจสหกรณ์การเกษตรดังนี้

1) ธุรกิจเกี่ยวกับการเงิน

(1) การให้เงินกู้แก่สมาชิก โดยมีการแนะนำและมีการควบคุมการใช้จ่ายเงิน กู้จะมีการสอบสวนแผนงานเพาะปลูกของสมาชิก และการใช้เงินกู้ตามแผนงาน แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

ก. เงินกู้ระยะสั้น เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงานในการเกษตรสำหรับฤดูกาลผลิตหนึ่ง

ข. เงินกู้ระยะปานกลาง ได้แก่ เงินกู้เพื่อการลงทุนในสินทรัพย์การเกษตร ซึ่งโดยปกติใช้ประโยชน์ได้เกินกว่าฤดูกาลผลิตหนึ่งๆ

(2) การรับเงินฝากจากสมาชิก เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ สหกรณ์จะรับเงินฝากจากสมาชิก 2 ประเภท ได้แก่ เงินฝากออมทรัพย์ และเงินฝากประจำ โดยสหกรณ์จะจ่ายดอกเบี้ยเงินฝากให้สมาชิกในอัตราที่เป็นธรรม

2) ธุรกิจการซื้อ การขาย การแปรรูป

สหกรณ์จะแสวงหาตลาด และพยายามขายผลิตผลการเกษตรของสมาชิกให้ได้ราคาที่เป็นธรรม ทั้งนี้ สหกรณ์จะได้ดำเนินการให้สอดคล้องกันไป ทั้งในการวางแผนการเพาะปลูกและการขาย สำหรับการขายนั้น สหกรณ์จะดำเนินงานตั้งแต่การรวบรวม การเก็บรักษา การคัดคุณภาพ และการแปรรูปการตลาด

(1) การรวบรวมยางพารา กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2538: 84 – 85) อธิบายการรวบรวมยางพาราว่ามี 3 วิธี คือ

ก. การซื้อขายจากสมาชิก สหกรณ์จะรวบรวมยางพาราจากสมาชิก โดยการซื้อขาย ตามราคาตลาดหรือราคาท้องถิ่นทั่ว ๆ ไป เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าสหกรณ์จะจำหน่ายยางพาราได้โดยไม่ขาดทุน

ข. การเป็นตัวแทนจำหน่าย สหกรณ์จะรวบรวมยางพาราจากสมาชิก โดยการเป็นตัวแทนจำหน่าย เมื่อสหกรณ์หักค่าใช้จ่ายในการขนส่ง ค่าใช้จ่ายในการขาย และค่าบริการ แล้วจำนวนเงินที่เหลือให้จ่ายคืนแก่สมาชิกเป็นราย ๆ ตามจำนวนยางพาราที่ส่งมอบ

ค. การรวบรวมเข้ากองกลางหรือกองสี สหกรณ์จะรวบรวมยางพาราของสมาชิกเข้ากองกลางเพื่อรวมกันขายหรือรวมกันเพื่อแปรรูปแล้วขายเป็นคราว ๆ เมื่อสหกรณ์หักค่าใช้จ่ายในการขนส่ง ค่าใช้จ่ายในการขายและบริการแล้ว จำนวนเงินที่เหลือให้จ่ายคืนแก่สมาชิกตามจำนวนยางพาราที่ส่งมอบ

(2) การขายยางพารา กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2538: 87) อธิบายการขายยางพาราว่ามีดังนี้

ก. ขายในรูปน้ำยางสด สหกรณ์ขายน้ำยางให้แก่ผู้รับซื้อที่สหกรณ์ได้ทำความตกลงไว้ตามราคาซื้อขาย ในวันส่งมอบ วิธีนี้ใช้กรณีที่ราคาน้ำยางในระยะเวลานั้นมีราคาสูง หากนำไปแปรรูป บวกค่าใช้จ่ายในการแปรรูปแล้วเห็นว่าขายน้ำยาง จะได้ราคาดีกว่าหรือเท่ากัน

ข. ขายในรูปร่างแผ่นดิบ ใช้ในกรณีที่ปริมาณยางแผ่นมีจำนวนมาก ห้องอบรมควันเต็มแล้วจำเป็นต้องนำส่งขาย หรือยางแผ่นดิบของสมาชิกที่ให้สหกรณ์ขายให้

ค. ขายในรูปร่างแผ่นอบแห้ง

ง. ขายในรูปร่างแผ่นรมควัน

จ. ขายในรูปร่างแท่ง

ฉ. ขายเป็นเศษยาง

ช. ขายผลิตภัณฑ์ยางพารา

ซ. ขายไม้ยางพารา เมื่อสมาชิกร้องขอให้สหกรณ์รวบรวมขาย

แสดงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับยางแผ่นดิบ และการตัดยางแผ่นรมควัน ดังภาพที่

ภาพที่ 2.7 แสดงยางแผ่นดิบ

ภาพที่ 2.8 การตัดยางแผ่นรมควัน

ที่มา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2545) คู่มือการปฏิบัติงานของสหกรณ์กองทุนสวนยาง
สงขลา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

(3) การแปรรูปยางพารา กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2538: 86) อธิบายการแปรรูปยางพาราว่า สหกรณ์แปรรูปน้ำยางสดเป็นยางแผ่นดิบ ยางแผ่นอบแห้ง ยางแผ่นรมควัน ยางแท่งและผลิตภัณฑ์ยางพารา โดยเป็นไปตามกำลังตามความสามารถของสหกรณ์และความต้องการของตลาด

3) ธุรกิจการซื้อหรือการจัดหาสิ่งของที่จำเป็นมาขายแก่สมาชิก

สหกรณ์การเกษตรทำหน้าที่จัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ในการเพาะปลูก กับสิ่งของที่จำเป็นสำหรับครอบครัวสมาชิก เช่น ข้าวสาร ฯลฯ มาขายแก่สมาชิกโดยวิธีต่อไปนี้

(1) การจัดหา สหกรณ์จะจัดหามาขายเฉพาะสิ่งของและจำนวนตามใบสั่งซื้อของสมาชิกเท่านั้น

(2) การขาย ปกติสหกรณ์จะขายด้วยเงินสด ซึ่งเป็นวิธีที่สหกรณ์ไม่เสี่ยงกับความเสียหาย และสมาชิกจะซื้อได้ในราคาถูกกว่าการซื้อเงินเชื่อ

4) ธุรกิจการบริการและการบำรุงที่ดิน

สหกรณ์จะติดตั้งเครื่องยนต์สูบน้ำ ตลอดจนจัดระบบการส่งน้ำ และการระบายน้ำ เพื่อให้การใช้น้ำเกิดประโยชน์แก่การเพาะปลูกของสมาชิกอย่างทั่วถึง โดยสหกรณ์จะเรียกเก็บเงินค่าบริการจากสมาชิกตามสมควร เพื่อทดแทนเงินที่สหกรณ์ได้ลงทุนไป

5) การส่งเสริมการเกษตร

การส่งเสริมการเกษตร เป็นหน้าที่สำคัญอย่างหนึ่งของสหกรณ์การเกษตร เพราะจะช่วยให้การเพาะปลูกของสมาชิกได้ผลดีขึ้น การที่นับว่าการส่งเสริมการเกษตรเป็นธุรกิจหนึ่งของสหกรณ์การเกษตรเพราะว่า หากสหกรณ์จะประกอบธุรกิจให้ได้ผลจริงจัง สหกรณ์จำเป็นต้องจ้างนักเกษตรของสหกรณ์เอง แล้วเรียกเก็บค่าบริการเกี่ยวกับงานนี้เองจากสมาชิกเท่าที่จำเป็น การส่งเสริมการเกษตรของสหกรณ์การเกษตร มีดังนี้

(1) การส่งเสริมเผยแพร่ความรู้การเกษตร พูลสุข ไทยสวัสดิ์ (2526: 141 – 142) อธิบายว่า การส่งเสริมเผยแพร่ความรู้การเกษตร ในระหว่างที่สหกรณ์ยังไม่อาจจัดจ้างทำเกษตรของสหกรณ์ได้เอง สหกรณ์จำเป็นต้องขอความร่วมมือช่วยเหลือจากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้คำแนะนำส่งเสริมความรู้การเกษตรแก่สมาชิก ได้แก่ การทำแผนไร่นา การเพาะปลูกพืชถูกหลักวิชาเพื่อให้ได้ผลดีขึ้น การใช้ปุ๋ย และยาฆ่าแมลงที่ปลอดภัยและได้ผล การปรับปรุงคุณภาพผลิตผลการเกษตร การเก็บรักษาที่ถูกหลักวิชา ตลอดจนการทำแปลงทดสอบและแปลงตัวอย่างเพื่อศึกษานหาข้อความรู้ต่าง ๆ ในการเพาะปลูกรวมทั้งเป็นตัวอย่างและเป็นแหล่งฝึกอบรมสมาชิกด้วย ทั้งนี้สหกรณ์จะขอความ

ช่วยเหลือหรือปรึกษาหารือได้ที่สำนักงานเกษตรอำเภอหรือจังหวัด ซึ่งเป็นหน่วยงานในส่วนภูมิภาค ของกรมส่งเสริมการเกษตร และเมื่อสหกรณ์อยู่ในฐานะที่สามารถจัดจ้างนักเกษตรได้เอง นักเกษตรก็จะทำหน้าที่ดังกล่าว ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่บรรดาสมาชิกเป็นอย่างมาก

(2) การวางแผนการเพาะปลูก พูลสุข ไทยสวัสดิ์ (2526: 142 – 144)

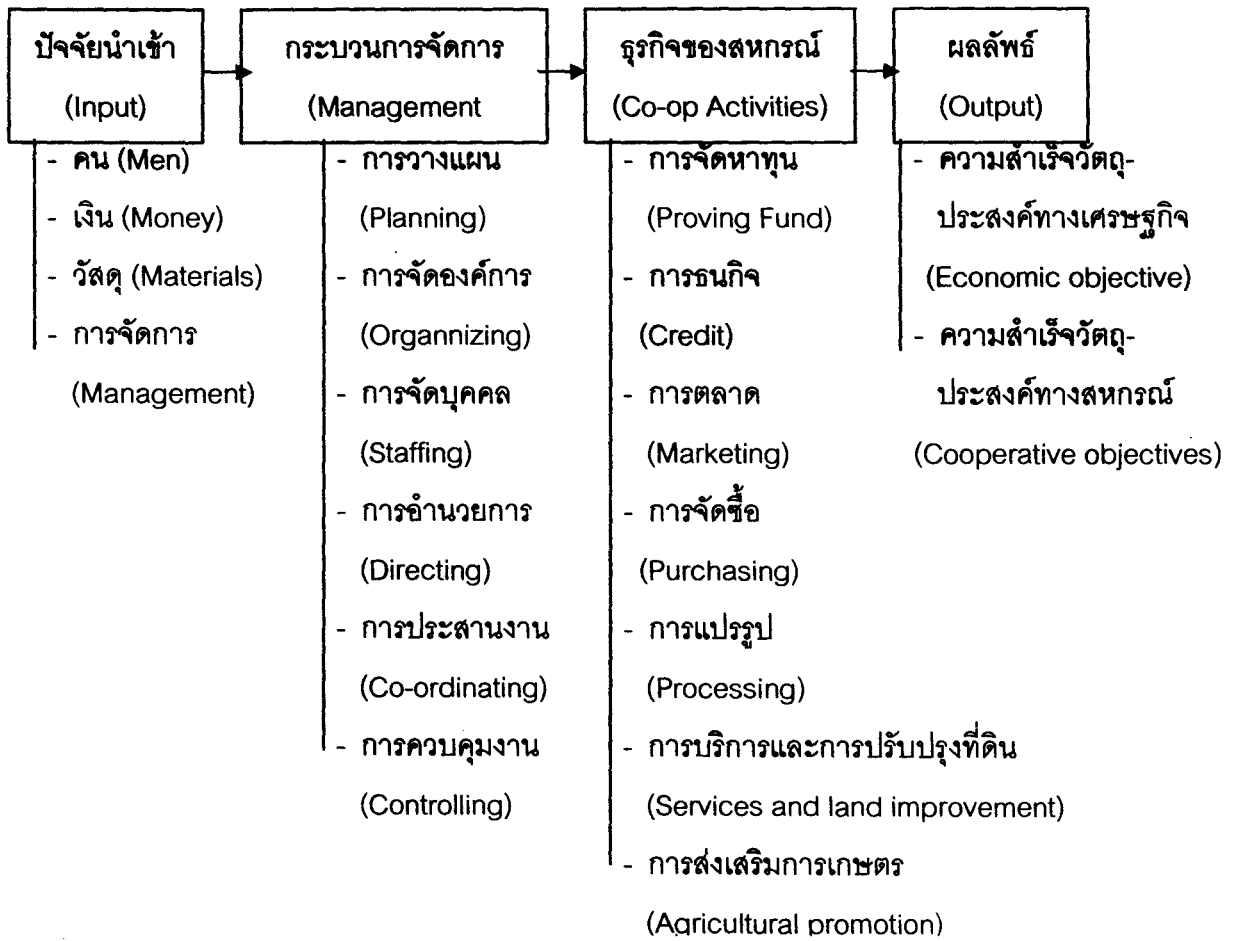
อธิบายว่า สืบเนื่องจากความเดือดร้อนในการขายผลิตผลทางการเกษตรของเกษตรกรส่วนใหญ่ ได้แก่ ความไม่แน่นอนของราคาขาย กล่าวคือ โดยปกติราคาผลิตผลการเกษตรต้นฤดูจะมีราคาต่ำ ในปลายฤดูจะมีราคาสูง ประกอบกับเกษตรกรไม่ค่อยทราบถึงการเปลี่ยนแปลงความต้องการผลิตผลการเกษตรของตลาดต่าง ๆ รวมทั้งไม่ค่อยทราบความเคลื่อนไหวของราคาผลิตผลการเกษตรในตลาดต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้เมื่อผลิตผลการเกษตรชนิดใดมีราคาดีผิดปกติก็จะเพาะปลูกกันมาก จึงทำให้ราคาต่ำ ในปีรุ่งขึ้นเกษตรกรจะลดการเพาะปลูกลงทำให้ผลิตผลการเกษตรนั้นมีจำนวนน้อย ราคาที่สูงขึ้นเป็นเช่นนี้อยู่เสมอ ฉะนั้นสหกรณ์จะได้วางแผนการเพาะปลูกให้สมาชิก กำหนดให้สมาชิกเพาะปลูกผลิตผลการเกษตรที่สหกรณ์ได้ศึกษา และคาดคะเนตลาดเป็นอย่างดีแล้ว เพื่อให้สมาชิกเพาะปลูกผลิตผลการเกษตรที่ตลาดต้องการและมีจำนวนเพียงพอ กับความต้องการของตลาดอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งการปรับปรุงให้มีคุณภาพตามความต้องการของตลาดภายในประเทศ และตลาดต่างประเทศซึ่งจะช่วยให้การขายผลิตผลการเกษตรของสมาชิกได้ราคาดีขึ้น

6) การให้การศึกษอบรม

ความจริงการให้การศึกษอบรมไม่ได้เป็นธุรกิจของสหกรณ์ แต่เป็นสิ่งจำเป็นที่สุดของสหกรณ์ เพราะการให้การศึกษอบรมอย่างสม่ำเสมอแก่บรรดาสมาชิก กรรมการ ดำเนินการ ผู้จัดการ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ของสหกรณ์ จะช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องนั้นๆ ทราบถึงอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามหลักและวิธีการของสหกรณ์ จะช่วยให้การประกอบธุรกิจของสหกรณ์เป็นไปด้วยดีและถูกต้อง

แผนภูมิแสดงการจัดการสหกรณ์ ดังภาพที่ 2.9

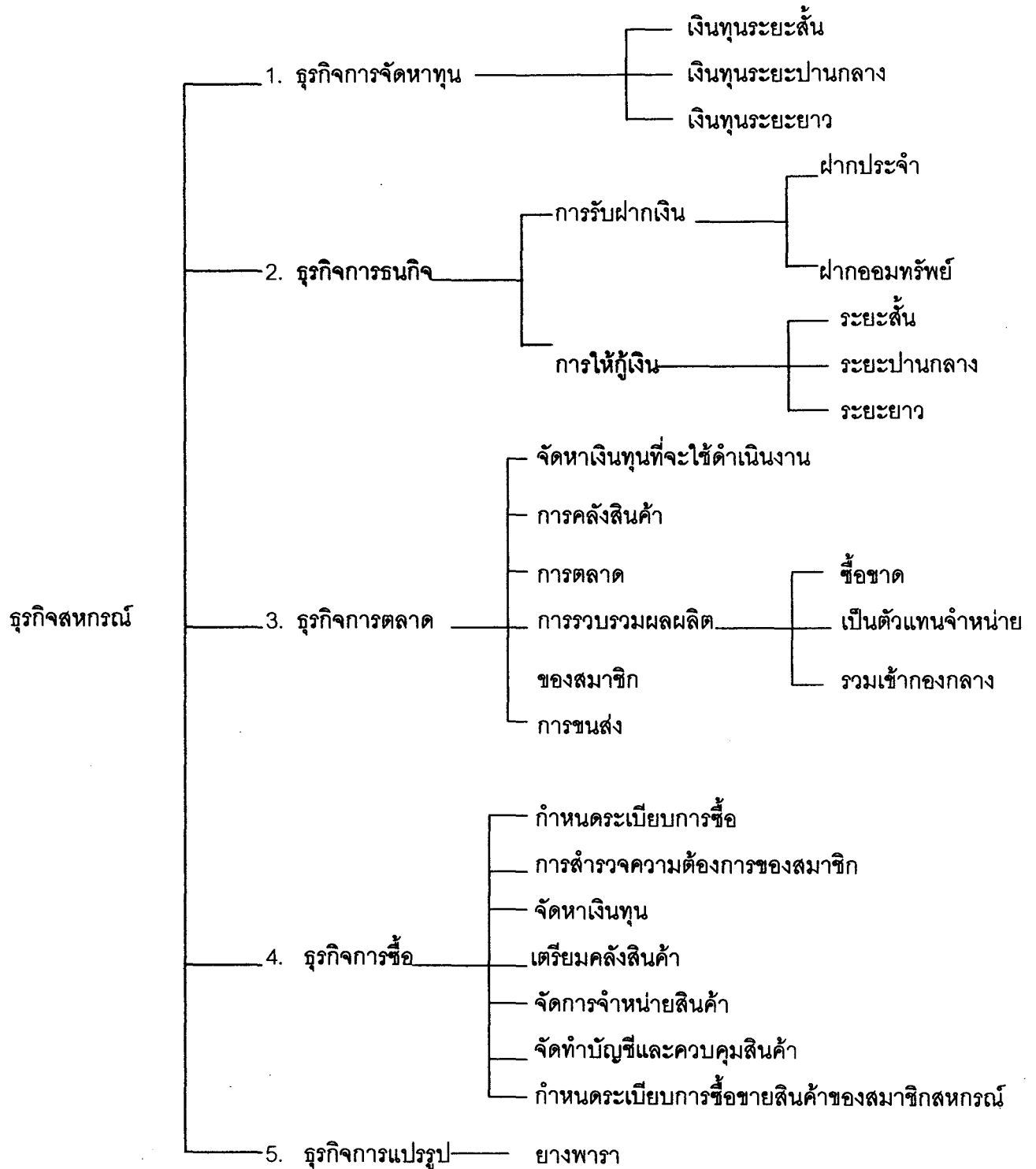

ภาพที่ 2.9 แผนภูมิแสดงการจัดการสหกรณ์

ที่มา : พสุ สัตถาภรณ์ (2533) การบริหารงานสหกรณ์ กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์

แผนภูมิแสดงธุรกิจสหกรณ์ ดังภาพที่ 2.10

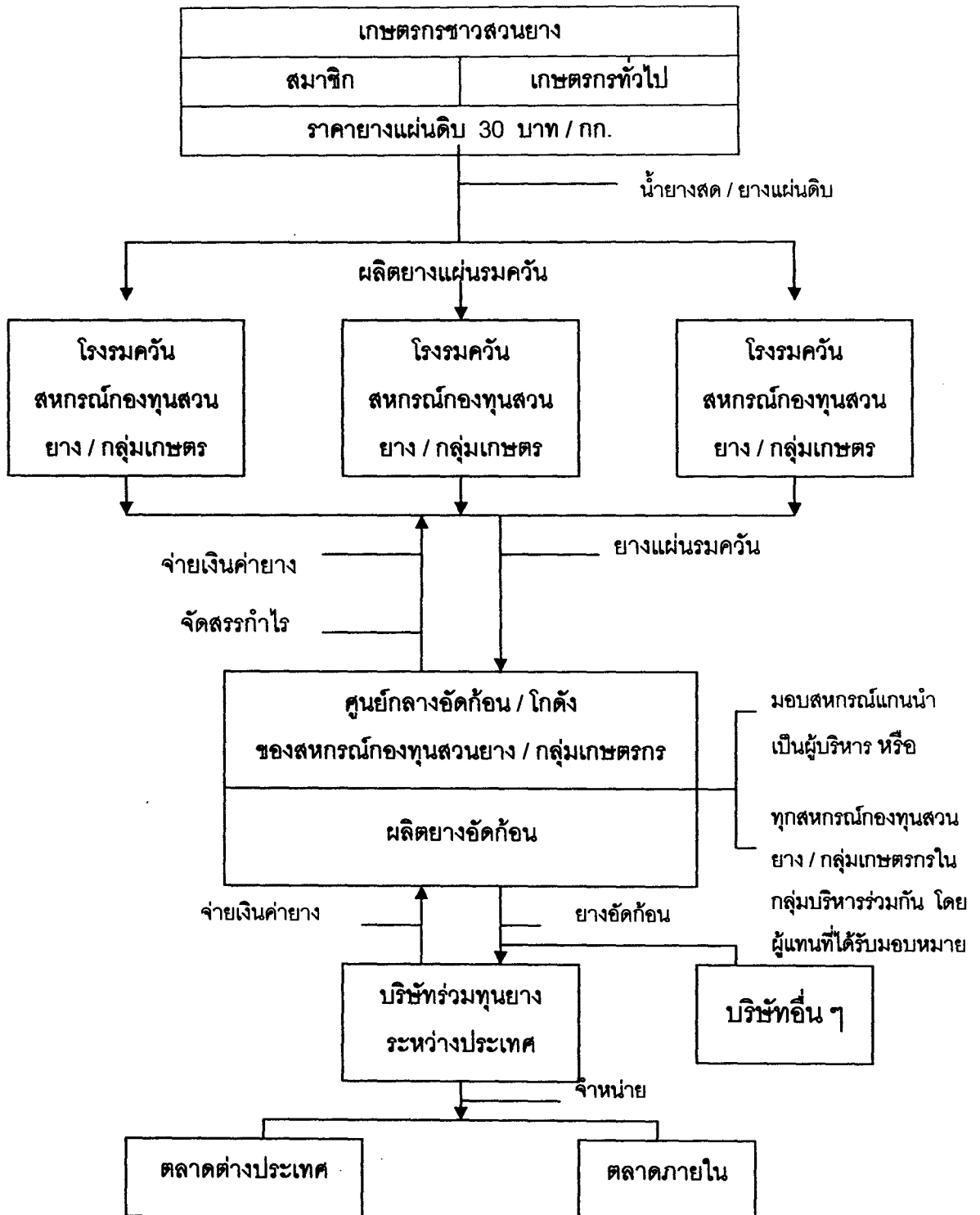
ภาพที่ 2.10 แผนภูมิแสดงธุรกิจสหกรณ์

3.2.3 แนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้สหกรณ์กองทุนสวนยาง

สำนักพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ (2546 : 1 – 6) อธิบายว่าแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้สหกรณ์กองทุนสวนยาง ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2545 อนุมัติให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการสร้างความเข้มแข็งให้สหกรณ์กองทุนสวนยาง ดังนี้

- 1) จัดกลุ่มสหกรณ์กองทุนสวนยาง / กลุ่มเกษตรกร ที่มีโรงรมควัน 666 โรง แบ่ง 2 กลุ่ม เป็นศูนย์กลางอัดก้อน/โกดัง ดังนี้
  - (1) กำลังผลิตเกินกว่า 10 ตัน / วัน จำนวน 33 แห่ง สร้างโรงอัดก้อนและโกดัง ขนาด 500 ตัน ราคา 4.52 ล้านบาท / โรง
  - (2) กำลังผลิตต่ำกว่า 10 ตัน / วัน จำนวน 113 แห่ง สร้างโรงอัดก้อนและโกดัง ขนาด 200 ตัน ราคา 2.22 ล้านบาท / โรง
- 2) การทำข้อตกลงร่วมกันดำเนินธุรกิจซื้อขายยาง กลุ่มสหกรณ์กองทุนสวนยาง / กลุ่มเกษตรกร ทำข้อตกลงร่วมทุนในการซื้อขายยางของเกษตรกร ข้อตกลงซื้อขายยางกับบริษัทร่วมทุนยางระหว่างประเทศ หรือบริษัทเอกชนอื่น ๆ
- 3) การสนับสนุนสินเชื่อเพื่อเป็นทุนหมุนเวียนในการรับซื้อน้ำยางสดหรือยางแผ่นดิบแก่สหกรณ์กองทุนสวนยาง / กลุ่มเกษตรกรให้สถาบันการเงินของรัฐสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนวงเงิน 3,015 ล้านบาท ให้กับสหกรณ์กองทุนสวนยาง / กลุ่มเกษตรกร
- 4) เป้าหมาย ให้เกษตรกรชาวสวนยางขายยางแผ่นดิบ คุณภาพดี ได้ราคาไม่ต่ำกว่ากิโลกรัมละ 30 บาท

โครงสร้างแนวทางการสร้างความเข้มแข็งให้สหกรณ์กองทุนสวนยางและศูนย์กลางอัดก้อนและโกดัง ดังภาพที่ 2.11

ภาพที่ 2.11 โครงสร้างความเข้มแข็งให้สหกรณ์กองทุนสวนยาง และศูนย์กลางอัดก้อนและโกดัง

ที่มา : สำนักพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ (2545) "แนวทางปฏิบัติการบริหารจัดการกลุ่มสถาบันเกษตรกรชาวสวนยางตามมาตรการสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง" หน้า 7

3.2.4 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (จาก www.cad.go.th) อธิบายว่า ผลการดำเนินงานของสหกรณ์กองทุนสวนยางสำหรับปีบัญชี ในรอบปี 2541 (สำหรับปีบัญชี สิ้นสุดวันที่ 1 เมษายน 2540 ถึง 31 มีนาคม 2541) ที่สามารถตรวจสอบบัญชี ได้ จำนวน 641 สหกรณ์ มีผลการดำเนินงานดังนี้

- 1) การรับฝากเงิน จำนวน 38 สหกรณ์ จำนวนเงิน 7.77 ล้านบาท
- 2) การให้เงินกู้ยืม จำนวน 57 สหกรณ์ จำนวนเงิน 12.67 ล้านบาท
- 3) การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย จำนวน 204 สหกรณ์ จำนวนเงิน 45.36
ล้านบาท
- 4) การรวบรวมผลผลิตผล จำนวน 336 สหกรณ์ จำนวนเงิน 1,181.64
ล้านบาท
- 5) การให้บริการและส่งเสริมการเกษตร จำนวน 2 สหกรณ์ จำนวนเงิน 0.50
ล้านบาท

สรุป สหกรณ์กองทุนสวนยางเป็นสหกรณ์ประเภทสหกรณ์การเกษตรที่เกษตรกรชาวสวนยางร่วมกันจัดตั้งขึ้นเพื่อรวมกันผลผลิตยางที่มีคุณภาพดีและจัดการด้านการตลาดเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรอง ดำเนินธุรกิจโดยไม่มุ่งหวังผลกำไร โดยรัฐบาลให้การสนับสนุน

4. อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี และสหกรณ์กองทุนสวนยาง

ในเรื่องนี้จะกล่าวถึง อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี และสหกรณ์กองทุนสวนยางในอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ดังนี้

4.1 จังหวัดปัตตานี

จังหวัดปัตตานี (จาก www.pattani.go.th) อธิบายว่าจังหวัดปัตตานีเกี่ยวกับขนาด และที่ตั้ง ลักษณะภูมิประเทศ และภูมิอากาศ การปกครอง และ ประชากร ทรัพยากร และแหล่งน้ำ และสภาพทางเศรษฐกิจดังนี้ ดังภาพที่ 2.12

ทิศตะวันออก จดอำเภอไทย

ทิศใต้ ติดอำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลาและเขตอำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส

ทิศตะวันตก ติดอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

4.1.2 ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ

1) *ภูมิประเทศ* จังหวัดปัตตานีมีสภาพพื้นที่ของจังหวัดปัตตานี ทางตอนเหนือ และทางตะวันออกเป็นชายหาดยาว เลียบอ่าวไทย ส่วนตอนกลางและตอนใต้จะเป็นที่ราบลุ่มและพื้นที่ภูเขา

2) *ภูมิอากาศ*

สภาพทางภูมิอากาศของจังหวัดปัตตานี อยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุม ตะวันออกเฉียงใต้ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ สภาพโดยทั่วไปในปีหนึ่ง ๆ มี 2 ฤดู ฤดูร้อน ซึ่งจะเริ่มจากเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนกรกฎาคม ฤดูฝน จะเริ่มจากเดือนสิงหาคม ถึงเดือนกรกฎาคม

4.1.3 การปกครองและประชากร

1) *การปกครองและประชากร*

ในปี พ.ศ. 2541 ได้จัดแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 12 อำเภอ 115 ตำบล 627 หมู่บ้านและมีเขตเทศบาล จำนวน 12 เทศบาล คือ เทศบาลเมืองปัตตานีและตำบลตะลุบัน ในอำเภอสายบุรี มีสมาชิกสภา 10 แห่ง

2) *ประชากร*

มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 598,650 คน เป็นประชากรเพศชาย 294,383 คน และเป็นประชากรเพศหญิง 304,267 คน

4.1.4 ทรัพยากรและแหล่งน้ำ

จังหวัดปัตตานี มีทรัพยากรธรรมชาติประเภทป่าไม้ที่สำคัญ คือ ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 15 แปลงคิดเป็นเนื้อที่ 99,648 ไร่ และเป็นป่าสัมปทาน (ป่าชายเลน) จำนวน 1 แปลง คิดเป็นเนื้อที่ 47,000 ไร่ มีทรัพยากรประเภทแร่ธาตุที่สำคัญ คือ แร่ดีบุก และ แร่망กานีส

สำหรับทรัพยากรแหล่งน้ำที่สำคัญนั้น มีแม่น้ำสายหลักจำนวน 2 สาย คือ แม่น้ำปัตตานี และแม่น้ำสายบุรี

4.1.5 สภาพทางเศรษฐกิจ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร ได้แก่

การเพาะปลูก การทำประมงทะเล การเพาะเลี้ยงชายฝั่ง และการเลี้ยงสัตว์ ตามลำดับ อาชีพ การเกษตรส่วนใหญ่ทำนาข้าว ปลูกยางพารา ทำสวนมะพร้าว ทำสวนผลไม้

4.2.1 ขนาดและที่ตั้ง

อำเภอโคกโพธิ์เป็นอำเภอหนึ่งในจำนวน 12 อำเภอของจังหวัดปัตตานี ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัด มีทางหลวงแผ่นดินสาย 42 ผ่าน (ถนนเพชรเกษม) ระยะทางจาก ตัวจังหวัดปัตตานี ถึงอำเภอโคกโพธิ์โดยทางรถยนต์ประมาณ 26 กิโลเมตร พื้นที่ทั้งหมดจำนวน 316,608 ตารางกิโลเมตร เป็นพื้นที่การเกษตรจำนวน 169,183 ไร่ การถือครองที่ดินแยกได้ดังนี้

- 1) โฉนดที่ดิน จำนวน – แปลง
- 2) หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3 ก.) จำนวน 28,500 แปลง
- 3) หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3 ก.) จำนวน 4,200 แปลง
- 4) หนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) จำนวน 64 แปลง

อำเภอโคกโพธิ์มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอต่าง ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอหนองจิก	จังหวัดปัตตานี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอชะบ้าย้อย	จังหวัดสงขลา
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอแม่ลาน	จังหวัดปัตตานี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอเทพาและ อำเภอชะบ้าย้อย	จังหวัดสงขลา

4.2.2 ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ

1) ภูมิประเทศ

อำเภอโคกโพธิ์สภาพพื้นที่ด้านทิศเหนือและทิศตะวันออก มีลักษณะเป็นที่ราบส่วนด้านทิศใต้และทิศตะวันตก มีลักษณะเป็นภูเขาและที่ราบลุ่มระหว่างภูเขาบางส่วน สภาพดินโดยทั่วไปเหมาะแก่การเกษตร ทำนา ทำสวน

2) ภูมิอากาศ

อำเภอโคกโพธิ์มีลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบร้อนชื้น ฤดูกาลแบ่งเป็น 2 ภาค คือ ฤดูร้อนและฤดูฝน มีฝนตกชุกระหว่างเดือนตุลาคม – ธันวาคม ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 3.18 มม. / ปี

4.2.3 การปกครองและประชากร

1) การปกครอง

อำเภอโคกโพธิ์ แบ่งการปกครองออกเป็น 12 ตำบล 80 หมู่บ้าน รายละเอียดการปกครองดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 แสดงการปกครองอำเภอโคกโพธิ์

ตำบล	จำนวน	พื้นที่
1. ตำบลโคกโพธิ์	จำนวน 11 หมู่บ้าน	พื้นที่ 41.05 ตารางกิโลเมตร
2. ตำบลทรายขาว	จำนวน 6 หมู่บ้าน	พื้นที่ 47.98 ตารางกิโลเมตร
3. ตำบลทุ่งปลา	จำนวน 5 หมู่บ้าน	พื้นที่ 24.50 ตารางกิโลเมตร
4. ตำบลท่าเรือ	จำนวน 6 หมู่บ้าน	พื้นที่ 41.00 ตารางกิโลเมตร
5. ตำบลนาประดู่	จำนวน 8 หมู่บ้าน	พื้นที่ 42.14 ตารางกิโลเมตร
6. ตำบลนาเกตุ	จำนวน 7 หมู่บ้าน	พื้นที่ 30.00 ตารางกิโลเมตร
7. ตำบลบางโกระ	จำนวน 5 หมู่บ้าน	พื้นที่ 16.55 ตารางกิโลเมตร
8. ตำบลปากล่อ	จำนวน 9 หมู่บ้าน	พื้นที่ 34.43 ตารางกิโลเมตร
9. ตำบลป่าบอน	จำนวน 5 หมู่บ้าน	พื้นที่ 13.85 ตารางกิโลเมตร
10. ตำบลควนโนรี	จำนวน 6 หมู่บ้าน	พื้นที่ 23.10 ตารางกิโลเมตร
11. ตำบลมะกรูด	จำนวน 7 หมู่บ้าน	พื้นที่ 28.54 ตารางกิโลเมตร
12. ตำบลช้างให้ตก	จำนวน 5 หมู่บ้าน	พื้นที่ 14.34 ตารางกิโลเมตร

ที่มา : สำนักงานอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี (2546) รายงานประจำปี 2546 ของอำเภอโคกโพธิ์ ปัตตานี

2) จำนวนประชากร

อำเภอโคกโพธิ์ มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 63,765 คน เป็นชาย 31,261 คน เป็นหญิง 32,504 คน แยกเป็นรายตำบลได้ ดังตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 แสดงจำนวนประชากรในอำเภอโคกโพธิ์

ตำบล	ชาย	หญิง	ราษฎรรวม	จำนวนครัวเรือน
โคกโพธิ์	5,103	5,197	10,300	2,491
ควนโนรี	2,325	2,320	4,645	955
ช้างให้ตก	1,479	1,537	3,016	708
ทรายขาว	2,018	2,059	4,077	1,053
ทุ่งพลา	1,820	1,916	3,736	959
ท่าเรือ	2,396	2,378	4,774	955
นาประดู่	4,530	4,628	9,158	2,313
นาเกตุ	3,224	3,478	6,702	1,248
บางโกระ	1,222	1,360	2,582	586
ปากล่อ	2,875	3,120	5,995	1,287
ป่าบอน	1,716	1,764	3,480	577
มะกรูด	2,553	2,747	5,300	1,335
รวม	31,261	32,504	63,765	14,467

ที่มา : สำนักงานอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี (2546) รายงานประจำปี 2546 ของอำเภอโคกโพธิ์ ปัตตานี

4.2.4 ทรัพยากรและแหล่งน้ำ

อำเภอโคกโพธิ์ มีทรัพยากรและแหล่งน้ำดังนี้

- 1) ทรัพยากรดิน สภาพดินทั่วไปเป็นดินร่วน มีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การทำการเกษตร
- 2) ทรัพยากรน้ำ อำเภอโคกโพธิ์มีปัญหาขาดน้ำเพื่อการเกษตรในฤดูแล้ง มีลำคลองและแหล่งน้ำไหลผ่านไม่กี่ตำบล เช่น
  - (1) ประปาภูเขา อ่างเก็บน้ำห้วยลำไพร ตำบลทุ่งพลา
  - (2) ประปาภูเขา น้ำตกทรายขาว ตำบลทรายขาว
  - (3) ประปาภูเขา น้ำตกโฝงโฝง ตำบลปากล่อ

(4) สระเก็บน้ำ หมู่ที่ 4 ตำบลนาประดู่

3) ทรัพยากรป่าไม้ อำเภอโคกโพธิ์ มีทรัพยากรป่าไม้ เนื้อที่ 22,310 ไร่ ดัง

ตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.4 แสดงทรัพยากรป่าไม้

ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)
ป่าบอน	1,650
ทรายขาว	7,500
ทุ่งพลา	7,200
ปากล่อ	1,500
นาประดู่	3,000
ท่าเรือ	1,460
รวม	22,310

ที่มา : สำนักงานอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี (2546) รายงานประจำปี 2546 ของอำเภอโคกโพธิ์ ปัตตานี

4.2.5 สภาพทางเศรษฐกิจ

1) ด้านอุตสาหกรรม

การลงทุนด้านอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องจากการเกษตร แยกได้ดังนี้

- (1) โรงสีขนาดเล็ก จำนวน 119 แห่ง
- (2) โรงรม , อบยางแผ่น จำนวน 7 แห่ง
- (3) โรงงานแปรรูปไม้ยางพารา จำนวน 2 แห่ง

2) ด้านเกษตรกรรมและปศุสัตว์

อำเภอโคกโพธิ์ มีพื้นที่ในการทำเกษตร จำนวน 169,060 ไร่ ครอบครัวยุทธกร จำนวน 9,175 ครอบครั้ว การแสดงการปลูกพืชเศรษฐกิจและจำนวนปศุสัตว์ที่สำคัญดังตารางที่ 2.5 และ 2.6

ตารางที่ 2.5 แสดงการปลูกพืชเศรษฐกิจ

ที่	ประเภท	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ครัวเรือนที่ ปลูก	ผลผลิต กก./ไร่	รายได้ต่อปี (บาท)
1	ข้าวนาปี	50,067	6,010	376	150,601,536
2	ยางพารา	82,028	4,973	296	397,869,502
3	มะพร้าว	6,232	2,962	782	23,625,393
4	ทุเรียน	1,500	996	1,093	24,830,963
5	ลองกอง	2,078	1,473	1,129	43,486,257
6	เงาะ	331	334	1,678	3,892,960
7	ส้มโอ	174	45	1,250	2,175,000
8	พืชผัก	838	1,442	1,200	8,044,800
9	พืชไร่	1,111	1,067	1,200	15,998,400
รวม		141,359	19,302	15,608	670,567,437

ที่มา : สำนักงานอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี (2546) รายงานประจำปี 2546 ของอำเภอ
โคกโพธิ์ ปัตตานี

ตารางที่ 2.6 แสดงจำนวนปศุสัตว์ที่สำคัญ

ที่	สัตว์ที่เลี้ยง	จำนวนผู้เลี้ยง (ครัวเรือน)	จำนวนสัตว์เลี้ยง (ตัว)	หมายเหตุ
1	โค	3,360	8,193	
2	สุกร	317	1,676	
3	แพะ	1,051	765	
4	แกะ	279	225	
5	เป็ด	1,702	9,055	
6	ไก่	7,155	163,500	
7	กระบือ	128	336	

ที่มา : สำนักงานอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี (2546) รายงานประจำปี 2546 ของอำเภอ
โคกโพธิ์ ปัตตานี

3) ด้านการพาณิชย์

อำเภอโคกโพธิ์ มีอาคารพาณิชย์ ร้านค้า สถานบริการและสถาบันการเงิน ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตชุมชน โดยเฉพาะในเขตเทศบาลตำบลนาประดู่เขตเทศบาลตำบลโคกโพธิ์ ซึ่งสามารถให้บริการแก่ประชาชนในอำเภอโคกโพธิ์ได้อย่างเพียงพอและทั่วถึง สามารถแยกการให้บริการด้านต่าง ๆ ดังนี้

(1) ร้านค้าที่จดทะเบียนพาณิชย์	จำนวน 421 ราย
(2) ร้านค้าขายยางพารา	จำนวน 24 ราย
(3) ธนาคาร	จำนวน 3 แห่ง
(4) บริษัทประกันภัย	จำนวน 2 แห่ง
(5) มีสหกรณ์	จำนวน 9 แห่ง
(6) มีสถานีสervisน้ำมันขนาดใหญ่	จำนวน 7 แห่ง
(7) มีบริษัทตัวแทนจำหน่ายรถจักรยานยนต์	จำนวน 3 แห่ง
(8) มีสถานีสervisร้านอาหารและเครื่องดื่ม	จำนวน 21 แห่ง

4.3 สหกรณ์กองทุนสวนยาง อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

4.3.1 ความเป็นมา

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดปัตตานี (2546: 7) อธิบายว่า สหกรณ์กองทุนสวนยางอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เริ่มดำเนินการจัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2537 จำนวน 7 สหกรณ์ และโรงอบ / รมควัน จำนวน 7 โรง กำลังการผลิต 2 ตัน / วัน / โรง

4.3.2 ปัจจุบัน

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดปัตตานี (2546: 1 - 15) อธิบายว่า สหกรณ์กองทุนสวนยางอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี มีจำนวน 6 สหกรณ์รายละเอียดดังตารางที่ 2.7

ตารางที่ 2.7 แสดงชื่อสหกรณ์ ที่ตั้งสหกรณ์ จำนวนสมาชิก จำนวนกรรมการดำเนินการ และทุนดำเนินงาน

ที่	ชื่อสหกรณ์	ที่ตั้งสหกรณ์				จำนวนสมาชิก	จำนวนกรรมการดำเนินการ	ทุนดำเนินงาน
		เลขที่	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ			
1	สหกรณ์กองทุนสวนยาง ควนเปลจำกัด	69/1	2	ท่าเรือ	โคกโพธิ์	96	9	504,363.71
2	สหกรณ์กองทุนสวนยาง นาประดู่จำกัด	167	6	นาประดู่	โคกโพธิ์	86	7	1,210,200.20
3	สหกรณ์กองทุนสวนยาง คลองช้าง จำกัด	82/7	1	โคกโพธิ์	โคกโพธิ์	94	7	1,031,239.09
4	สหกรณ์กองทุนสวนยาง ห้วยเงาะจำกัด	18/1	4	ทุ่งพลา	โคกโพธิ์	124	7	92,782.39
5	สหกรณ์กองทุนสวนยาง แม่กิ่งพัฒนาจำกัด	81/1	1	ควนโนรี	โคกโพธิ์	23	6	19,602.23
6	สหกรณ์กองทุนสวนยาง บ้านยางแดงจำกัด	25/4	4	นาประดู่	โคกโพธิ์	55	9	24,673.68

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดปัตตานี (2546) “ รายงานผลการดำเนินงาน สำนักงานสหกรณ์
จังหวัดปัตตานี ปี 2546” หน้า 9

4.3.3 การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดปัตตานี (2546: 10) อธิบายว่า สหกรณ์กองทุนสวนยาง
อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี มีการดำเนินธุรกิจ ดังรายละเอียด งบการเงิน ณ วันที่ 31 มีนาคม
2546 ดังตารางที่ 2.8

ตารางที่ 2.8 แสดงการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์

ที่	ชื่อสหกรณ์	การดำเนินงานธุรกิจ						กำไร (ขาดทุน) สุทธิประจำปี (บาท)	
		การเงิน		การซื้อ/ขาย การแปรรูป	การจัดสินค้า มาจำหน่าย	การ บริการ	การส่งเสริม การเกษตร		การให้ การศึกษา อบรม
		เงินผู้ เงินฝาก	เงินฝาก						
1	สหกรณ์กองทุนสวน ยางควนเปล จำกัด	42,916.80	-	5,471,379	-	-	96	2	159,470.46
2	สหกรณ์กองทุนสวน ยาง นาประจักษ์ จำกัด	152,535.30	67,449.71	3,114,517	164,545	-	86	2	(16,908.23)
3	สหกรณ์กองทุนสวน ยางคลองช้าง จำกัด	85,616.13	-	3,925,170	115,458.08	-	94	2	71,805.83
4	สหกรณ์กองทุนสวน ยางห้วยเงาะ จำกัด	-	-	-	-	-	124	2	(19,875.66)
5	สหกรณ์กองทุนสวน ยางแม่กิ่งพัฒนา จำกัด	-	-	-	-	-	23	2	(4,174.15)
6	สหกรณ์กองทุนสวน ยาง บ้านยางแดง จำกัด	-	-	-	-	-	55	2	(7,412.92)

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดปัตตานี (2546) “รายงานผลการดำเนินงาน สำนักงานสหกรณ์
จังหวัดปัตตานี ปี 2546” หน้า 10

5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอนก อนงค์เวช (2540 : 41-44) ได้ศึกษาการประเมินผลโครงการส่งเสริมการจัดตั้ง
สหกรณ์ในกลุ่มผู้ผลิตยางพารา ในเขตตรวจราชการสหกรณ์ที่ 3 พบว่าสมาชิกสหกรณ์กองทุน
สวนยางเป็นเพศชาย การศึกษาโดยเฉลี่ยในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 มีขนาดครอบครัวระดับกลาง
ประมาณ 5 คน การดำเนินงานของสหกรณ์กองทุนสวนยาง ส่วนใหญ่ไม่มีสำนักงานเป็นของ
ตนเอง ไม่สามารถจัดจ้างพนักงานได้ คณะกรรมการดำเนินการส่วนใหญ่เป็นเพศชาย การศึกษา
เฉลี่ยระดับประถมศึกษา และได้รับการศึกษาอบรมดูงานเกี่ยวกับธุรกิจยางพารา แต่ยังขาดความรู้ใน
เรื่องของการบริหารโรงอบ / ร่มยาง

สมล คำสุข (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์กองทุน
สวนยางพบว่า ในรอบปีการเงินสิ้นสุด ณ วันที่ 31 มีนาคม 2541 มีสหกรณ์กองทุนสวนยางทั้งสิ้น
705 สหกรณ์ เป็นสหกรณ์ที่ดำเนินธุรกิจอยู่รอบปีบัญชีจำนวน 449 สหกรณ์ และไม่ดำเนินธุรกิจ

256 สหกรณ์ การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยางดำเนินธุรกิจเพียงอย่างเดียว ได้แก่ ธุรกิจรวมขายหรือแปรรูป จำนวน 184 สหกรณ์ รองลงมา ได้แก่ การดำเนินธุรกิจรวมกันซื้อรวมกันขาย จำนวน 93 สหกรณ์ และธุรกิจรวมกันซื้อ เป็นลำดับที่ 3 จำนวน 56 สหกรณ์

ฉายา บุญเสริม (2542 : 28-32) ได้ศึกษาการดำเนินงาน และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อธุรกิจรวมรวมยาง ของสหกรณ์กองทุนสวนยางมีปัญหา ดังนี้

1. ปัญหาการดำเนินงาน ได้แก่ ปัญหาที่เกิดจากปัจจัยพื้นฐาน ปัญหาการขาดแคลนน้ำใช้ ปัญหาเกี่ยวกับกระแสไฟฟ้า ปัญหาระบบน้ำเสีย ปัญหาที่เกิดจากอุปกรณ์ประจำโรงอบ / ร่มยาง

2. ปัญหาด้านบุคคล สมาชิกยังไม่เข้าใจการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ให้ขายยางให้สหกรณ์น้อย ไม่เต็มกำลังการผลิต คณะกรรมการดำเนินการขาดประสบการณ์ในการบริหารโรงอบ / ร่มยาง และไม่มีการจัดจ้างเจ้าหน้าที่ในการดำเนินงาน ทำให้มีปัญหาด้านการผลิต การบัญชี

เกรียงไกร ครุฑไทย (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษามลภาวะการจัดตั้งสหกรณ์ กรณีศึกษา สหกรณ์กองทุนสวนยาง พบว่า

สหกรณ์กองทุนสวนยางเป็นสหกรณ์การเกษตรรูปแบบหนึ่งที่ตั้งตามนโยบายของทางราชการเพื่อแก้ไขปัญหาราคายางตกต่ำ รัฐบาลจึงประสงค์จะใช้วิธีการสหกรณ์เพื่อเข้าไปแก้ไขปัญหาด้านการผลิตและการตลาด โดยมีการช่วยเหลือทางด้านปัจจัยการผลิตต่าง ๆ เมื่อเกษตรกรรวมตัวจัดตั้งเป็นสหกรณ์แล้ว ทางราชการจะพิจารณาจัดสร้างโรงอบ / ร่มยาง เพื่อให้สมาชิกนำ น้ำยางที่ได้มาแปรรูปและส่งขายต่อไปยังพ่อค้าเพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าของสินค้า ทำให้เกษตรกรสมาชิกมีรายได้เพิ่มมากขึ้น แต่เนื่องจากในการจัดตั้งสหกรณ์นั้นเป็นการจัดตั้งอย่างเร่งรีบตามนโยบายของทางราชการเพื่อให้ได้จำนวนตามเป้าหมายของโครงการในแต่ละปี ทำให้ขั้นตอนในการจัดตั้งสหกรณ์ไม่สมบูรณ์ ขาดการให้การศึกษอบรมแก่เกษตรกรที่ดีพอ สมาชิกยังมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสหกรณ์ไม่ดีเท่าที่ควร ตลอดจนสหกรณ์กองทุนสวนยาง เป็นสหกรณ์ขนาดเล็ก ทุนดำเนินงานน้อยทำให้การดำเนินธุรกิจต่าง ๆ มีข้อจำกัดขาดพนักงานสหกรณ์ที่มีความรู้ความสามารถมาบริหารสหกรณ์ประกอบกับโรงอบ / ร่มยาง ได้รับการช่วยเหลือจากทางราชการมีปัญหา บางแห่งไม่สามารถใช้งานได้ ขาดระบบสาธารณสุขปลอดภัย และบางแห่งเมื่อสร้างเสร็จแล้วยังไม่มี การใช้ประโยชน์จากโรงงานอย่างเต็มที่ ซึ่งสิ่งเหล่านี้คือ ปัญหาของสหกรณ์กองทุนสวนยางที่ต้องได้รับการแก้ไขจากเจ้าหน้าที่หลาย ๆ ฝ่าย ทั้งตัวสมาชิกเอง และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องตลอดจนนโยบายของทางราชการ

บุญมี จันทร์วงศ์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนาสหกรณ์ในภาคการเกษตร ดังนี้

1. การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก พบว่า วิถีชีวิตทางเศรษฐกิจของประเทศ พ.ศ. 2540 ทำให้สมาชิกสหกรณ์มีปัญหาในเรื่องเงินทุนและเงินกู้มากขึ้น ขาดแหล่งเงินทุน แต่ก็ทำให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการสหกรณ์มากขึ้น

2. การประเมินสมรรถนะภายใน พบว่า สหกรณ์ในภาคการเกษตรมีจุดแข็ง คือ เป็นองค์กรที่เป็นแกนกลางของสมาชิกที่จะช่วยเหลือกันและกัน มีบุคลากรเป็นคนในท้องถิ่น ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลมากขึ้น

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาสหกรณ์ในภาคการเกษตร

3.1 ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้แก่ผู้บริหารและสมาชิกสหกรณ์

3.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการสหกรณ์

3.3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาการตลาดของสหกรณ์

3.4 ยุทธศาสตร์พัฒนาครอบครัว ชุมชน และสิ่งแวดล้อมของสมาชิกสหกรณ์

ละออง จีระกาล (2543: 73 – 74) ได้ศึกษาการดำเนินธุรกิจรวบรวมยางพาราของสหกรณ์กองทุนสวนยาง ในอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง และพบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ ดังนี้

1. ขาดเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจ

2. โรงรมยางบางแห่ง รับน้ำยางจากสมาชิกในแต่ละวันไม่สม่ำเสมอทำให้กำลังการผลิตไม่ถึงจุดคุ้มทุน

3. โรงรมยางบางแห่ง จะมีน้ำยางมากเกินไปกำลังการผลิต ทำให้ต้องเร่งผลิตส่งผลให้ยางแผ่นที่ผลิตมาขาดคุณภาพ

4. อุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตไม่ได้มาตรฐาน ชำรุดง่ายต้องเสียค่าใช้จ่ายในการซ่อม

5. สหกรณ์จะต้องแข่งขันกับพ่อค้ารายย่อย ซึ่งบางช่วงสหกรณ์จะรับซื้อน้ำยางในราคาที่สูงกว่าทำให้เกิดการสับสน

6. คณะกรรมการดำเนินการขาดจิตสำนึกที่ดี ไม่มีความเสียสละ เห็นประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม

7. คณะกรรมการดำเนินการไม่สามารถจัดจ้างผู้จัดการที่มีความรู้ความสามารถ จึงต้องรับภาระในการจัดการโรงอบ/รมยาง ของสหกรณ์เองซึ่งมีประสบการณ์น้อย ไม่มีความรู้ใน

เชิงธุรกิจ ขาดประสบการณ์ในการบริหาร และยังไม่เคยบริหารโรงแรมทั้งยังต้องดูแลสวนยางของตนเองด้วย ทำให้การดำเนินงานต่าง ๆ ไม่เต็มที่เท่าที่ควร

8. ด้านบุคคล สมาชิกส่วนใหญ่ยังไม่มี ความเข้าใจและทราบถึงผลประโยชน์ในการดำเนินธุรกิจแบบสหกรณ์ คือ เมื่อพ่อค้าคนกลางให้ราคาสูงกว่าเพียงเล็กน้อย สมาชิกก็นำน้ำยางไปส่งให้กับพ่อค้าคนกลาง ทำให้กระทบต่อต้นทุนการผลิต เพราะน้ำยางเข้าน้อยไม่เต็มกำลังการผลิต

วรรณะ เสนาทอง (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษากระบวนการทัศนในการพัฒนาธุรกิจและบุคลากรสหกรณ์ภาคการเกษตรในทศวรรษหน้า พบว่า ในส่วนการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ภาคการเกษตรในอดีตจนถึงปัจจุบัน มีจุดอ่อนในเรื่องการจัดโครงสร้างการบริหารจัดการภายในองค์กรของสหกรณ์ การสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงธุรกิจระหว่างสหกรณ์ และการแบ่งประเภทสหกรณ์ที่มีผลต่อการพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ อีกทั้งการจัดตั้งระบบเชื่อมโยงขบวนการสหกรณ์ยังมีความสับสน ทั้งยังไม่มี การจัดทำแผนธุรกิจของสหกรณ์อย่างมีระบบและเป็นไปตามหลักวิชาการ สหกรณ์ยังดำเนินธุรกิจโดยไม่ได้เน้นเรื่องธุรกิจของมวลสมาชิกเป็นหลัก ทำหน้าที่เปรียบเสมือนผู้ให้บริการ ทำให้สมาชิกที่ไม่ต้องการใช้บริการไม่เข้าเป็นสมาชิก หรือเป็นสมาชิกแต่ไม่ทำธุรกิจกับสหกรณ์

จรรยา บุญมา (2546 : 72-73) ได้ศึกษาผลสำเร็จของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า สหกรณ์การเกษตรที่มีทุนดำเนินงานมาจากทุนเรือนหุ้นเป็นการระดมทุนภายในสหกรณ์ซึ่งแสดงว่าสมาชิกได้ให้ความร่วมมือและยอมรับสหกรณ์เป็นองค์กรของตนเอง และการระดมทุนดังกล่าวจะทำให้เกิดความมั่นคงขึ้นในสหกรณ์ ในด้านการดำเนินธุรกิจสหกรณ์ดำเนินธุรกิจให้บริการแก่สมาชิกแบบครบวงจร ทั้งในด้านการรับฝากเงิน ให้เงินกู้ จัดหาสินค้ามาจำหน่ายรวบรวมผลผลิตและการให้บริการ

อาภรณ์ ลิ้มพานิชย์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการดำเนินงานของสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดนครศรีธรรมราชที่ได้ระดับมาตรฐานของกรมส่งเสริมสหกรณ์ พบว่า สหกรณ์ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานส่วนใหญ่เป็นสหกรณ์กองทุนสวนยาง มีสมาชิกโดยเฉลี่ยประมาณ 150 คน มีคณะกรรมการดำเนินการระหว่าง 7-9 คน มีพนักงานโดยเฉลี่ย 2 คน มีการจัดการที่ดี สหกรณ์ใช้วิธีการเพิ่มปริมาณธุรกิจและลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์อย่างเคร่งครัด

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี” ใช้การวิจัยเชิงสำรวจ มีวิธีการดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ศึกษา เป็นสมาชิกและกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยางที่ดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์กองทุนสวนยาง ดังนี้

1.1.1 สมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยาง อำเภอโคกโพธิ์ จำนวน 478 คน

1.1.2 กรรมการดำเนินการ ของสหกรณ์กองทุนสวนยาง อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำนวน 45 คน

ประชากรที่เป็นสมาชิกและกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ รวมทั้งหมด 523 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยการจับสลากจากประชากรจำนวน 523 คน และต้องการกลุ่มตัวอย่างเพื่อการศึกษา รวม 91 คน โดยคัดเลือกดังนี้

1.2.1 สมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยาง จากประชากรตามสัดส่วน โดยสุ่มคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 10.4 ของจำนวนสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางในแต่ละสหกรณ์กองทุน สวนยาง รวมจำนวน 50 คน

1.2.2 กรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยาง จากประชากรโดยสุ่มคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง สหกรณ์กองทุนสวนยางละ 7 คน (ยกเว้น สหกรณ์กองทุนสวนยางแม่กั้งพัฒนา จำกัด ใช้กลุ่มตัวอย่าง 6 คน เนื่องจากมีกรรมการดำเนินการทั้งหมดจำนวน 6 คนเท่านั้น) รวมทั้งหมด 41 คน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

สหกรณ์	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
สมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยาง		
- สหกรณ์กองทุนสวนยางควนเปล จำกัด	96	10
- สหกรณ์กองทุนสวนยางนาประดู่ จำกัด	86	9
- สหกรณ์กองทุนสวนยางคลองช้างจำกัด	94	9
- สหกรณ์กองทุนสวนยางห้วยเงาะ จำกัด	124	13
- สหกรณ์กองทุนสวนยางแม่กึ่งพัฒนา จำกัด	23	3
- สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านยางแดง จำกัด	55	6
กรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยาง		
- สหกรณ์กองทุนสวนยางควนเปล จำกัด	9	7
- สหกรณ์กองทุนสวนยางนาประดู่ จำกัด	7	7
- สหกรณ์กองทุนสวนยางคลองช้างจำกัด	7	7
- สหกรณ์กองทุนสวนยางห้วยเงาะ จำกัด	7	7
- สหกรณ์กองทุนสวนยางแม่กึ่งพัฒนา จำกัด	6	6
- สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านยางแดง จำกัด	9	7
รวม	523	91

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบสำรวจ (survey research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structured interview) ซึ่งมีแบบคำถามปลายปิด (closed – end question) และแบบคำถามปลายเปิด (opened – end question) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานทางสังคม และเศรษฐกิจของสมาชิก และกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยาง ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน อาชีพหลัก อาชีพรอง พื้นที่ทำการเกษตร พื้นที่ทำสวนยางพารา เหตุผลที่ปลูกยางพารา ประสบการณ์ การปลูก

ยางพารา จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นแรงงาน รายได้ รายจ่าย สินเชื่อ และการเป็นสมาชิก สหกรณ์กองทุนสวนยาง ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด มีคำตอบให้เลือก แบบให้เลือกคำตอบเดียว แบบให้เลือกหลายคำตอบ และเติมคำในช่องว่าง

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง ประกอบด้วย 2 ตอนย่อย ดังนี้

ตอนย่อยที่ 2.1 แนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง : กระบวนการจัดการสหกรณ์ เป็นคำถามแบบปลายปิด มีคำตอบให้เลือกเป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) กำหนดให้แต่ละข้อ มี 3 ระดับ คือ ระดับของแนวทางการพัฒนามาก 3 คะแนน ระดับของแนวทางการพัฒนาปานกลาง 2 คะแนน และระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย 1 คะแนน

ตอนย่อยที่ 2.2 แนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง : ธุรกิจของ สหกรณ์ เป็นคำถามแบบปลายปิด มีคำตอบให้เลือกเป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) กำหนดให้แต่ละข้อมี 3 ระดับ คือ ระดับของแนวทางการพัฒนามาก 3 คะแนน ระดับของแนวทางการพัฒนาปานกลาง 2 คะแนน และระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย 1 คะแนน

จากตอนย่อยที่ 2.1 และ ตอนย่อยที่ 2.2 กำหนดเกณฑ์ประเมินค่า ดังนี้

ช่วงคะแนน 2.34 – 3.00 คะแนน หมายถึง ระดับของแนวทางการพัฒนามาก

ช่วงคะแนน 1.67 – 2.33 คะแนน หมายถึง ระดับของแนวทางการพัฒนาปานกลาง

ช่วงคะแนน 1.00 – 1.66 คะแนน หมายถึง ระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง ลักษณะคำถามแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบสามารถตอบคำถามได้โดยเสรี (free response)

การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์และพัฒนาขึ้นมาโดยศึกษามาจากเอกสารวิชาการ ทฤษฎีวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานีนั้น จึงนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอข้อเสนอแนะ คำแนะนำ และร่วมกันปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ แล้วนำแบบสัมภาษณ์ไปตรวจสอบความถูกต้องในเนื้อหา (content validity) โดยนำไปตรวจสอบความเชื่อถือได้ของการวัด (reliability) โดยการนำตอนที่ 2 ไปทดสอบกับสมาชิก และกรรมการดำเนินการของ สหกรณ์กองทุนสวนยาง อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน แล้วหาค่าตามวิธีของครอนบาค-

อัลฟา (Cronbach's alpha) โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows Version 10.0 ได้ค่าความเชื่อมั่นของการวัด 0.9789 และนำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น แล้วนำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ขออนุญาตสหกรณ์จังหวัดในการเก็บข้อมูล

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคสนาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล โดยออกไปสัมภาษณ์สมาชิก และกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยาง กลุ่มตัวอย่าง อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ระหว่างวันที่ 9 มกราคม ถึง 20 กุมภาพันธ์ 2547 โดยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.2.1 **เก็บข้อมูลปฐมภูมิ** โดยการนำแบบสัมภาษณ์เก็บข้อมูลจากสมาชิก และกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยาง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์

3.2.2 **จัดทำแผนการออกเก็บรวบรวมข้อมูล** สมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางและกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยาง กลุ่มตัวอย่างอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

3.2.3 **ประสานงานกับประธานกรรมการสหกรณ์กองทุนสวนยาง** ทั้ง 6 สหกรณ์ที่เกี่ยวข้องเพื่อนัดหมายสมาชิก และกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยาง กลุ่มตัวอย่างของแต่ละสหกรณ์ เพื่อให้ผู้วิจัยออกไปสัมภาษณ์ตามแผน

3.2.4 **ผู้วิจัยออกไปสัมภาษณ์ข้อมูล** สมาชิก และกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยาง กลุ่มตัวอย่าง ตามที่ได้นัดหมายแต่ละสหกรณ์ด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างมาตรวจความถูกต้องสมบูรณ์ ตรวจให้คะแนน จัดทำรหัสข้อมูล แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จ SPSS for Window (Statistical Package for The Social

Sciences for Windows) โดยใช้ค่าสถิติร้อยละ (percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ค่าที (t – test) และการจัดอันดับ (ranking)

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกและกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยางด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยางด้วย ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง ด้วยค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ

การทดสอบสมมติฐานการวิจัย สมาชิกและกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยางมีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยางแตกต่างกัน ด้วยค่าที (t – test)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละ (percentage) สุวรรณา ฐวโชติ (2544: 130 - 135) อธิบายค่าร้อยละ ดังนี้

$$\text{สูตรร้อยละและรายการวัด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น}}{\text{ความถี่ทั้งหมด}} \times 100$$

2. ค่าเฉลี่ย (mean) สุวรรณา ฐวโชติ (2544: 136) อธิบายค่าเฉลี่ย ดังนี้

$$\text{สูตร } \bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนชุดนั้น
 N แทน จำนวนของข้อมูล

3. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) สุวรรณภา ฐวโชติ (2544: 144 - 145) อธิบายค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้

$$\text{สูตร S.D.} = \sigma = \sqrt{\frac{\sum f(x - \bar{x})^2}{N}}$$

เมื่อ	S.D. = σ	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	f	แทน	ความถี่
	X	แทน	จุดกึ่งกลางชั้น
	$\bar{x}$	แทน	มัธยัมเลขคณิต
	N	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

4. การทดสอบค่าที (t-test) สุวรรณภา ฐวโชติ (2544: 175) อธิบายเกี่ยวกับการทดสอบ ค่า t-test ดังนี้

4.1 ในกรณีที่ความแปรปรวนของประชากรเท่ากันใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)s_1^2 + (n_2 - 1)s_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าการแจกแจงของที (t-Distribution)
	$\bar{x}_1$	แทน	ค่าเฉลี่ยของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	$\bar{x}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	s_1^2	แทน	ความแปรปรวนของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	s_2^2	แทน	ความแปรปรวนของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	n_1	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	n_2	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

4.2 ในกรณีที่ความแปรปรวนของประชากรไม่เท่ากัน ใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

โดย

$$df = \frac{\left(\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}\right)^2}{\frac{\left(\frac{s_1^2}{n_1}\right)^2}{n_1 - 1} + \frac{\left(\frac{s_2^2}{n_2}\right)^2}{n_2 - 1}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าการแจกแจงของที (t-Distribution)
	$\bar{x}_1$	แทน	ค่าเฉลี่ยของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	$\bar{x}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	s_1^2	แทน	ความแปรปรวนของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	s_2^2	แทน	ความแปรปรวนของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	n_1	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	n_2	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

5. การจัดอันดับ (ranking) สุวรรณา ฐวโชติ (2544 : 65 - 66) อธิบาย ระดับอันดับ
มาตรา (หรือแบบจัดอันดับ) เป็นการจัดข้อมูลตามอันดับหรือประเภทของอันดับ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี” ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยางของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนย่อยที่ 2.1 แนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง :
กระบวนการจัดการสหกรณ์

ตอนย่อยที่ 2.2 แนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง :
ธุรกิจของสหกรณ์

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์
กองทุนสวนยางของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนย่อยที่ 3.1 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการจัดการ

ตอนย่อยที่ 3.2 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจของ
สหกรณ์

การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพทางสังคม และเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่างด้วยค่าร้อยละ
ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตารางที่ 4.1 – 4.2

ตารางที่ 4.1 สภาพทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

n = 91

สภาพทางสังคม	สมาชิก		กรรมการ ดำเนินการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ						
ชาย	29	31.87	33	36.26	62	68.13
หญิง	21	23.08	8	8.79	29	31.87
รวม	50	54.95	41	45.05	91	100.00
อายุ						
น้อยกว่า 36 ปี	0	0.00	4	4.39	4	4.39
36 – 50 ปี	12	13.18	16	17.59	28	30.77
51 – 65 ปี	26	28.59	17	18.68	43	47.27
66 ปีขึ้นไป	12	13.18	4	4.39	16	17.57
รวม	50	54.95	41	45.05	91	100.0
อายุน้อยที่สุด	37		27		27	
อายุมากที่สุด	77		70		77	
อายุเฉลี่ย ($\bar{x}$)	55.84		50.95		53.64	
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	11.41		10.87		11.37	
สถานภาพสมรส						
โสด	2	2.20	2	2.20	4	4.40
สมรส	46	50.55	39	42.85	85	93.40
หย่า / หม้าย	2	2.20	0	0.00	2	2.20
รวม	50	54.95	41	45.05	91	100.0

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

สภาพทางสังคม	สมาชิก		กรรมการ ดำเนินการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	n = 91					
ระดับการศึกษา						
เรียนต่ำกว่าภาคบังคับ(ป.4/ป.6)	1	1.10	3	3.30	4	4.40
จบการศึกษาภาคบังคับ	39	42.87	17	18.67	56	61.54
จบการศึกษาสูงกว่าภาคบังคับ	10	10.98	21	23.08	31	34.06
รวม	50	54.95	41	45.05	91	100.0
ภูมิลำเนา						
ภายในจังหวัด	50	54.95	39	42.85	89	97.80
ย้ายมาจากที่อื่น(จังหวัดยะลา)	0	0.00	2	2.20	2	2.20
รวม	50	54.95	41	45.05	91	100.0
จำนวนสมาชิกในครอบครัว						
น้อยกว่า 4 คน	14	15.39	8	8.79	22	24.18
4 – 6 คน	33	36.26	27	29.67	60	65.93
มากกว่า 6 คน	3	3.30	6	6.59	9	9.89
รวม	50	54.95	41	45.05	91	100.0
จำนวนสมาชิกในครอบครัวน้อยที่สุด	1		2		1	
จำนวนสมาชิกในครอบครัวมากที่สุด	10		10		10	
จำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย ($\bar{x}$)	4.34		4.78		4.54	
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	1.57		1.81		1.69	

จากตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นสภาพทางสังคมของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

เพศ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชาย ร้อยละ 68.13 โดยแยกเป็นกรรมการ ดำเนินการ ร้อยละ 36.26 และสมาชิกสหกรณ์ร้อยละ 31.87 เพศหญิง ร้อยละ 31.87 แยกเป็น สมาชิกสหกรณ์ร้อยละ 23.08 และกรรมการดำเนินการ ร้อยละ 8.79

อายุ พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีอายุระหว่าง 51 – 65 ปี ร้อยละ 47.27 โดยแยกเป็นสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 28.59 และกรรมการดำเนินการ ร้อยละ 18.68 อายุ ระหว่าง 36 – 50 ปี ร้อยละ 30.77 แยกเป็น กรรมการดำเนินการ ร้อยละ 17.59 และสมาชิก สหกรณ์ ร้อยละ 13.18 อายุ 66 ปีขึ้นไป ร้อยละ 17.57 แยกเป็นสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 13.18 และกรรมการดำเนินการ ร้อยละ 4.39 อายุน้อยกว่า 36 ปี ร้อยละ 4.39 เป็นกรรมการ ดำเนินการ ทั้งร้อยละ 4.39

กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีอายุเฉลี่ย 53.64 ปี (S.D. = 11.37 ปี) โดยแยกเป็น สมาชิกสหกรณ์มีอายุเฉลี่ย 55.84 ปี (S.D. = 11.41 ปี) และกรรมการดำเนินการมีอายุเฉลี่ย 50.95 ปี (S.D. = 10.87 ปี) สมาชิกสหกรณ์มีอายุต่ำสุด 37 ปี ส่วนกรรมการดำเนินการมีอายุ ต่ำสุด 27 ปี สมาชิกสหกรณ์มีอายุสูงสุด 77 ปี ส่วนกรรมการดำเนินการมีอายุสูงสุด 70 ปี

สถานภาพสมรส พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีสถานภาพสมรส ร้อยละ 93.40 โดยแยกเป็นสมาชิกสหกรณ์ร้อยละ 50.55 และกรรมการดำเนินการ ร้อยละ 42.85 สถานภาพ โสด ร้อยละ 4.40 โดยที่เป็นสมาชิกสหกรณ์และกรรมการดำเนินการ ร้อยละ 2.20 เท่ากัน สถานภาพหย่า หรือ หม้าย ร้อยละ 2.20 โดยที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ทั้งร้อยละ 2.20

ระดับการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 61.54 โดยแยกเป็นสมาชิกสหกรณ์ร้อยละ 42.87 และกรรมการดำเนินการ ร้อยละ 18.67 จบการศึกษามากกว่าภาคบังคับร้อยละ 34.06 โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ร้อยละ 23.08 และสมาชิกสหกรณ์ร้อยละ 10.98 เรียนต่ำกว่าภาคบังคับ ร้อยละ 4.40 แยกเป็นกรรมการ ดำเนินการ ร้อยละ 3.30 และสมาชิกสหกรณ์ร้อยละ 1.10

ภูมิลำเนา พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีภูมิลำเนาอยู่ภายในจังหวัด (ปัตตานี) ถึงร้อยละ 97.80 โดยแยกเป็นสมาชิกสหกรณ์ร้อยละ 54.95 และ กรรมการดำเนินการ ร้อยละ 42.85 ย้ายมาจากที่อื่น (จังหวัดยะลา) ร้อยละ 2.20 โดยเป็นกรรมการดำเนินการทั้งร้อยละ 2.20

จำนวนสมาชิกในครอบครัว พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีสมาชิกในครอบครัว ระหว่าง 4 – 6 คน ร้อยละ 65.93 โดยแยกเป็นสมาชิกสหกรณ์ร้อยละ 36.26 และกรรมการ ดำเนินการ ร้อยละ 29.67 สมาชิกในครอบครัวน้อยกว่า 4 คน ร้อยละ 24.18 โดยแยกเป็น

สมาชิกสหกรณ์ร้อยละ 15.39 และกรรมการดำเนินการ ร้อยละ 8.79 สมาชิกในครอบครัวมากกว่า 6 คน ร้อยละ 9.89 แยกเป็นกรรมการดำเนินการ ร้อยละ 6.59 และสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 3.30

จำนวนสมาชิกในครอบครัวทั้งสองกลุ่มมีจำนวนสมาชิกเฉลี่ย 4.54 คน (S.D. = 1.69 คน) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการมีจำนวนสมาชิกเฉลี่ย 4.78 คน (S.D. = 1.81 คน) และสมาชิกสหกรณ์มีจำนวนสมาชิกเฉลี่ย 4.34 คน (S.D. = 1.57 คน) สมาชิกสหกรณ์ มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวน้อยที่สุด 1 คน และกรรมการดำเนินการ มีสมาชิกในครอบครัวน้อยที่สุด 2 คน สมาชิกสหกรณ์ และกรรมการดำเนินการมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวมากที่สุด 10 คน เท่ากัน

ตารางที่ 4.2 สภาพทางเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่าง

n = 91

สภาพทางเศรษฐกิจ	สมาชิก		กรรมการ ดำเนินการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพหลัก						
การเกษตร	50	54.95	41	45.05	91	100.00
รวม	50	54.95	41	45.05	91	100.00
อาชีพรอง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)						
ค้าขาย	3	10.34	2	6.90	5	17.24
รับจ้าง	12	41.38	12	41.38	24	82.76
พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด						
น้อยกว่า 11 ไร่	11	12.09	11	12.09	22	24.18
11 – 20 ไร่	15	16.48	10	10.99	25	27.47
21 – 30 ไร่	7	7.69	8	8.79	15	16.48
31 – 40 ไร่	10	10.99	3	3.30	13	14.29
41 – 50 ไร่	4	4.40	5	5.49	9	9.89
มากกว่า 50 ไร่	3	3.30	4	4.39	7	7.69
รวม	50	54.95	41	45.05	91	100.00
พื้นที่ทำการเกษตรน้อยที่สุด	4		3		3	
พื้นที่ทำการเกษตรมากที่สุด	94		200		200	
พื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย ($\bar{x}$)	25.06		28.46		26.59	
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	17.16		32.00		24.87	

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 91

สภาพทางเศรษฐกิจ	สมาชิก		กรรมการ		รวม	
	ดำเนินการ					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พื้นที่ทำสวนยางพารา						
น้อยกว่า 11 ไร่	17	18.68	13	14.28	30	32.96
11 – 20 ไร่	13	14.29	12	13.19	25	27.48
21 – 30 ไร่	11	12.09	6	6.59	17	18.68
31 – 40 ไร่	7	7.69	5	5.49	12	13.18
41 – 50 ไร่	1	1.10	2	2.20	3	3.30
มากกว่า 50 ไร่	1	1.10	3	3.30	4	4.40
รวม	50	54.95	41	45.05	91	100.00
พื้นที่ทำสวนยางพาราน้อยที่สุด	2		3		2	
พื้นที่ทำสวนยางพารามากที่สุด	76		200		200	
พื้นที่ทำสวนยางพาราเฉลี่ย ($\bar{x}$)	19.48		24.85		21.90	
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	13.81		31.59		23.55	
เหตุผลที่ปลูกยางพารา						
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)						
รายได้ดี	49	21.30	35	15.22	84	36.52
ญาติพี่น้องเพื่อนบ้านชักชวน	0	0.00	4	1.74	4	1.74
เคยปลูกที่อื่นมาก่อน	1	0.44	7	3.04	8	3.48
มีความรู้เกี่ยวกับการปลูก	39	16.95	31	13.48	70	30.43
ยางพาราเป็นอย่างดี						
พื้นที่เหมาะสมต่อการปลูก	34	14.78	30	13.05	64	27.83
ยางพารา						

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 91

สภาพทางเศรษฐกิจ	สมาชิก		กรรมการ ดำเนินการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์ปลูกยางพารา						
น้อยกว่า 11 ปี	3	3.30	4	4.39	7	7.69
11 – 20 ปี	13	14.29	11	12.09	24	26.38
21 – 30 ปี	17	18.68	12	13.19	29	31.87
มากกว่า 30 ปี	17	18.68	14	15.38	31	34.06
รวม	50	54.95	41	45.05	91	100.00
ประสบการณ์น้อยที่สุด	3		5		3	
ประสบการณ์มากที่สุด	50		50		50	
ประสบการณ์เฉลี่ย ($\bar{x}$)	28.80		28.20		28.53	
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	10.40		11.47		10.83	
จำนวนแรงงานในครอบครัว						
น้อยกว่า 3 คน	34	37.37	22	24.17	56	61.54
3 – 5 คน	15	16.48	16	17.58	31	34.06
มากกว่า 5 คน	1	1.10	3	3.30	4	4.40
รวม	50	54.95	41	45.05	91	100.00
จำนวนแรงงานในครอบครัวน้อยที่สุด	1		1		1	
จำนวนแรงงานในครอบครัวมากที่สุด	6		8		8	
จำนวนแรงงานในครอบครัวเฉลี่ย ($\bar{x}$)	2.50		2.98		2.71	
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	1.18		1.47		1.34	

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 91

สภาพทางเศรษฐกิจ	สมาชิก		กรรมการ ดำเนินการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	รายได้ในครอบครัว (บาท/ปี)					
น้อยกว่า 50,001	3	3.30	4	4.39	7	7.69
50,001 – 100,000	24	26.37	19	20.88	43	47.25
100,001 – 150,000	10	10.99	10	10.99	20	21.98
มากกว่า 150,000	13	14.29	8	8.79	21	23.08
รวม	50	54.95	41	45.05	91	100.00
รายได้ในครอบครัวน้อยที่สุด	37,000		30,000		30,000	
รายได้ในครอบครัวมากที่สุด	460,000		790,000		790,000	
รายได้ในครอบครัวเฉลี่ย ($\bar{x}$)	132,660.80		126,795.10		130,018.00	
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	100,884.80		120,435.60		109,528.00	
รายได้จากการขายยางพารา (บาท/ปี)						
น้อยกว่า 50,001	8	8.79	6	6.59	14	15.38
50,001 – 100,000	25	27.48	20	21.98	45	49.46
100,001 – 150,000	8	8.79	8	8.79	16	17.58
มากกว่า 150,000	9	9.89	7	7.69	16	17.58
รวม	50	54.95	41	45.05	91	100.00
รายได้จากการขายยางพาราน้อยที่สุด	24,000		24,000		24,000	
รายได้จากการขายยางพารามากที่สุด	450,000		790,000		790,000	
รายได้จากการขายยางพาราเฉลี่ย ($\bar{x}$)	115,240.80		115,398.80		115,312.00	
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	92,779.87		121,758.70		106,186.70	

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

สภาพทางเศรษฐกิจ	สมาชิก		กรรมการ		รวม	
			ดำเนินการ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
n = 91						
ราคาขายผลผลิตยางพาราต่อ						
กิโลกรัม						
ต่ำกว่า 36 บาท	3	3.30	21	23.07	24	26.37
36 – 37 บาท	8	8.79	0	0.00	8	8.79
สูงกว่า 37 บาท	39	42.86	20	21.98	59	64.84
รวม	50	54.95	41	45.05	91	100.00
ราคาขายผลผลิตยางพาราต่ำสุด	33		34		33	
ราคาขายผลผลิตยางพาราสูงสุด	39		41		41	
ราคาขายผลผลิตยางพาราเฉลี่ย ($\bar{x}$)	37.56		36.54		37.10	
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	1.18		1.72		1.53	
รายจ่ายในครอบครัว (บาท/ปี)						
น้อยกว่า 50,001	14	15.38	7	7.71	21	23.09
50,001 – 100,000	23	25.28	25	27.47	48	52.75
100,001 – 150,000	4	4.39	4	4.39	8	8.78
มากกว่า 150,000	9	9.89	5	5.49	14	15.38
รวม	50	54.95	41	45.05	91	100.00
รายจ่ายในครอบครัวน้อยที่สุด	30,000		25,000		25,000	
รายจ่ายในครอบครัวมากที่สุด	365,000		551,000		551,000	
รายจ่ายในครอบครัวเฉลี่ย ($\bar{x}$)	103,372.00		95,897.56		100,004.40	
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	82,134.46		85,999.30		83,509.89	

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 91

สภาพทางเศรษฐกิจ	สมาชิก		กรรมการ ดำเนินการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สินเชื่อในการปลูกยางพารา						
ไม่กู้	48	52.75	36	39.56	84	92.31
กู้	2	2.20	5	5.49	7	7.69
รวม	50	54.95	41	45.05	91	100.00
การเป็นสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยาง						
น้อยกว่า 5 ปี	1	1.10	3	3.29	4	4.39
5 – 9 ปี	6	6.60	4	4.40	10	11.00
มากกว่า 9 ปี	43	47.25	34	37.36	77	84.61
รวม	50	54.95	41	45.05	91	100.00
การเป็นสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางน้อยที่สุด	2		2		2	
การเป็นสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางมากที่สุด	10		10		10	
การเป็นสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางเฉลี่ย ($\bar{x}$)	9.36		9.12		9.25	
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	1.69		2.09		1.87	

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

สภาพทางเศรษฐกิจ	สมาชิก		กรรมการ		รวม	
	ดำเนินการ					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
n = 91						
การเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์						
กองทุนสวนยาง						
ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งสหกรณ์	43	47.26	34	37.35	77	84.61
เป็นสมาชิกภายหลังก่อตั้งสหกรณ์						
น้อยกว่า 5 ปี	6	6.59	2	2.20	8	8.79
5 ปี	0	0.00	2	2.20	2	2.20
6 ปี	0	0.00	2	2.20	2	2.20
7 ปี	0	0.00	0	0.00	0	0.00
มากกว่า 7 ปี	1	1.10	1	1.10	2	2.20
รวม	50	54.95	41	45.05	91	100.00
เหตุผลในการเข้าเป็นสมาชิก						
สหกรณ์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)						
มีคนชักชวน	23	7.74	14	4.72	37	12.46
ศรัทธาในวิธีการสหกรณ์	23	7.74	27	9.09	50	16.83
เพื่อที่จะรับบริการด้านสินเชื่อ	1	0.34	11	3.70	12	4.04
เพื่อที่จะได้ซื้อวัสดุการเกษตร	27	9.09	15	5.05	42	14.14
อุปโภค / บริโภค						
เพื่อที่จะขายยางให้สหกรณ์	49	16.50	37	12.46	86	28.96
เพื่อที่จะฝากเงิน	1	0.34	3	1.01	4	1.35
เพื่อต้องการเงินปันผล	3	1.01	8	2.69	11	3.70
เพื่อต้องการการช่วยเหลือจาก	29	9.77	26	8.75	55	18.52
เพื่อนสมาชิก						

จากตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นสภาพทางเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

อาชีพหลัก พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักทั้งหมด ร้อยละ 100 โดยแยกเป็นสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 54.95 และ กรรมการดำเนินการ ร้อยละ 45.05

อาชีพรอง พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีอาชีพรับจ้างเป็นอาชีพรอง ร้อยละ 82.76 และอาชีพค้าขาย ร้อยละ 17.24 โดยแยกเป็นสมาชิกสหกรณ์มีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 41.38 และอาชีพค้าขายร้อยละ 10.34 ส่วนกรรมการดำเนินการมีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 41.38 และอาชีพค้าขายร้อยละ 6.90

พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีพื้นที่ทำการเกษตร 11 – 20 ไร่ ร้อยละ 27.47 รองลงมาคือ มีพื้นที่ทำการเกษตรน้อยกว่า 11 ไร่ , 21 – 30 ไร่ , 31 – 40 ไร่ 41 – 50 ไร่ และมากกว่า 50 ไร่ ร้อยละ 24.18 , 16.48 , 14.29 , 9.89 และ 7.69 ตามลำดับ โดยที่สมาชิกสหกรณ์ มีพื้นที่ทำการเกษตร 11 – 20 ไร่ ร้อยละ 16.48 รองลงมาคือน้อยกว่า 11 ไร่ , 31 – 40 ไร่ , 21 – 30 ไร่ , 41 – 50 ไร่ และมากกว่า 50 ไร่ ร้อยละ 12.09 , 10.99 , 7.69 , 4.40 และ 3.30 ตามลำดับ ส่วนกรรมการดำเนินการมีพื้นที่ทำการเกษตรน้อยกว่า 11 ไร่ ร้อยละ 12.09 รองลงมาคือ มีพื้นที่ทำการเกษตร 11 – 20 ไร่ , 21 – 30 ไร่ , 41 – 50 ไร่ , มากกว่า 50 ไร่ และ 31 – 40 ไร่ ร้อยละ 10.99 , 8.79 , 5.49 , 4.39 และ 3.30 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 26.59 ไร่ (S.D. = 24.87 ไร่) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการมีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 28.46 ไร่ (S.D. = 32.00 ไร่) และสมาชิกสหกรณ์มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 25.06 ไร่ (S.D. = 17.16 ไร่) กรรมการดำเนินการมีพื้นที่ทำการเกษตรน้อยที่สุด 3 ไร่ ส่วนสมาชิกสหกรณ์มีพื้นที่ทำการเกษตรน้อยที่สุด 4 ไร่ กรรมการดำเนินการมีพื้นที่ทำการเกษตรมากที่สุด 200 ไร่ ส่วนสมาชิกสหกรณ์มีพื้นที่ทำการเกษตรมากที่สุด 94 ไร่

พื้นที่ทำสวนยางพารา พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีพื้นที่ทำสวนยางพารา น้อยกว่า 11 ไร่ ร้อยละ 32.96 รองลงมาคือ มีพื้นที่ทำสวนยางพารา 11 – 20 ไร่ , 21 – 30 ไร่ , 31 – 40 ไร่ , มากกว่า 50 ไร่ และ 41 – 50 ไร่ ร้อยละ 27.48 , 18.68 , 13.18 , 4.40 และ 3.30 ตามลำดับ โดยที่สมาชิกสหกรณ์ มีพื้นที่ทำสวนยางพารา น้อยกว่า 11 ไร่ ร้อยละ 18.68 รองลงมาคือ มีพื้นที่ทำสวนยางพารา 11 – 20 ไร่ , 21 – 30 ไร่ , 31 – 40 ไร่ , 41 – 50 ไร่ และ มากกว่า 50 ไร่ ร้อยละ 14.29 , 12.09 , 7.69 , 1.10 และ 1.10 ตามลำดับ ส่วนกรรมการ

ดำเนินการมีพื้นที่ทำสวนยางพารา น้อยกว่า 11 ไร่ ร้อยละ 14.28 รองลงมาคือ คือ มีพื้นที่ทำสวนยางพารา 11 – 20 ไร่ , 21 – 30 ไร่ , 31 – 40 ไร่ , มากกว่า 50 ไร่ และ 41 – 50 ไร่ ร้อยละ 13.19 , 6.59 , 5.49 , 3.30 และ 2.20 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีพื้นที่ทำสวนยางพารา เฉลี่ย 21.90 ไร่ (S.D. = 23.55 ไร่) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการมีพื้นที่ทำสวนยางพาราเฉลี่ย 24.85 ไร่ (S.D. = 31.59 ไร่) และสมาชิกสหกรณ์มีพื้นที่ทำสวนยางพาราเฉลี่ย 19.48 ไร่ (S.D. = 13.81 ไร่) กรรมการดำเนินการมีพื้นที่ทำสวนยางพาราน้อยที่สุด 3 ไร่ ส่วนสมาชิกสหกรณ์มีพื้นที่ทำสวนยางพาราน้อยที่สุด 2 ไร่ กรรมการดำเนินการมีพื้นที่ทำสวนยางพารา มากที่สุด 200 ไร่ ส่วน สมาชิกสหกรณ์มีพื้นที่ทำสวนยางพารามากที่สุด 76 ไร่

เหตุผลที่ปลูกยางพารา กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มให้เหตุผลว่ารายได้ดี ร้อยละ 36.52 รองลงมา คือ มีความรู้เกี่ยวกับการปลูกยางพาราเป็นอย่างดี พื้นที่เหมาะสมต่อการปลูกเคยปลูกที่อื่นมาก่อน และ ญาติพี่น้อง เพื่อนบ้านชักชวน ร้อยละ 30.43, 27.83 , 3.48 และ 1.74 ตามลำดับ โดยที่สมาชิกสหกรณ์ให้เหตุผลที่ปลูกยางพาราว่า รายได้ดี ร้อยละ 21.30 รองลงมาคือ มีความรู้เกี่ยวกับการปลูกยางพาราเป็นอย่างดี พื้นที่เหมาะสมต่อการปลูกยางพารา และเคยปลูกที่อื่นมาก่อน ร้อยละ 16.95 , 14.78 และ 0.44 ส่วนกรรมการดำเนินการให้เหตุผลที่ปลูกยางพาราว่า รายได้ดี ร้อยละ 15.22 รองลงมาคือ มีความรู้เกี่ยวกับการปลูกยางพาราเป็นอย่างดี พื้นที่เหมาะสมต่อการปลูกยางพารา เคยปลูกที่อื่นมาก่อน และญาติพี่น้อง เพื่อนบ้านชักชวน ร้อยละ 13.48 , 13.05 , 3.04 และ 1.74 ตามลำดับ

ประสบการณ์การปลูกยางพารา กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีประสบการณ์การปลูกยางพารามากกว่า 30 ปี ร้อยละ 34.06 โดยแยกเป็นสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 18.68 และกรรมการดำเนินการ ร้อยละ 15.38 ประสบการณ์การปลูกยางพารา 21 – 30 ปี ร้อยละ 31.87 แยกเป็นสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 18.68 และกรรมการดำเนินการ ร้อยละ 13.19 ประสบการณ์การปลูกยางพารา 11 – 20 ปี ร้อยละ 26.38 แยกเป็นสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 14.29 และกรรมการดำเนินการ ร้อยละ 12.09 และมีประสบการณ์การปลูกยางพาราน้อยกว่า 11 ปี ร้อยละ 7.69 แยกเป็นกรรมการดำเนินการ ร้อยละ 4.39 และสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 3.30

กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีประสบการณ์เฉลี่ย 28.53 ปี (S.D. = 10.83 ปี) โดยแยกเป็นสมาชิกสหกรณ์มีประสบการณ์เฉลี่ย 28.80 ปี (S.D. = 10.40 ปี) และกรรมการดำเนินการมีประสบการณ์เฉลี่ย 28.20 ปี (S.D. = 11.47 ปี) สมาชิกสหกรณ์มีประสบการณ์น้อยที่สุด 3 ปี

ส่วนกรรมการดำเนินการมีประสบการณ์น้อยที่สุด 5 ปี สมาชิกสหกรณ์และกรรมการดำเนินการ มีประสบการณ์มากที่สุด 50 ปี เท่ากัน

จำนวนแรงงานในครอบครัว กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีจำนวนแรงงานในครอบครัวน้อยกว่า 3 คน ร้อยละ 61.54 โดยแยกเป็นสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 37.37 และ กรรมการดำเนินการ ร้อยละ 24.17 จำนวนแรงงานในครอบครัว 3-5 คน ร้อยละ 34.06 แยกเป็นกรรมการดำเนินการ ร้อยละ 17.58 และสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 16.48 จำนวนแรงงานในครอบครัว มากกว่า 5 คน ร้อยละ 4.40 แยกเป็นกรรมการดำเนินการ ร้อยละ 3.30 และสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 1.10

กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีจำนวนแรงงานในครอบครัวเฉลี่ย 2.71 คน (S.D. = 1.34 คน) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการมีจำนวนแรงงานในครอบครัวเฉลี่ย 2.98 คน (S.D. = 1.47 คน) และสมาชิกสหกรณ์มีจำนวนแรงงานในครอบครัวเฉลี่ย 2.50 คน (S.D. = 1.18 คน) สมาชิกสหกรณ์และกรรมการดำเนินการมีจำนวนแรงงานในครอบครัวน้อยที่สุด 1 คนเท่ากัน กรรมการดำเนินการมีจำนวนแรงงานในครอบครัวมากที่สุด 8 คน ส่วนสมาชิกสหกรณ์มีจำนวนแรงงานในครอบครัวมากที่สุด 6 คน

รายได้ในครอบครัว (บาท / ปี) กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีรายได้ในครอบครัว 50,001 – 100,000 บาท/ปี ร้อยละ 47.25 โดยแยกเป็นสมาชิกสหกรณ์ร้อยละ 26.37 และ กรรมการดำเนินการ ร้อยละ 20.88 รายได้มากกว่า 150,000 บาท/ปี ร้อยละ 23.08 โดยแยกเป็นสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 14.29 และกรรมการดำเนินการ ร้อยละ 8.79 รายได้ 100,001 – 150,000 บาท/ปี ร้อยละ 21.98 สมาชิกสหกรณ์ และกรรมการดำเนินการ ร้อยละ 10.99 เท่ากัน และรายได้น้อยกว่า 50,001 บาท/ปี ร้อยละ 7.69 โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ร้อยละ 4.39 และสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 3.30

กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีรายได้ในครอบครัวต่อปี เฉลี่ย 130,018.00 บาท (S.D. = 109,528.00 บาท) โดยแยกเป็นสมาชิกสหกรณ์มีรายได้ในครอบครัวต่อปี เฉลี่ย 132,660.80 บาท (S.D. = 100,884.80 บาท) และกรรมการดำเนินการมีรายได้ในครอบครัวต่อปี เฉลี่ย 126,795.10 บาท (S.D. = 120,435.60 บาท) สมาชิกสหกรณ์มีรายได้ในครอบครัวน้อยที่สุด 37,000 บาท ส่วนกรรมการดำเนินการมีรายได้ในครอบครัวน้อยที่สุด 30,000 บาท กรรมการดำเนินการมีรายได้ในครอบครัวมากที่สุด 790,000 บาท ส่วนสมาชิกสหกรณ์มีรายได้ในครอบครัวมากที่สุด 460,000 บาท

รายได้จากการขายยางพารา (บาท/ปี) กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีรายได้จากการขายยางพารา 50,001 – 100,000 บาท/ปี ร้อยละ 49.46 โดยแยกเป็นสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 27.48 และกรรมการดำเนินการ ร้อยละ 21.98 รายได้จากการขายยางพารา 100,001 – 150,000 บาท/ปี และมากกว่า 150,000 บาทต่อปี ร้อยละ 17.58 โดยแยกเป็นสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 8.79 และ 9.89 ตามลำดับ ส่วนกรรมการดำเนินการ ร้อยละ 8.79 และ 7.69 ตามลำดับ รายได้จากการขายยางพารา น้อยกว่า 50,001 บาท/ปี ร้อยละ 15.38 แยกเป็นสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 8.79 และกรรมการดำเนินการ ร้อยละ 6.59

กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีรายได้จากการขายยางต่อปี เฉลี่ย 115,312.00 บาท (S.D. = 106,186.70 บาท) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการมีรายได้จากการขายยาง ต่อปี เฉลี่ย 115,398.80 บาท (S.D. = 121,758.70 บาท) และสมาชิกสหกรณ์มีรายได้จากการขายยางต่อปี เฉลี่ย 115,240.80 บาท (S.D. = 92,779.87 บาท) สมาชิกสหกรณ์และกรรมการดำเนินการ มีรายได้จากการขายยางน้อยที่สุด 24,000 บาท เท่ากัน กรรมการดำเนินการมีรายได้จากการขายยางมากที่สุด 790,000 บาท ส่วนสมาชิกสหกรณ์มีรายได้จากการขายยางมากที่สุด 450,000 บาท

ราคาขายผลผลิตยางพาราต่อกิโลกรัม กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มขายผลผลิตยางพาราต่อกิโลกรัม ราคาสูงกว่า 37 บาท ร้อยละ 64.84 โดยแยกเป็นสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 42.86 และกรรมการดำเนินการ ร้อยละ 21.98 ราคาต่ำกว่า 36 บาท ร้อยละ 26.37 แยกเป็นกรรมการดำเนินการ ร้อยละ 23.07 และสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 3.30 และราคาระหว่าง 36 – 37 บาท ร้อยละ 8.79 ซึ่งเป็นสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 8.79 เพียงกลุ่มเดียว

กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มขายผลผลิตยางพาราต่อกิโลกรัม เฉลี่ยกิโลกรัมละ 37.10 บาท (S.D. = 1.53 บาท) โดยแยกเป็นสมาชิกสหกรณ์ขายผลผลิตยางพาราเฉลี่ยกิโลกรัมละ 37.56 บาท (S.D. = 1.18 บาท) และกรรมการดำเนินการขายผลผลิตยางพาราเฉลี่ยกิโลกรัมละ 36.54 บาท (S.D. = 1.72 บาท) กรรมการดำเนินการขายผลผลิตยางพาราต่อกิโลกรัมต่ำสุด ราคา 34 บาท ส่วนสมาชิกสหกรณ์ขายผลผลิตยางพาราต่อกิโลกรัมต่ำสุดราคา 33 บาท กรรมการดำเนินการขายผลผลิตยางพาราต่อกิโลกรัมสูงสุดราคา 41 บาท ส่วนสมาชิกสหกรณ์ขายผลผลิตยางพาราต่อกิโลกรัมสูงสุดราคา 39 บาท

รายจ่ายในครอบครัว (บาท/ปี) กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีรายจ่ายในครอบครัวปี ละ 50,001 – 100,000 บาท ร้อยละ 52.75 โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ร้อยละ 27.47 และสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 25.28 รายจ่ายน้อยกว่า 50,001 บาทต่อปี ร้อยละ 23.09 โดย

แยกเป็นสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 15.38 และกรรมการดำเนินการ ร้อยละ 7.71 รายจ่ายมากกว่า 150,000 บาท/ปี ร้อยละ 15.38 โดยแยกเป็นสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 9.89 และกรรมการดำเนินการ ร้อยละ 5.49 รายจ่าย 100,001 – 150,000 บาท/ปี ร้อยละ 8.79 โดยแยกเป็นสมาชิกสหกรณ์ และกรรมการดำเนินการ ร้อยละ 4.39 เท่ากัน

กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีรายจ่ายในครอบครัวต่อปี เฉลี่ย 100,004.40 บาท (S.D. =83,509.89 บาท) โดยแยกสมาชิกสหกรณ์มีรายจ่ายในครอบครัวต่อปี เฉลี่ย 103,372.00 บาท (S.D. =82,134.46 บาท) และกรรมการดำเนินการมีรายจ่ายในครอบครัวต่อปี เฉลี่ย 95,897.56 บาท (S.D. =85,999.30 บาท) สมาชิกสหกรณ์มีรายจ่ายในครอบครัวน้อยที่สุด 30,000 บาท ส่วนกรรมการดำเนินการมีรายจ่ายในครอบครัวน้อยที่สุด 25,000 บาท สมาชิกสหกรณ์มีรายจ่ายในครอบครัวมากที่สุด 365,000 บาท ส่วนกรรมการดำเนินการมีรายจ่ายในครอบครัวมากที่สุด 551,000 บาท

สินเชื่อในการปลูกยางพารา กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มไม่กู้สินเชื่อในการปลูกยางพารา ร้อยละ 92.31 โดยแยกเป็นสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 52.75 และกรรมการดำเนินการ ร้อยละ 39.56 กู้สินเชื่อ ร้อยละ 7.69 โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ร้อยละ 5.49 และสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 2.20

การเป็นสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยาง กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มเป็นสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางมากกว่า 9 ปี ร้อยละ 84.61 โดยแยกเป็นสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 47.25 และกรรมการดำเนินการ ร้อยละ 37.36 เป็นสมาชิกระหว่าง 5 – 9 ปี ร้อยละ 11.00 โดยแยกเป็นสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 6.60 และกรรมการดำเนินการ ร้อยละ 4.40 เป็นสมาชิกน้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 4.39 โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ร้อยละ 3.29 และสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 1.10

กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม เป็นสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางเฉลี่ย 9.25 ปี (S.D. =1.87 ปี) โดยแยกเป็นสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยาง เฉลี่ย 9.36 ปี (S.D. =1.69) และ กรรมการดำเนินการเป็นสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางเฉลี่ย 9.12 ปี (S.D. =2.09 ปี) สมาชิกสหกรณ์ และกรรมการดำเนินการ เป็นสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางน้อยที่สุด 2 ปี เท่ากัน เช่นเดียวกัน พบว่า ทั้งสมาชิกสหกรณ์ และกรรมการดำเนินการ เป็นสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางมากที่สุด 10 ปี

การเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยาง กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งสหกรณ์ ร้อยละ 84.61 โดยแยกเป็นสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 47.26

และกรรมการดำเนินการ ร้อยละ 37.35 เข้าเป็นสมาชิกภายหลังก่อตั้งน้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 8.79 โดยแยกเป็นสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 6.59 และกรรมการดำเนินการ ร้อยละ 2.20 เข้าเป็นสมาชิกภายหลัง 5 ปี และ 6 ปี ร้อยละ 2.20 ซึ่งเป็นกรรมการดำเนินการทั้งร้อยละ 2.20 แต่สำหรับการเข้าเป็นสมาชิกภายหลังมากกว่า 7 ปี ร้อยละ 2.20 โดยแยกเป็นสมาชิกสหกรณ์ และกรรมการดำเนินการ ร้อยละ 1.10 เท่ากัน

เหตุผลในการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มให้เหตุผลการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ว่า เพื่อจะขายยางให้กับสหกรณ์ร้อยละ 28.96 รองลงมา คือ เพื่อต้องการการช่วยเหลือจากเพื่อนสมาชิก ศรัทธาในวิธีการของสหกรณ์ เพื่อที่จะได้ซื้อวัสดุการเกษตร อุปโภค/บริโภค มีคนชักชวน เพื่อจะรับบริการด้านสินเชื่อ เพื่อต้องการเงินปันผล และ เพื่อจะฝากเงิน ร้อยละ 18.52 , 16.83 , 14.14 , 12.46 , 4.04 , 3.70 และ 1.35 ตามลำดับ โดยที่สมาชิกสหกรณ์ให้เหตุผลการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ว่า เพื่อที่จะขายยางให้กับสหกรณ์ ร้อยละ 16.50 รองลงมาคือ เพื่อต้องการการช่วยเหลือจากเพื่อนสมาชิก เพื่อที่จะได้ซื้อวัสดุการเกษตร อุปโภค/บริโภค มีคนชักชวน ศรัทธาในวิธีการสหกรณ์ เพื่อต้องการเงินปันผล เพื่อรับบริการด้านสินเชื่อ และเพื่อต้องการฝากเงิน ร้อยละ 9.77 , 9.09 , 7.74 , 7.74 , 1.01 , 0.34 และ 0.34 ตามลำดับ และกรรมการดำเนินการให้เหตุผลการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ว่า เพื่อที่จะขายยางให้กับสหกรณ์ ร้อยละ 12.46 รองลงมา คือ ศรัทธาในวิธีการสหกรณ์ เพื่อต้องการการช่วยเหลือจากเพื่อนสมาชิก เพื่อที่จะได้ซื้อวัสดุการเกษตร อุปโภค/บริโภค มีคนชักชวน เพื่อจะรับบริการด้านสินเชื่อ เพื่อต้องการเงินปันผล และ เพื่อจะฝากเงิน ร้อยละ 9.09 , 8.75 , 5.05 , 4.72 , 3.70 , 2.69 และ 1.01 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยางของกลุ่มตัวอย่าง ด้านกระบวนการจัดการสหกรณ์ และธุรกิจของสหกรณ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยางของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ ดังตารางที่ 4.3 และ 4.4

ตารางที่ 4.3 แนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนหลวง : กระบวนการจัดการสหกรณ์

	สมาชิก		กรรมการดำเนินการ				รวม	อันดับ		
	n = 50		n = 41		n = 91					
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ			ระดับ	
ประเด็นกระบวนการจัดการ										
ด้านการวางแผน										
ความรู้ด้านการวางแผน	1.46	.58	น้อย	1.90	.54	ปานกลาง	1.66	0.60	น้อย	1
การดำเนินการด้านการวางแผน	1.46	.50	น้อย	1.68	.61	ปานกลาง	1.56	0.56	น้อย	2
ขั้นตอนการวางแผน	1.42	.50	น้อย	1.68	.72	ปานกลาง	1.54	0.62	น้อย	3
ขั้นตอนการจัดทำแผนงาน	1.22	.42	น้อย	1.49	.64	น้อย	1.34	0.54	น้อย	4
การกำหนดบุคคลรับผิดชอบ	1.08	.27	น้อย	1.37	.54	น้อย	1.21	0.44	น้อย	5
เกี่ยวกับแผนงาน										
รวมเฉลี่ย	1.33	.22	น้อย	1.62	.50	น้อย	1.46	0.40	น้อย	2

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

	สมาชิก		กรรมการดำเนินงาน		รวม		อันดับ			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.				
ประเด็นกระบวนการจัดการ		n = 50		n = 41		n = 91				
	$\bar{x}$		$\bar{x}$		$\bar{x}$					
ด้านการจัดองค์การ										
ความเหมาะสมของการจัดองค์การ	1.80	0.40	ปานกลาง	1.95	0.67	ปานกลาง	1.87	0.54	ปานกลาง	1
ความเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการจัดองค์การ	1.14	0.35	น้อย	1.41	0.50	น้อย	1.26	0.44	น้อย	4
บุคลากรในองค์การ										
ความชัดเจนของการจัดองค์การ	1.38	0.49	น้อย	1.71	0.68	ปานกลาง	1.53	0.60	น้อย	2
การกำหนดขอบเขตและการทำงานของบุคลากรในองค์การ	1.08	0.27	น้อย	1.44	0.55	น้อย	1.24	0.46	น้อย	5
ผัง / รูปแบบการจัดองค์การ	1.22	0.42	น้อย	1.68	0.69	ปานกลาง	1.43	0.60	น้อย	3
รวมเฉลี่ย	1.32	0.20	น้อย	1.64	0.52	น้อย	1.47	0.41	น้อย	1

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

	สมาชิก		กรรมการดำเนินการ				รวม		อันดับ	
	n = 50		n = 41		n = 91					
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.		ระดับ
ประเด็นกระบวนการจัดการ										
ด้านการจัดการเกี่ยวกับบุคคล										
การกำหนดหลักเกณฑ์การบริหารบุคคล	1.52	0.51	น้อย	1.88	0.64	ปานกลาง	1.68	0.59	ปานกลาง	1
หลักการทำงานเป็นทีม	1.32	0.47	น้อย	1.59	0.67	น้อย	1.44	0.58	น้อย	2
การสรรหาบุคคล	1.08	0.27	น้อย	1.41	0.55	น้อย	1.23	0.45	น้อย	5
หลักการพัฒนาความรู้ / ทักษะ / ความสามารถ	1.18	0.39	น้อย	1.51	0.55	น้อย	1.33	0.50	น้อย	3
ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับงาน	1.12	0.33	น้อย	1.41	0.63	น้อย	1.25	0.51	น้อย	4
รวมเฉลี่ย	1.24	0.19	น้อย	1.56	0.49	น้อย	1.39	0.39	น้อย	4

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

	สมาชิก		กรรมการดำเนินงาน		รวม		อันดับ
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	
ประเด็นกระบวนการจัดการ		n = 50		n = 41		n = 91	
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	
ด้านการอำนวยความสะดวก							
ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับด้านการอำนวยความสะดวก	1.42	0.50	น้อย	1.90	0.58	ปานกลาง	1
การอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเงิน	1.16	0.37	น้อย	1.54	0.55	น้อย	4
การอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับงบการเงิน	1.48	0.51	น้อย	1.71	0.75	ปานกลาง	2
การอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับพหุชนะ	1.04	0.20	น้อย	1.32	0.47	น้อย	5
การอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับงบการเงิน	1.30	0.46	น้อย	1.51	0.71	น้อย	3
สิ่งของ วัสดุ และอุปกรณ์							88
รวมเฉลี่ย	1.28	0.18	น้อย	1.60	0.51	น้อย	3

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

	สมาชิก		กรรมการดำเนินการ				อันดับ
	n = 50		n = 41		รวม n = 91		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	
ประเด็นกระบวนการจัดการ							
ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุม	1.54	0.50	น้อย	2.00	0.59	ปานกลาง	1
ขั้นตอนการควบคุมงาน	1.32	0.47	น้อย	1.59	0.67	น้อย	2
การอำนวยความสะดวกในการควบคุมงาน	1.06	0.24	น้อย	1.41	0.50	น้อย	5
ด้านการควบคุมงาน							
รูปแบบของการควบคุมงาน	1.12	0.33	น้อย	1.44	0.63	น้อย	3
วิธีการควบคุมงาน	1.12	0.33	น้อย	1.37	0.62	น้อย	4
รวมเฉลี่ย	1.23	0.17	น้อย	1.56	0.51	น้อย	5

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

	สมาชิก		กรรมการดำเนินการ		รวม		อันดับ
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	
ประเด็นกระบวนการจัดการ		n = 50		n = 41	n = 91		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	
ด้านการประสานงาน							
ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับงาน	1.54	0.50	น้อย	1.93	0.65	ปานกลาง	1
ขั้นตอนการประสานงาน	1.22	0.42	น้อย	1.63	0.73	น้อย	2
การอำนวยความสะดวกในการประสานงาน	1.02	0.14	น้อย	1.34	0.53	น้อย	5
รูปแบบของการประสานงาน	1.14	0.35	น้อย	1.46	0.60	น้อย	3
วิธีการประสานงาน	1.46	0.40	น้อย	1.37	0.54	น้อย	4
รวมเฉลี่ย	1.22	0.15	น้อย	1.55	0.53	น้อย	6
รวมเฉลี่ยกระบวนการจัดการสหกรณ์	1.27	0.15	น้อย	1.59	0.49	น้อย	น้อย

เกณฑ์การประเมินค่า : ช่วงคะแนน 2.34 – 3.00 คะแนน หมายถึง ระดับแนวทางการพัฒนามาก

ช่วงคะแนน 1.67 – 2.33 คะแนน หมายถึง ระดับแนวทางการพัฒนาปานกลาง

ช่วงคะแนน 1.00 – 1.66 คะแนน หมายถึง ระดับแนวทางการพัฒนาน้อย

จากตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นว่าระดับแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง : กระบวนการจัดการสหกรณ์ ของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

แนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง : กระบวนการจัดการสหกรณ์ ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีแนวทางการพัฒนาในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.41$) โดยที่กรรมการดำเนินการ และสมาชิกสหกรณ์ ในระดับน้อยเช่นกัน ($\bar{X} = 1.59$ และ $\bar{X} = 1.27$) เมื่อพิจารณาถึงแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์ในแต่ละด้าน พบว่ามีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อยในทุกด้าน โดยจัดลำดับดังนี้ ด้านการจัดองค์การ ($\bar{X} = 1.47$) ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 1.46$) ด้านการอำนวยความสะดวก ($\bar{X} = 1.42$) ด้านการจัดการเกี่ยวกับบุคคล ($\bar{X} = 1.39$) ด้านการควบคุมงาน ($\bar{X} = 1.38$) และด้านการประสานงาน ($\bar{X} = 1.37$) โดยด้านการจัดองค์การ มีระดับของแนวทางการพัฒนามากที่สุด รายละเอียดดังนี้

ด้านการวางแผน พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.46$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.62$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.33$) ซึ่งสามารถจัดอันดับแนวทางการพัฒนาได้ดังนี้

ความรู้ด้านการวางแผน ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.66$) โดยที่กรรมการดำเนินการมีแนวทางการพัฒนาปานกลาง ($\bar{X} = 1.90$) แต่สมาชิกสหกรณ์มีแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.46$)

การดำเนินการด้านการวางแผน ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.56$) โดยที่กรรมการดำเนินการมีแนวทางการพัฒนาปานกลาง ($\bar{X} = 1.68$) แต่สมาชิกสหกรณ์มีแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.46$)

ขั้นตอนการวางแผน ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.54$) โดยที่ กรรมการดำเนินการมีแนวทางการพัฒนาปานกลาง ($\bar{X} = 1.68$) แต่สมาชิกสหกรณ์มีแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.42$)

ขั้นตอนการจัดทำแผนงาน ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.34$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.49$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.22$)

การกำหนดบุคคลรับผิดชอบเกี่ยวกับแผนงาน ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.21$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.37$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.08$)

ด้านการจัดองค์การ พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.47$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.64$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.32$) ซึ่งสามารถจัดอันดับแนวทางการพัฒนาได้ดังนี้

ความเหมาะสมของการจัดองค์การ ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาปานกลาง ($\bar{X} = 1.87$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.95$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.80$)

ความชัดเจนของการจัดองค์การ ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.53$) โดยที่ กรรมการดำเนินการมีแนวทางการพัฒนาปานกลาง ($\bar{X} = 1.71$) แต่สมาชิกสหกรณ์มีแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.38$)

ผัง / รูปแบบการจัดองค์การ ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.43$) โดยที่ กรรมการดำเนินการมีแนวทางการพัฒนาปานกลาง ($\bar{X} = 1.68$) แต่สมาชิกสหกรณ์มีแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.22$)

ความเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการจัดองค์การ ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.26$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.41$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.14$)

การกำหนดขอบเขตและภาระงานของบุคลากรในองค์การ ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.24$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.44$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.08$)

ด้านการจัดการเกี่ยวกับบุคคล พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.39$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.56$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.24$) ซึ่งสามารถจัดอันดับแนวทางการพัฒนาได้ดังนี้

การกำหนดหลักเกณฑ์การบริหารบุคคล ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาปานกลาง ($\bar{X} = 1.68$) โดยที่ กรรมการดำเนินการมีแนวทางการพัฒนาปานกลาง ($\bar{X} = 1.88$) แต่สมาชิกสหกรณ์มีแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.52$)

หลักการทำงานเป็นทีม ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.44$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.59$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.32$)

หลักการพัฒนาความรู้ / ทักษะ / ความสามารถ ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.33$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.51$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.18$)

ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับงาน ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.25$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.41$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.12$)

การสรรหาบุคคล ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.23$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.41$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.08$)

ด้านการอำนวยความสะดวก พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.42$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.60$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.28$) ซึ่งสามารถจัดอันดับแนวทางการพัฒนาได้ดังนี้

ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับด้านการอำนวยความสะดวก ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.64$) โดยที่กรรมการดำเนินการมีแนวทางการพัฒนาปานกลาง ($\bar{X} = 1.90$) แต่สมาชิกสหกรณ์มีแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.42$)

การอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงิน ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.58$) โดยที่กรรมการดำเนินการมีแนวทางการพัฒนาปานกลาง ($\bar{X} = 1.71$) แต่สมาชิกสหกรณ์มีแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.48$)

การอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเบิกสิ่งของ วัสดุ และอุปกรณ์ ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.40$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.51$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.30$)

การอำนวยความสะดวกสอดคล้องกับการปฏิบัติงาน ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.33$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.54$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.16$)

การอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับพาหนะ ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.16$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.32$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.04$)

ด้านการควบคุมงาน พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.38$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.56$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.23$) ซึ่งสามารถจัดอันดับแนวทางการพัฒนาได้ดังนี้

ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมงาน ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาปานกลาง ($\bar{X} = 1.75$) โดยที่กรรมการดำเนินการมีแนวทางการพัฒนาปานกลาง ($\bar{X} = 2.00$) แต่สมาชิกสหกรณ์มีแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.54$)

ขั้นตอนการควบคุมงาน ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.44$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.59$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.32$)

รูปแบบของการควบคุมงาน ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.26$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.44$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.12$)

วิธีการควบคุมงาน ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.23$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.37$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.12$)

การอำนวยความสะดวกในการควบคุมงาน ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.22$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.41$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.06$)

ด้านการประสานงาน พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.37$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.55$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.22$) ซึ่งสามารถจัดอันดับแนวทางการพัฒนาได้ดังนี้

ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการประสานงาน ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาปานกลาง ($\bar{X} = 1.71$) โดยที่ กรรมการดำเนินการมีแนวทางการพัฒนาปานกลาง ($\bar{X} = 1.93$) แต่สมาชิกสหกรณ์มีแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.54$)

ขั้นตอนการประสานงาน ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.41$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.63$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.22$)

รูปแบบของการประสานงาน ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.29$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.46$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.14$)

วิธีการประสานงาน ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.27$) โดยแยกเป็นสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.46$) และกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.37$)

การอำนวยความสะดวกในการประสานงาน ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.16$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.34$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.02$)

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

	สมาชิก		กรรมการดำเนินงาน				รวม	อันดับ		
	n = 50		n = 41		n = 91					
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ			$\bar{x}$	S.D.
ประเด็นธุรกิจสหกรณ์										
ด้านการจัดเงินทุน										
ระเบียบเกี่ยวกับการจัดเงินทุน	1.82	0.39	ปานกลาง	1.93	0.61	ปานกลาง	1.87	0.50	ปานกลาง	1
ยุทธศาสตร์การจัดเงินทุน	1.06	0.24	น้อย	1.34	0.48	น้อย	1.19	0.39	น้อย	4
การระดมทุนภายในสหกรณ์	1.50	0.51	น้อย	1.71	0.72	ปานกลาง	1.59	0.61	น้อย	2
การระดมทุนภายนอกสหกรณ์	1.00	0.00	น้อย	1.29	0.46	น้อย	1.13	0.34	น้อย	5
การประชาสัมพันธ์ด้านการจัดเงินทุน	1.08	0.27	น้อย	1.49	0.71	น้อย	1.26	0.55	น้อย	3
รวมเฉลี่ย	1.29	0.15	น้อย	1.55	0.50	น้อย	1.41	0.37	น้อย	3

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

	สมาชิก		กรรมการดำเนินการ		รวม		อันดับ			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ				
ประเด็นธุรกิจสหกรณ์										
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ				
							n = 50			
							n = 41			
							n = 91			
ด้านการให้สินเชื่อ										
ระเบียบเกี่ยวกับการให้สินเชื่อ	1.78	0.42	ปานกลาง	1.95	0.63	ปานกลาง	1.86	0.53	ปานกลาง	1
ยุทธศาสตร์การให้สินเชื่อ	1.04	0.20	น้อย	1.32	0.52	น้อย	1.16	0.40	น้อย	5
วงเงินการให้สินเชื่อ	1.18	0.39	น้อย	1.44	0.71	น้อย	1.30	0.57	น้อย	2
การค่าประกันการให้สินเชื่อ	1.18	0.39	น้อย	1.39	0.70	น้อย	1.27	0.56	น้อย	3
การพัฒนารูปแบบการให้สินเชื่อ	1.04	0.20	น้อย	1.27	0.45	น้อย	1.14	0.35	น้อย	6
การประชาสัมพันธ์การให้สินเชื่อ	1.08	0.27	น้อย	1.37	0.58	น้อย	1.21	0.46	น้อย	4
รวมเฉลี่ย	1.22	0.16	น้อย	1.46	0.51	น้อย	1.32	0.38	น้อย	5

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

	สมาชิก		กรรมการดำเนินการ		รวม		อันดับ
	n = 50		n = 41		n = 91		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	
ประเด็นธุรกิจสหกรณ์							
ด้านการจัดซื้อ							
ระเบียบเกี่ยวกับการจัดซื้อ	1.56	0.50	น้อย	1.85	0.57	ปานกลาง	1
ยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการจัดซื้อ	1.08	0.27	น้อย	1.39	0.49	น้อย	4
การพัฒนาเทคนิคการจัดซื้อ	1.14	0.35	น้อย	1.34	0.48	น้อย	3
การพัฒนาระบบการจัดซื้อ	1.14	0.35	น้อย	1.37	0.49	น้อย	2
การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดซื้อ	1.06	0.24	น้อย	1.39	0.54	น้อย	5
รวมเฉลี่ย	1.20	0.17	น้อย	1.47	0.41	น้อย	5

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

	สมาชิก		กรรมการดำเนินการ		รวม		อันดับ
	n = 50		n = 41		n = 91		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	
ประเด็นธุรกิจสหกรณ์							
ระเบียบเกี่ยวกับการแปรรูป	1.74	0.44	ปานกลาง	2.00	0.63	ปานกลาง	1
ยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการแปรรูป	1.08	0.27	น้อย	1.44	0.55	น้อย	5
การพัฒนาเทคนิคการแปรรูป	1.60	0.49	น้อย	1.44	0.63	น้อย	2
การพัฒนาระบบการแปรรูป	1.44	0.50	น้อย	1.44	0.63	น้อย	4
การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการแปรรูป	1.56	0.50	น้อย	1.49	0.78	น้อย	2
รวมเฉลี่ย	1.48	0.29	น้อย	1.56	0.55	น้อย	1

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

	สมาชิก		กรรมการดำเนินการ		รวม		อันดับ			
	n = 50		n = 41		n = 91					
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ				
ประเด็นธุรกิจสหกรณ์										
ด้านการบริการและปรับปรุงที่ดิน										
ระเบียบเกี่ยวกับการบริการและปรับปรุงที่ดิน	1.14	0.35	น้อย	1.54	0.51	น้อย	1.32	0.47	น้อย	1
ยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการบริการและปรับปรุงที่ดิน	1.04	0.20	น้อย	1.10	0.30	น้อย	1.07	0.25	น้อย	2
การพัฒนาเทคนิคการบริการและปรับปรุงที่ดิน	1.04	0.20	น้อย	1.07	0.26	น้อย	1.05	0.23	น้อย	3
การพัฒนาระบบการบริการและปรับปรุงที่ดิน	1.04	0.20	น้อย	1.07	0.26	น้อย	1.05	0.23	น้อย	3
การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับบริการและปรับปรุงที่ดิน	1.04	0.20	น้อย	1.07	0.26	น้อย	1.05	0.23	น้อย	3
รวมเฉลี่ย	1.06	0.15	น้อย	1.17	0.16	น้อย	1.11	0.16	น้อย	10

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

	สมาชิก		กรรมการดำเนินการ				รวม	อันดับ		
	n = 50		n = 41		n = 91					
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ			$\bar{x}$	S.D.
ประเด็นธุรกิจสหกรณ์										
ด้านการส่งเสริมการเกษตร										
ระเบียบเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร	1.56	0.50	น้อย	1.73	0.45	ปานกลาง	1.64	0.48	น้อย	1
ยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร	1.04	0.20	น้อย	1.24	0.44	น้อย	1.13	0.34	น้อย	5
การพัฒนาเทคนิคการส่งเสริมการเกษตร	1.18	0.39	น้อย	1.15	0.36	น้อย	1.16	0.37	น้อย	4
การพัฒนากระบวนการส่งเสริมการเกษตร	1.14	0.35	น้อย	1.22	0.42	น้อย	1.18	0.38	น้อย	3
การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร	1.44	0.50	น้อย	1.44	0.50	น้อย	1.44	0.50	น้อย	2
รวมเฉลี่ย	1.27	0.19	น้อย	1.36	0.26	น้อย	1.31	0.23	น้อย	8

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

	สมาชิก		กรรมการดำเนินการ		รวม		อันดับ
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	
ประเด็นธุรกิจสหกรณ์							
	$\bar{x}$	S.D. <td>ระดับ <td>$\bar{x}$</td> <td>S.D. <td>ระดับ <td></td> </td></td></td>	ระดับ <td>$\bar{x}$</td> <td>S.D. <td>ระดับ <td></td> </td></td>	$\bar{x}$	S.D. <td>ระดับ <td></td> </td>	ระดับ <td></td>	
		n = 50		n = 41			n = 91
ด้านการศึกษาอบรม							
ระเบียบเกี่ยวกับการศึกษาอบรม	1.48	0.50	น้อย	1.83	0.38	ปานกลาง	1.64 0.48 น้อย 1
ยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการศึกษาอบรม	1.02	0.14	น้อย	1.20	0.40	น้อย	1.10 0.30 น้อย 5
การพัฒนาเทคนิคการศึกษาอบรม	1.10	0.30	น้อย	1.15	0.36	น้อย	1.12 0.33 น้อย 4
การพัฒนากระบวนการศึกษาอบรม	1.14	0.35	น้อย	1.32	0.47	น้อย	1.22 0.42 น้อย 3
การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับ	1.42	0.50	น้อย	1.56	0.55	น้อย	1.48 0.52 น้อย 2
การศึกษาอบรม							
รวมเฉลี่ย	1.23	0.20	น้อย	1.41	0.28	น้อย	1.31 0.25 น้อย 8
รวมเฉลี่ยธุรกิจสหกรณ์	1.25	0.12	น้อย	1.45	0.37	น้อย	1.34 0.28 น้อย

เกณฑ์การประเมินค่า : ช่วงคะแนน 2.34 – 3.00 คะแนน หมายถึง ระดับแนวทางการพัฒนามาก

ช่วงคะแนน 1.67 – 2.33 คะแนน หมายถึง ระดับแนวทางการพัฒนาปานกลาง

ช่วงคะแนน 1.00 – 1.66 คะแนน หมายถึง ระดับแนวทางการพัฒนาน้อย

จากตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นว่าระดับแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุน
สวนยาง : ธุรกิจของสหกรณ์ ของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

แนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง : ธุรกิจของสหกรณ์

ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีแนวทางการพัฒนาในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.34$)

โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการและสมาชิกสหกรณ์ ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.45$ และ $\bar{X} = 1.25$) เมื่อพิจารณาถึงแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์ในแต่ละด้าน พบว่ามีระดับของ
แนวทางการพัฒนาน้อยในทุกด้าน โดยจัดลำดับดังนี้ ด้านการแปรรูป ($\bar{X} = 1.52$) ด้านการเงิน
($\bar{X} = 1.48$) ด้านการจัดหาทุน ($\bar{X} = 1.41$) ด้านการตลาด ($\bar{X} = 1.33$) ด้านการให้สินเชื่อ
ด้านการจัดซื้อ ด้านการขาย ($\bar{X} = 1.32$) ด้านการส่งเสริมการเกษตร ด้านการศึกษาอบรม
($\bar{X} = 1.31$) และด้านการบริการและปรับปรุงที่ดิน ($\bar{X} = 1.11$) โดยด้านการแปรรูปมีระดับ
ของการพัฒนามากที่สุด ดังรายละเอียดดังนี้

ด้านการเงิน พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย
($\bar{X} = 1.48$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.61$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.38$)
ซึ่งสามารถจัดอันดับแนวทางการพัฒนาได้ดังนี้

ระเบียบเกี่ยวกับการเงิน ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาปานกลาง ($\bar{X} = 1.88$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 2.00$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.78$)

ระเบียบเกี่ยวกับการจ่ายเงินกู้ ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.64$) โดยที่กรรมการดำเนินการมีแนวทางการพัฒนาปานกลาง ($\bar{X} = 1.71$) แต่สมาชิก
สหกรณ์มีแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.60$)

ระเบียบเกี่ยวกับการรับฝากเงิน ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย
($\bar{X} = 1.54$) โดยที่กรรมการดำเนินการมีแนวทางการพัฒนาปานกลาง ($\bar{X} = 1.68$) แต่สมาชิก
สหกรณ์มีแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.42$)

การติดตามการใช้เงินกู้ ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.19$)
โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.34$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.06$)

การประชาสัมพันธ์ด้านการเงิน ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย
($\bar{X} = 1.15$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.32$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.02$)

ด้านการจัดหาทุน พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนา
น้อย ($\bar{X} = 1.41$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.55$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.29$)
ซึ่งสามารถจัดอันดับแนวทางการพัฒนาได้ดังนี้

ระเบียบเกี่ยวกับการจัดหาทุน ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาปานกลาง ($\bar{X} = 1.87$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.93$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.82$)
 การระดมทุนภายในสหกรณ์ ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.59$) โดยที่กรรมการดำเนินการมีแนวทางการพัฒนาปานกลาง ($\bar{X} = 1.71$) แต่สมาชิกสหกรณ์มีแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.50$)

การประชาสัมพันธ์ด้านการจัดหาทุน ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.26$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.49$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.08$)

ยุทธศาสตร์การจัดหาทุน ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.19$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.34$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.06$)

การระดมทุนภายนอกสหกรณ์ ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.13$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.29$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.00$)

ด้านการให้สินเชื่อ พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.32$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.46$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.22$) ซึ่งสามารถจัดอันดับแนวทางการพัฒนาได้ดังนี้

ระเบียบเกี่ยวกับการให้สินเชื่อ ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาปานกลาง ($\bar{X} = 1.86$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.95$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.78$)

วงเงินการให้สินเชื่อ ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.30$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.44$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.18$)

การค้ำประกันการให้สินเชื่อ ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.27$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.39$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.18$)

การประชาสัมพันธ์การให้สินเชื่อ ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.21$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.37$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.08$)

ยุทธศาสตร์การให้สินเชื่อ ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.16$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.32$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.04$)

การพัฒนารูปแบบการให้สินเชื่อ ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.14$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.27$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.04$)

ด้านการตลาด พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.33$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.47$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.22$) ซึ่งสามารถจัดอันดับแนวทางการพัฒนาได้ดังนี้

ระเบียบเกี่ยวกับการตลาด ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาปานกลาง ($\bar{X} = 1.69$) โดยที่กรรมการดำเนินการมีแนวทางการพัฒนาปานกลาง ($\bar{X} = 1.85$) แต่สมาชิกสหกรณ์มีแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.56$)

การประชาสัมพันธ์การตลาด ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.29$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.44$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.16$)

การพัฒนาเทคนิคการตลาด ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.25$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.32$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.20$)

ยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการตลาด ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.21$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.39$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.06$)

การพัฒนาระบบการตลาด ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.21$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.34$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.10$)

ด้านการจัดซื้อ พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.32$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.47$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.20$) ซึ่งสามารถจัดอันดับแนวทางการพัฒนาได้ดังนี้

ระเบียบเกี่ยวกับการจัดซื้อ ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาปานกลาง ($\bar{X} = 1.69$) โดยที่กรรมการดำเนินการมีแนวทางการพัฒนาปานกลาง ($\bar{X} = 1.85$) แต่สมาชิกสหกรณ์มีแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.56$)

การพัฒนาระบบการจัดซื้อ ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.24$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.37$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.14$)

การพัฒนาเทคนิคการจัดซื้อ ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.23$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.34$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.14$)

ยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการจัดซื้อ ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.22$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.39$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.08$)

การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดซื้อ ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.21$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.39$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.06$)

ด้านการขาย พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.32$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.48$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.19$) ซึ่งสามารถจัดอันดับแนวทางการพัฒนาได้ดังนี้

ระเบียบเกี่ยวกับการขาย ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาปานกลาง ($\bar{X} = 1.71$) โดยที่กรรมการดำเนินการมีแนวทางการพัฒนาปานกลาง ($\bar{X} = 1.90$) แต่สมาชิกสหกรณ์มีแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.56$)

ยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการขาย ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.24$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.44$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.08$)

การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการขาย ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.24$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.37$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.14$)

การพัฒนาเทคนิคการขาย ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.23$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.37$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.12$)

การพัฒนาระบบการขาย ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.18$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.32$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.06$)

ด้านการแปรรูป พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.52$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.56$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.48$) ซึ่งสามารถจัดอันดับแนวทางการพัฒนาได้ดังนี้

ระเบียบเกี่ยวกับการแปรรูป ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาปานกลาง ($\bar{X} = 1.86$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 2.00$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.74$)

การพัฒนาเทคนิคการแปรรูป ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.53$) โดยแยกเป็นสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.60$) และกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.44$)

การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการแปรรูป ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.53$) โดยแยกเป็นสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.56$) และกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.49$)

การพัฒนาระบบการแปรรูป ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.44$) โดยแยกเป็นสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.44$) และกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.44$)

ยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการแปรรูป ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.24$) โดยแยกกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.44$) และเป็นสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.08$)

ด้านการบริการລະປັບປຸງທີ່ດິນ พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.11$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.17$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.06$) ซึ่งสามารถจัดอันดับแนวทางการพัฒนาได้ดังนี้

ระเบียบเกี่ยวกับการบริการและปรับปรุงที่ดิน ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.32$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.54$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.14$)

ยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการบริการและปรับปรุงที่ดิน ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.07$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.10$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.04$)

การพัฒนาเทคนิคการบริการและปรับปรุงที่ดิน ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.05$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.07$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.04$)

การพัฒนาระบบการบริการและปรับปรุงที่ดิน ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.05$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.07$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.04$)

การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการบริการและปรับปรุงที่ดิน ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.05$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.07$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.04$)

ด้านการส่งเสริมการเกษตร พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.31$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.36$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.27$) ซึ่งสามารถจัดอันดับแนวทางการพัฒนาได้ดังนี้

ระเบียบเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.64$) โดยที่กรรมการดำเนินการมีแนวทางการพัฒนาปานกลาง ($\bar{X} = 1.73$) แต่สมาชิกสหกรณ์มีแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.56$)

การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.44$) โดยแยกเป็นสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.44$) และกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.44$)

การพัฒนาระบบการส่งเสริมการเกษตร ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.18$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.22$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.14$)

การพัฒนาเทคนิคการส่งเสริมการเกษตร ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.16$) โดยแยกเป็นสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.18$) และกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.15$)

ยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.13$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.24$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.04$)

ด้านการศึกษาอบรม พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.31$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.41$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.23$) ซึ่งสามารถจัดอันดับแนวทางการพัฒนาได้ดังนี้

ระเบียบเกี่ยวกับการศึกษาอบรม ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.64$) โดยที่กรรมการดำเนินการมีแนวทางการพัฒนาปานกลาง ($\bar{X} = 1.83$) แต่สมาชิกสหกรณ์มีแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.48$)

การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการศึกษาอบรม ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.48$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.56$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.42$)

พัฒนาระบบการศึกษาอบรม ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.22$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.32$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.14$)

การพัฒนาเทคนิคการศึกษาอบรม ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.12$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.15$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.10$)

ยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการศึกษาอบรม ทั้งสองกลุ่มมีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย ($\bar{X} = 1.10$) โดยแยกเป็นกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 1.20$) และสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 1.02$)

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์ กองทุนสวนยางของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนย่อยที่ 3.1 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการจัดการ ดังตารางที่ 4.5-4.8

ตารางที่ 4.5 จำนวนปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการจัดการสหกรณ์ของกลุ่มตัวอย่าง

n = 91

ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการจัดการสหกรณ์	สมาชิก (n = 50)		กรรมการ ดำเนินการ (n = 41)		รวม n = 91	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	ไม่มีปัญหา	2	2.20	3	3.30	5
มีปัญหา	48	52.75	38	41.75	86	94.50
รวม	50	54.95	41	45.05	91	100.00
ปัญหาทั้งหมด แยกเป็นรายด้านดังนี้						
1. ด้านการวางแผน	42	9.01	34	7.30	76	16.31
2. ด้านการจัดองค์การ	47	10.09	36	7.72	83	17.81
3. ด้านการจัดการเกี่ยวกับบุคคล	48	10.30	38	8.16	86	18.46
4. ด้านการอำนวยความสะดวก	41	8.80	31	6.65	72	15.45
5. ด้านการควบคุมงาน	42	9.01	33	7.08	75	16.09
6. ด้านการประสานงาน	42	9.01	32	6.87	74	15.88

หมายเหตุ กลุ่มตัวอย่างมีปัญหาแล้วมากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.5 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการจัดการสหกรณ์ ในภาพรวมจากกลุ่มตัวอย่าง 91 คน ตอบไม่มีปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการจัดการสหกรณ์ 5 คน ร้อยละ 5.50 และมีปัญหา 86 คน ร้อยละ 94.50 โดยที่สมาชิกสหกรณ์ไม่มีปัญหา 2 คน ร้อยละ 2.20 มีปัญหา 48 คน ร้อยละ 52.75 ส่วนกรรมการดำเนินการ ไม่มีปัญหา 3 คน ร้อยละ 3.30 มีปัญหา 38 คน ร้อยละ 41.75

กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มพบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการจัดการสหกรณ์ เรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการจัดการเกี่ยวกับบุคคล ร้อยละ 18.46 ด้านการจัดองค์การ ร้อยละ 17.81 ด้านการวางแผน ร้อยละ 16.31 ด้านการควบคุมงาน ร้อยละ 16.09 ด้านการประสานงาน ร้อยละ 15.88 และด้านการอำนวยความสะดวก 15.45 ซึ่งสามารถแยกเป็นปัญหาแต่ละด้านเรียงจากด้านที่มีปัญหามากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการจัดการสหกรณ์ของกลุ่มตัวอย่าง

n = 91

ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการจัดการสหกรณ์	สมาชิก		กรรมการ ดำเนินการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	ด้านการจัดการเกี่ยวกับบุคคล					
1. ขาดการวางแผนกำลังคน	15	17.44	13	15.12	28	32.56
2. ไม่มีการบรรจุและการปฐมนิเทศ เจ้าหน้าที่สหกรณ์	7	8.14	11	12.79	18	20.93
3. ไม่มีการสร้างแรงจูงใจให้ ผู้ปฏิบัติงาน	10	11.63	6	6.97	16	18.60
4. การจัดสวัสดิการให้กับกรรมการ ดำเนินการ / เจ้าหน้าที่สหกรณ์มี น้อย	8	9.30	4	4.65	12	13.95
5. ขาดการนิเทศงาน	5	5.82	4	4.65	9	10.47
6. สมาชิก/กรรมการดำเนินการ/ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ยังไม่เข้าใจใน การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์	3	3.49	-	0.00	3	3.49

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n = 91

ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการจัดการ	สมาชิก		กรรมการ ดำเนินการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการจัดองค์การ						
1. ขาดบุคลากรที่มีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีและสารสนเทศ	10	12.05	8	9.64	18	21.69
2. ขาดอุปกรณ์ เทคโนโลยีและสารสนเทศ และเครื่องมือเครื่องใช้สำนักงาน	9	10.85	7	8.43	16	19.28
3. ขาดเจ้าหน้าที่สหกรณ์ปฏิบัติงาน	5	6.03	7	8.43	12	14.46
4. สมาชิก / กรรมการดำเนินการ / เจ้าหน้าที่ ยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน	7	8.43	4	4.83	11	13.26
5. ไม่มีการประชุมภายในของแต่ละฝ่ายเป็นประจำ	6	7.23	3	3.61	9	10.84
6. ไม่มีการพัฒนาการจัดการของสหกรณ์ด้วยตนเองอย่างเหมาะสม	4	4.82	3	3.61	7	8.43
7. ที่ตั้งสำนักงานไม่เหมาะสม	2	2.41	2	2.41	4	4.82
8. อุปกรณ์ตกแต่งสำนักงานมีไม่เพียงพอ	2	2.41	1	1.20	3	3.61
9. ขาดการบริหารด้านเอกสารและการจัดเก็บเอกสาร	2	2.41	1	1.20	3	3.61

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการ จัดการสหกรณ์	n = 91					
	สมาชิก		กรรมการ ดำเนินการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการวางแผน						
1. ขาดเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ ในการวางแผน	8	10.54	7	9.21	15	19.75
2. การวางแผนงานยังขาดการ วิเคราะห์งบการเงิน	7	9.21	6	7.89	13	17.10
3. การวางแผนงานขาดการบริหาร งบประมาณที่มีประสิทธิภาพ	5	6.58	5	6.58	10	13.16
4. การวางแผนงานขาดกลยุทธ์การ ดำเนินงานเพื่อให้สอดคล้องและ บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้	4	5.26	3	3.95	7	9.21
5. ขาดการวางแผนการดำเนินงาน ระยะปานกลาง / ระยะยาว	4	5.26	3	3.95	7	9.21
6. ขาดการติดตามประเมินผล	3	3.95	3	3.95	6	7.90
7. ขาดการกระจายแผนงานสู่การ ปฏิบัติ	3	3.95	3	3.95	6	7.90
8. ขาดการวางแผนการผลิตและ การควบคุมต้นทุน	3	3.95	2	2.63	5	6.58
9. ไม่มีการกำหนดเป้าหมายอย่าง ชัดเจน	3	3.95	1	1.31	4	5.26
10. ไม่มีการวางระบบจัดเก็บข้อมูล อย่างมีประสิทธิภาพ	1	1.31	1	1.31	2	2.62
11. บุคลากรขาดความรู้ระดับการ วางแผน และการใช้เทคโนโลยี	1	1.31	-	0.00	1	1.31

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการ จัดการสหกรณ์	n = 91					
	สมาชิก		กรรมการ ดำเนินการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการควบคุมงาน						
1. การสรรหาเจ้าหน้าที่และลูกจ้าง ไม่เป็นไปตามที่ระเบียบที่กำหนด	12	16.00	9	12.00	21	28.00
2. เจ้าหน้าที่ไม่มีหลักประกัน เหมาะสมกับตำแหน่งที่ รับผิดชอบ	10	13.33	8	10.67	18	24.00
3. การตรวจสอบกิจการและการ ตรวจสอบภายในไม่ต่อเนื่องและ สม่ำเสมอ	9	12.00	7	9.33	16	21.33
4. เอกสารการลงบัญชียังไม่ถูกต้อง และไม่ครบถ้วน	8	10.67	4	5.33	12	16.00
5. งบทดลองและงบการเงินยังไม่ เป็นปัจจุบันและไม่ถูกต้อง	1	1.33	5	6.67	6	8.00
6. ยังไม่มีการตรวจสอบยอด คงเหลือทางบัญชีเป็นประจำ	2	2.67	-	0.00	2	2.67

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n = 91

ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการจัดการ	สมาชิก		กรรมการ ดำเนินการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการประสานงาน						
1. แต่ละบุคคลหรือแต่ละแผนกต่าง คนต่างทำงาน ทำให้การผลิต ยางต้นทุนสูง	20	27.02	10	13.52	30	40.54
2. เครื่องมือสื่อสารไม่ทันสมัย	17	22.97	10	13.52	27	36.49
3. ขาดการประสานงานภายนอก องค์การที่ดี	3	4.05	8	10.81	11	14.86
4. ขาดการประสานงานภายใน องค์การที่ดี	2	2.70	4	5.41	6	8.11
ด้านการอำนวยความสะดวก						
1. ขาดข้อมูลในการวินิจฉัยสั่งการ	12	16.67	8	11.11	20	27.78
2. การสั่งงานไม่มีลายลักษณ์อักษร	10	13.89	9	12.50	19	26.39
3. กรรมการดำเนินการขาดการเป็น ผู้นำ	10	13.89	5	6.94	15	20.83
4. กรรมการดำเนินการบางคนขาด มนุษยสัมพันธ์	8	11.11	3	4.17	11	15.28
5. ไม่มีการติดต่อสื่อสารที่ดี	1	1.39	6	8.33	7	9.72

จากตารางที่ 4.6 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการจัดการ
สหกรณ์ ในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ด้านการจัดการเกี่ยวกับบุคคล ทั้งสองกลุ่มมีปัญหาเรียงจากมากไปน้อยดังนี้
ขาดการวางแผนกำลังคน ร้อยละ 32.56 ไม่มีการบรรจุและการปฐมนิเทศเจ้าหน้าที่สหกรณ์
ร้อยละ 20.93 ไม่มีการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงาน ร้อยละ 18.60 การจัดสวัสดิการให้กับ
กรรมการดำเนินการ / เจ้าหน้าที่สหกรณ์มีน้อย ร้อยละ 13.95 ขาดการนิเทศงาน ร้อยละ 10.47

สมาชิก/กรรมการดำเนินการ/เจ้าหน้าที่สหกรณ์ยังไม่เข้าใจในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ร้อยละ 3.49

ด้านการจัดองค์การ ทั้งสองกลุ่มมีปัญหาเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ ขาดบุคลากรที่มีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีและสารสนเทศ ร้อยละ 21.69 ขาดอุปกรณ์เทคโนโลยีและสารสนเทศ และเครื่องมือเครื่องใช้สำนักงาน ร้อยละ 19.28 ขาดเจ้าหน้าที่สหกรณ์ปฏิบัติงาน ร้อยละ 14.46 สมาชิก / กรรมการดำเนินการ / เจ้าหน้าที่สหกรณ์ ยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน ร้อยละ 13.26 ไม่มีการประชุมภายในของแต่ละฝ่ายเป็นประจำ ร้อยละ 10.84 ไม่มีการพัฒนาการจัดการของสหกรณ์ด้วยตนเองอย่างเหมาะสม ร้อยละ 8.43 ที่ตั้งสำนักงานไม่เหมาะสม ร้อยละ 4.82 อุปกรณ์ตกแต่งสำนักงานมีไม่เพียงพอ และขาดการบริหารด้านเอกสารและการจัดเก็บเอกสาร ร้อยละ 3.61 เท่ากัน

ด้านการวางแผน ทั้งสองกลุ่มมีปัญหาเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ ขาดเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการวางแผน ร้อยละ 19.75 การวางแผนงานยังขาดการวิเคราะห์งบประมาณการเงิน ร้อยละ 17.10 การวางแผนงานขาดการบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ร้อยละ 13.16 การวางแผนงานขาดกลยุทธ์การดำเนินงานเพื่อให้สอดคล้องและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และขาดการวางแผนการดำเนินงานระยะปานกลาง / ระยะยาว ร้อยละ 9.21 เท่ากัน ขาดการติดตามประเมินผล และขาดการกระจายแผนงานสู่การปฏิบัติ ร้อยละ 7.90 เท่ากัน ขาดการวางแผนการผลิตและการควบคุมต้นทุน ร้อยละ 6.58 ไม่มีการกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจน ร้อยละ 5.26 ไม่มีการวางระบบจัดเก็บข้อมูล อย่างมีประสิทธิภาพ ร้อยละ 2.62 บุคลากรขาดความรู้ระดับการวางแผน และการใช้เทคโนโลยี ร้อยละ 1.31

ด้านการควบคุมงาน ทั้งสองกลุ่มมีปัญหาเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ การสรรหาเจ้าหน้าที่และลูกจ้างสหกรณ์ไม่เป็นไปตามที่ระเบียบที่กำหนด ร้อยละ 28.00 เจ้าหน้าที่สหกรณ์ที่ไม่มีหลักประกันเหมาะสมกับตำแหน่งที่รับผิดชอบ ร้อยละ 24.00 การตรวจสอบกิจการและการตรวจสอบภายในไม่ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ร้อยละ 21.33 เอกสารการลงบัญชียังไม่ถูกต้องและไม่ครบถ้วน ร้อยละ 16.00 งบประมาณและงบการเงินยังไม่เป็นปัจจุบันและไม่ถูกต้อง ร้อยละ 8.00 ยังไม่มีการตรวจสอบยอดคงเหลือทางบัญชีเป็นประจำ ร้อยละ 2.67

ด้านการประสานงาน ทั้งสองกลุ่มมีปัญหาเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ แต่ละบุคคลหรือแต่ละแผนกต่างคนต่างทำงาน ทำให้การผลิตขาดทุนสูง ร้อยละ 40.54 เครื่องมือสื่อสารไม่ทันสมัย ร้อยละ 36.49 ขาดการประสานงานภายนอกองค์การที่ดี ร้อยละ 14.86 ขาดการประสานงานภายในองค์การที่ดี ร้อยละ 8.11

ด้านการอำนวยความสะดวก ทั้งสองกลุ่มมีปัญหาเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ ขาดข้อมูลในการวินิจฉัยสั่งการ ร้อยละ 27.78 การสั่งงานไม่มีลายลักษณ์อักษร ร้อยละ 26.39 กรรมการดำเนินการขาดการเป็นผู้นำ ร้อยละ 20.83 กรรมการดำเนินการบางคนขาดมนุษยสัมพันธ์ ร้อยละ 15.28 ไม่มีการติดต่อสื่อสารที่ดี ร้อยละ 9.72

ตารางที่ 4.7 จำนวนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการจัดการสหกรณ์ของกลุ่มตัวอย่าง

n = 91						
ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการจัดการสหกรณ์	สมาชิก (n = 50)		กรรมการ ดำเนินการ (n = 41)		รวม n = 91	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	2	2.20	3	3.30	5	5.50
มีข้อเสนอแนะ	48	52.75	38	41.75	86	94.50
รวม	50	54.95	41	45.05	91	100.00
ข้อเสนอแนะทั้งหมด แยกเป็นรายด้านดังนี้						
1. ด้านการวางแผน	42	9.01	34	7.30	76	16.31
2. ด้านการจัดองค์การ	47	10.09	36	7.72	83	17.81
3. ด้านการจัดการเกี่ยวกับบุคคล	48	10.30	38	8.16	86	18.46
4. ด้านการอำนวยความสะดวก	41	8.80	31	6.65	72	15.45
5. ด้านการควบคุมงาน	42	9.01	33	7.08	75	16.09
6. ด้านการประสานงาน	42	9.01	32	6.87	74	15.88

หมายเหตุ กลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะรวมแล้วมากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.7 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการจัดการสหกรณ์ ในภาพรวมจากกลุ่มตัวอย่าง 91 คน ตอบไม่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการจัดการสหกรณ์ 5 คน ร้อยละ 5.50 และมีข้อเสนอแนะ 86 คน ร้อยละ 94.50 โดยที่สมาชิกสหกรณ์ ไม่มีข้อเสนอแนะ 2 คน ร้อยละ 2.20 มีข้อเสนอแนะ 48 คน ร้อยละ 52.75

ส่วนกรรมการดำเนินการไม่มีข้อเสนอแนะ 3 คน ร้อยละ 3.30 มีข้อเสนอแนะ 38 คน ร้อยละ 41.75

กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มพบว่า มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการจัดการสหกรณ์ เรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการจัดการเกี่ยวกับบุคคล ร้อยละ 18.46 ด้านการจัดองค์การ ร้อยละ 17.81 ด้านการวางแผน ร้อยละ 16.31 ด้านการควบคุมงาน ร้อยละ 16.09 ด้านการประสานงาน ร้อยละ 15.88 และด้านการอำนวยความสะดวก ร้อยละ 15.45 ซึ่งสามารถแยกเป็นข้อเสนอแนะแต่ละด้านเรียงจากด้านที่มีข้อเสนอแนะมากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการจัดการสหกรณ์ของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ กระบวนการจัดการสหกรณ์	สมาชิก		กรรมการ ดำเนินการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	n = 91					
ด้านการจัดการเกี่ยวกับบุคคล						
1. จัดให้มีการวางแผนให้แต่ละฝ่ายปฏิบัติงานทั้งระยะสั้นและระยะปานกลาง	15	17.44	15	17.44	30	34.88
2. จัดหาเจ้าหน้าที่และบรรจุในตำแหน่งที่เหมาะสมกับความรู้ และจัดให้มีการปฐมนิเทศ	13	15.12	12	13.95	25	29.07
3. จัดให้มีเงินเดือน สวัสดิการ ตามความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานที่เหมาะสม	12	13.95	6	6.98	18	20.93
4. จัดฝึกอบรมการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์แก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	8	9.31	5	5.81	13	15.12

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n = 91

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ กระบวนการจัดการสหกรณ์	สมาชิก		กรรมการ ดำเนินการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการจัดองค์การ						
1. จัดให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับ เทคโนโลยีสมัยใหม่และ สารสนเทศแก่สมาชิก กรรมการ ดำเนินการ เจ้าหน้าที่	10	12.05	8	9.64	18	21.69
2. จัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ ทันสมัย	9	10.85	7	8.43	16	19.28
3. จัดเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน	5	6.03	7	8.43	12	14.46
4. จัดฝึกอบรมให้กับสมาชิก กรรมการดำเนินการให้เข้าใจ บทบาทหน้าที่ของตนเอง	7	8.43	4	4.83	11	13.26
5. จัดให้มีการประชุมของกรรมการ เจ้าหน้าที่เป็นประจำทุกเดือน	6	7.23	3	3.61	9	10.84
6. ให้กรรมการดำเนินการ/ เจ้าหน้าที่มีการพัฒนาความรู้ ความสามารถด้วยตนเอง	4	4.82	3	3.61	7	8.43
7. จัดให้มีสำนักงานอยู่ในทำเลที่ตั้ง การคมนาคมสะดวก	2	2.41	2	2.41	4	4.82
8. จัดหาอุปกรณ์สำนักงานให้ เพียงพอในการปฏิบัติงาน	2	2.41	1	1.20	3	3.61
9. ให้มีระบบการจัดเก็บเอกสารที่มี ประสิทธิภาพ	2	2.41	1	1.20	3	3.61

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n = 91

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ กระบวนการจัดการสหกรณ์	สมาชิก		กรรมการ ดำเนินการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการวางแผน						
1. จัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ ทันสมัย	8	10.54	7	9.21	15	19.75
2. ให้เจ้าหน้าที่สหกรณ์มีการ ฝึกอบรมการวิเคราะห์งบการเงิน เพื่อใช้ในการวางแผน	7	9.21	6	7.89	13	17.10
3. จัดแผนงานลงงบประมาณให้ สอดคล้องกัน และมีการ บริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ที่สุด	5	6.58	5	6.58	10	13.16
4. จัดทำกลยุทธ์การดำเนินงานของ สหกรณ์ทั้งระยะสั้นและระยะ ยาว	4	5.26	3	3.95	7	9.21
5. การวางแผนงานของสหกรณ์ให้มี การวางแผนระยะสั้นและระยะ ยาว	4	5.26	3	3.95	7	9.21
6. สหกรณ์แต่งตั้งกรรมการ ดำเนินการเพื่อติดตามผลการ ดำเนินงานของสหกรณ์	3	3.95	3	3.95	6	7.90
7. กระจายแผนงาน การปฏิบัติงาน ให้กับกรรมการดำเนินการของ แต่ละฝ่าย/แผนก เป็นคู่มือในการ ปฏิบัติงาน	3	3.95	3	3.95	6	7.90

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n = 91

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ กระบวนการจัดการสหกรณ์	สมาชิก		กรรมการ ดำเนินการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
8. ให้มีการตรวจข้อมูลต้นทุนการผลิต และหาแนวทางลดต้นทุนการผลิตและวางแผนลดต้นทุน	3	3.95	2	2.63	5	6.58
9. กำหนดแผนการดำเนินงานให้ชัดเจน	3	3.95	1	1.31	4	5.26
10. ให้มีการจัดเก็บข้อมูลการดำเนินงานของสหกรณ์เพื่อใช้ในการวางแผนการดำเนินงาน	1	1.31	1	1.31	2	2.62
11. จัดการฝึกอบรมให้กับกรรมการดำเนินการ/เจ้าหน้าที่ในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อการวางแผน	1	1.31	-	0.00	1	1.31

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n = 91

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ กระบวนการจัดการสหกรณ์	สมาชิก		กรรมการ ดำเนินการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการควบคุมงาน						
1. ควรบรรจุและแต่งตั้งเจ้าหน้าที่สหกรณ์ให้เป็นไปตามระเบียบของสหกรณ์	12	16.00	10	13.33	22	29.33
2. จัดให้เจ้าหน้าที่และลูกจ้างของสหกรณ์มีหลักประกันในการทำงาน	11	14.66	9	12.00	20	26.66
3. ควรให้มีการตรวจสอบการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ	9	12.00	5	6.67	14	18.67
4. ในการจ่ายเงินซื้อสิ่งของให้มีใบเสร็จรับเงินทุกครั้งหรือหลักฐานส่งจ่ายและผู้รับเงินรายการให้ถูกต้อง แล้วส่งให้เจ้าหน้าที่ลงบัญชีให้ถูกต้องเป็นประจำทุกวัน	7	9.34	4	5.33	11	14.67
5. ให้เจ้าหน้าที่บัญชีจัดทำงบทดลองและงบการเงินให้เป็นปัจจุบันและถูกต้อง	1	1.33	5	6.67	6	8.00
6. คณะกรรมการดำเนินการให้ผู้จัดการจัดทำยอดคงเหลือของบัญชีเป็นประจำ	2	2.67	-	0.00	2	2.67

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n = 91

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ กระบวนการจัดการสหกรณ์	สมาชิก		กรรมการ ดำเนินการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการประสานงาน						
1. ควรจัดให้บุคคลแต่ละฝ่าย/แผนก ประชุมติดต่อในการทำงานโดย สม่ำเสมอ	20	27.03	11	14.86	31	41.89
2. สหกรณ์จัดหาอุปกรณ์เครื่องมือที่ ทันสมัยมาใช้	17	22.98	9	12.16	26	35.14
3. หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมให้ มีการประสานงาน พบปะ กับ สหกรณ์ และภาคเอกชนในการ ดำเนินงาน	3	4.05	8	10.81	11	14.86
4. ควรจัดให้บุคลากรมีการพบปะ กันแบบเป็นทางการและไม่เป็น ทางการเพื่อได้ปรึกษาหารือใน การปฏิบัติงาน	2	2.70	4	5.41	6	8.11

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n = 91

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ กระบวนการจัดการสหกรณ์	สมาชิก		กรรมการ ดำเนินการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการอำนวยความสะดวก						
1. ให้เจ้าหน้าที่จัดทำข้อมูลด้านการดำเนินงานของสหกรณ์เพื่อเสนอให้คณะกรรมการดำเนินการในการพิจารณาวินิจฉัยสั่งการในการปฏิบัติงาน	13	18.05	10	13.89	23	31.94
2. ให้คณะกรรมการดำเนินการมอบหมายงานของแต่ละฝ่ายเป็นลายลักษณ์อักษร	9	12.50	10	13.89	19	26.39
3. สำนักงานสหกรณ์จังหวัดปัตตานีหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดการฝึกอบรมกรรมการดำเนินการในการเป็นผู้นำสหกรณ์ การบริหารงานสหกรณ์	10	13.89	8	11.11	18	25.00
4. สำนักงานสหกรณ์จังหวัดปัตตานีหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดการฝึกอบรมร่วมกันระหว่าง สมาชิก/กรรมการดำเนินการ /เจ้าหน้าที่ในการอยู่ร่วมกัน การมีมนุษยสัมพันธ์	9	12.50	3	4.17	12	16.67

จากตารางที่ 4.8 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการจัดการสหกรณ์ ในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ด้านการจัดการเกี่ยวกับบุคคล ทั้งสองกลุ่มมีข้อเสนอแนะเรียงจากมากไปน้อย ดังนี้ จัดให้มีการวางแผนให้แต่ละฝ่ายปฏิบัติงานทั้งระยะสั้นและระยะปานกลาง ร้อยละ 34.88 จัดหาเจ้าหน้าที่สหกรณ์และบรรจุนตำแหน่งที่เหมาะสมกับความรู้และจัดให้มีการประชุมพิเศษ ร้อยละ 29.07 จัดให้มีเงินเดือน สวัสดิการ ตามความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานที่เหมาะสม ร้อยละ 20.93 จัดฝึกอบรมการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์แก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ร้อยละ 15.12

ด้านการจัดองค์การ ทั้งสองกลุ่มมีข้อเสนอแนะเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ จัดให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่และสารสนเทศแก่สมาชิก กรรมการดำเนินการ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ ร้อยละ 21.69 จัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัย ร้อยละ 19.28 จัดเจ้าหน้าที่สหกรณ์ที่มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน ร้อยละ 14.46 จัดฝึกอบรมให้กับสมาชิก กรรมการดำเนินการให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง ร้อยละ 13.26 จัดให้มีการประชุมของกรรมการ เจ้าหน้าที่สหกรณ์เป็นประจำทุกเดือน ร้อยละ 10.84 ให้กรรมการดำเนินการ/เจ้าหน้าที่สหกรณ์มีการพัฒนาความรู้ ความสามารถด้วยตนเอง ร้อยละ 8.43 จัดให้มีสำนักงานอยู่ในทำเลที่ตั้งการคมนาคมสะดวก ร้อยละ 4.82 จัดหาอุปกรณ์สำนักงานให้เพียงพอในการปฏิบัติงาน และให้มีระบบการจัดเก็บเอกสารที่มีประสิทธิภาพ ร้อยละ 3.61 เท่ากัน

ด้านการวางแผน ทั้งสองกลุ่มมีข้อเสนอแนะเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ จัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัย ร้อยละ 19.75 ให้เจ้าหน้าที่สหกรณ์มีการฝึกอบรมการวิเคราะห์งบการเงินเพื่อใช้ในการวางแผน ร้อยละ 17.10 จัดแผนงานและงบประมาณให้สอดคล้องกัน และมีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพที่สุด ร้อยละ 13.16 จัดทำกลยุทธ์การดำเนินงานของสหกรณ์ทั้งระยะสั้นและระยะยาว ร้อยละ 9.21 การวางแผนงานของสหกรณ์ให้มีการวางแผนระยะสั้นและระยะยาว ร้อยละ 9.21 สหกรณ์แต่งตั้งกรรมการดำเนินการเพื่อติดตามผลการดำเนินงานของสหกรณ์ ร้อยละ 7.90 กระจายแผนงาน การปฏิบัติงานให้กับกรรมการดำเนินการของแต่ละฝ่าย/แผนก เป็นคู่มือในการปฏิบัติงาน ร้อยละ 7.90 ให้มีการตรวจสอบมูลต้นทุนการผลิต และหาแนวทางลดต้นทุนการผลิตและวางแผนลดต้นทุน ร้อยละ 6.58 กำหนดแผนการดำเนินงานให้ชัดเจน ร้อยละ 5.26 ให้มีการจัดเก็บข้อมูลการดำเนินงานของสหกรณ์เพื่อใช้ในการวางแผนการดำเนินงาน ร้อยละ 2.62 จัดการฝึกอบรมให้กับกรรมการดำเนินการ/เจ้าหน้าที่สหกรณ์ในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อการวางแผน ร้อยละ 1.31

ด้านการควบคุมงาน ทั้งสองกลุ่มมีข้อเสนอแนะเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ ควรบรรจุและแต่งตั้งเจ้าหน้าที่สหกรณ์ให้เป็นไปตามระเบียบของสหกรณ์ ร้อยละ 29.33 จัดให้เจ้าหน้าที่และลูกจ้างของสหกรณ์มีหลักประกันในการทำงาน ร้อยละ 26.66 ควรให้มีการตรวจสอบการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ ร้อยละ 18.67 ในการจ่ายเงินซื้อสิ่งของให้มีใบเสร็จรับเงินทุกครั้งหรือหลักฐานส่งจ่ายและผู้รับเงินรายการให้ถูกต้อง แล้วส่งให้เจ้าหน้าที่ลงบัญชีให้ถูกต้องเป็นประจำทุกวัน ร้อยละ 14.67 ให้เจ้าหน้าที่บัญชีจัดทำบตลงและงบการเงินให้เป็นปัจจุบันและถูกต้อง ร้อยละ 8.00 กรรมการดำเนินการให้ผู้จัดการจัดทำยอดคงเหลือของบัญชีเป็นประจำ ร้อยละ 2.67

ด้านการประสานงาน ทั้งสองกลุ่มมีข้อเสนอแนะเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ ควรจัดให้บุคคลแต่ละฝ่าย/แผนกประชุมติดต่อในการทำงานโดยสม่ำเสมอ ร้อยละ 41.89 สหกรณ์จัดหาอุปกรณ์เครื่องมือที่ทันสมัยมาใช้ ร้อยละ 35.14 หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมให้มีการประสานงาน พบปะ กับกลุ่มเกษตรกร และภาคเอกชนในการดำเนินงาน ร้อยละ 14.86 ควรจัดให้บุคลากรมีการพบปะกันแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการเพื่อได้ปรึกษาหารือในการปฏิบัติงาน ร้อยละ 8.11

ด้านการอำนวยความสะดวก ทั้งสองกลุ่มมีข้อเสนอแนะเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ ให้เจ้าหน้าที่สหกรณ์จัดทำข้อมูลด้านการดำเนินงานของสหกรณ์เพื่อเสนอให้กรรมการดำเนินการในการพิจารณาวินิจฉัยสั่งการในการปฏิบัติงาน ร้อยละ 31.94 ให้กรรมการดำเนินการมอบหมายงานของแต่ละฝ่ายเป็นลายลักษณ์อักษร ร้อยละ 26.39 สำนักงานสหกรณ์จังหวัดปัตตานีหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดการฝึกอบรมกรรมการดำเนินการในการเป็นผู้นำสหกรณ์ การบริหารงานสหกรณ์ ร้อยละ 25.00 สำนักงานสหกรณ์จังหวัดปัตตานีหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดการฝึกอบรมร่วมกันระหว่าง สมาชิก/กรรมการดำเนินการ /เจ้าหน้าที่สหกรณ์ในการอยู่ร่วมกัน การมีมนุษยสัมพันธ์ ร้อยละ 16.67

ตอนย่อที่ 3.2 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับธุรกิจสหกรณ์ ดังตารางที่ 4.9 – 4.12

ตารางที่ 4.9 จำนวนปัญหาเกี่ยวกับธุรกิจสหกรณ์ของกลุ่มตัวอย่าง

n = 91

ปัญหาเกี่ยวกับธุรกิจสหกรณ์	สมาชิก (n = 50)		กรรมการ ดำเนินการ (n = 41)		รวม n = 91	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีปัญหา	4	4.39	2	2.20	6	6.59
มีปัญหา	46	50.55	39	42.86	85	93.41
รวม	50	54.94	41	45.06	91	100.00
ปัญหาทั้งหมด แยกเป็นรายด้านดังนี้						
1. ด้านการเงิน	45	6.30	37	5.18	82	11.48
2. ด้านการจัดหาทุน	41	5.74	37	5.18	78	10.92
3. ด้านการให้สินเชื่อ	36	5.04	34	4.76	70	9.80
4. ด้านการตลาด	40	5.60	32	4.48	72	10.08
5. ด้านการจัดซื้อ	38	5.32	31	4.34	69	9.66
6. ด้านการขาย	39	5.46	30	4.20	69	9.66
7. ด้านการแปรรูป	46	6.45	39	5.46	85	11.91
8. ด้านการบริการและปรับปรุงที่ดิน	32	4.49	30	4.20	62	8.69
9. ด้านการส่งเสริมการเกษตร	33	4.63	30	4.20	63	8.83
10. ด้านการศึกษาอบรม	34	4.77	30	4.20	64	8.97

หมายเหตุ กลุ่มตัวอย่างมีปัญหาแล้วมากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.9 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีปัญหาเกี่ยวกับธุรกิจสหกรณ์ ในภาพรวมจากกลุ่มตัวอย่าง 91 คน ตอบไม่มีปัญหาเกี่ยวกับธุรกิจสหกรณ์ 6 คน ร้อยละ 6.59 และมีปัญหา 85 คน ร้อยละ 93.41 โดยที่สมาชิกสหกรณ์ ไม่มีปัญหา 4 คน ร้อยละ 4.39 มีปัญหา 46 คน ร้อยละ 50.55 ส่วนกรรมการดำเนินการไม่มีปัญหา 2 คน ร้อยละ 2.20 มีปัญหา 39 คน ร้อยละ 42.86

กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับธุรกิจสหกรณ์เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการแปรรูป ร้อยละ 11.91 ด้านการเงิน ร้อยละ 11.48 ด้านการจัดหาทุน ร้อยละ

10.92 ด้านการตลาด ร้อยละ 10.08 ด้านการให้สินเชื่อ ร้อยละ 9.80 ด้านการจัดซื้อ ร้อยละ 9.66
 ด้านการขาย ร้อยละ 9.66 ด้านการศึกษาอบรม ร้อยละ 8.97 ด้านการส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ
 8.83 ด้านการบริการและปรับปรุงที่ดิน ร้อยละ 8.69 ซึ่งสามารถแยกเป็นปัญหาแต่ละด้านเรียง
 จากด้านที่มีปัญหามากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ปัญหาเกี่ยวกับธุรกิจสหกรณ์ของกลุ่มตัวอย่าง

n = 91

ปัญหาเกี่ยวกับธุรกิจสหกรณ์	สมาชิก		กรรมการ ดำเนินการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการแปรรูป						
1. ขาดแคลนเงินทุนในการซื้อวัตถุดิบ ในการแปรรูป	22	25.88	19	22.35	41	48.23
2. ไม่มีการคาดคะเนค่าใช้จ่ายต่างๆ	23	27.06	9	10.59	32	37.65
3. น้ำเสียโรงงานแปรรูป ทำให้เกิด ความไม่เข้าใจระหว่างชุมชนกับ สหกรณ์	1	1.18	11	12.94	12	14.12
ด้านการเงิน						
1. ขาดแคลนเงินทุนในการ ดำเนินงาน	19	23.17	18	21.95	37	45.12
2. การให้เงินกู้ล่าช้าไม่ทันเวลา	12	14.64	16	19.51	28	34.15
3. สหกรณ์กับสถาบันการเงิน ขาด การประสานธุรกิจที่ดี	14	17.07	3	3.66	17	20.73

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

n = 91

ปัญหาเกี่ยวกับธุรกิจสหกรณ์	สมาชิก		กรรมการ ดำเนินการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการจัดหาทุน						
1. สมาชิกไม่สะสมทุน	15	19.23	22	28.20	37	47.43
2. เงินทุนจากภายนอกไม่เพียงพอ	15	19.23	12	15.39	27	34.62
3. เงินทุนสะสมต่าง ๆ ไม่เพียงพอ	11	14.10	3	3.85	14	17.95
ด้านการตลาด						
1. ขาดพาหนะในการขนส่ง	20	27.78	18	25.00	38	52.78
2. ขาดโกดังเก็บรักษาสินค้า	12	16.67	6	8.33	18	25.00
3. ขาดข้อมูลและข่าวสารด้าน การตลาดที่ทันสมัยและรวดเร็ว	6	8.34	6	8.33	12	16.67
4. ขาดการบริหารตลาดที่ดี	2	2.77	2	2.78	4	5.55
ด้านการให้สินเชื่อ						
1. สหกรณ์ยังไม่ให้เงินกู้ระยะปาน กลางและระยะยาว	21	30.00	20	28.57	41	58.57
2. การค้าประกันเงินกู้ขาด หลักประกันเกี่ยวกับ อสังหาริมทรัพย์	7	10.00	14	20.00	21	30.00
3. สหกรณ์ไม่ให้เงินกู้เฉพาะสินเชื่อเพื่อ การผลิตอย่างเดียว	8	11.43	-	0.00	8	11.43

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

n = 91

ปัญหาเกี่ยวกับธุรกิจสหกรณ์	สมาชิก		กรรมการ ดำเนินการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการจัดซื้อ						
1. ขาดแคลนเงินทุน	14	20.29	14	20.29	28	40.58
2. ไม่มีการสำรวจความต้องการของสมาชิกในการซื้อสินค้ามาจำหน่าย	12	17.39	6	8.70	18	26.09
3. การจัดการด้านการซื้อไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้ต้นทุนสูง	6	8.69	4	5.80	10	14.49
4. ทำเลที่ตั้งของสหกรณ์ไม่เหมาะสม	5	7.24	4	5.80	9	13.04
5. การร่วมมือระหว่างสหกรณ์ยังมีน้อย	1	1.45	3	4.35	4	5.80
ด้านการขาย						
1. ขาดแคลนเงินทุน ทำให้สหกรณ์รวบรวมผลผลิตจากสมาชิกได้น้อย	20	28.99	13	18.84	33	47.83
2. การจัดการขาดประสิทธิภาพ สหกรณ์ส่วนใหญ่ยังไม่คล่องตัวในการดำเนินธุรกิจสหกรณ์	17	24.64	12	17.39	29	42.03
3. ขาดบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก	2	2.89	5	7.25	7	10.14

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

n = 91

ปัญหาเกี่ยวกับธุรกิจสหกรณ์	สมาชิก		กรรมการ ดำเนินการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการศึกษาอบรม						
1. ขาดแคลนเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้และ ประสบการณ์ในการศึกษาอบรม	18	28.13	14	21.87	32	50.00
2. ขาดแคลนเงินทุน	10	15.63	10	15.62	20	31.25
3. ขาดหลักสูตรให้พอดีกับพื้นความรู้ ของสมาชิก /กรรมการดำเนินการ	6	9.38	6	9.37	12	18.75
ด้านการส่งเสริมการเกษตร						
1. ขาดแคลนเจ้าหน้าที่	26	41.27	15	23.81	41	65.08
2. ขาดแคลนเงินทุน	5	7.94	10	15.87	15	23.81
3. ขาดการวางแผนการเพาะปลูก	2	3.17	5	7.94	7	11.11
ด้านการบริการและปรับปรุงที่ดิน						
1. ขาดการสำรวจความต้องการ	10	16.13	10	16.13	20	32.26
2. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่สนใจงานนี้ อย่างจริงจัง	8	12.90	9	14.52	17	27.42
3. ขาดเงินลงทุน	8	12.90	6	9.68	14	22.58
4. ขาดกำลังเจ้าหน้าที่	6	9.68	5	8.06	11	17.74

จากตารางที่ 4.10 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีปัญหาเกี่ยวกับธุรกิจสหกรณ์ ในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ด้านการแปรรูป ทั้งสองกลุ่มมีปัญหาเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ ขาดแคลนเงินทุนในการซื้อวัตถุดิบในการแปรรูป ร้อยละ 48.23 ไม่มีการคาดคะเนค่าใช้จ่ายต่างๆ ร้อยละ 37.65 น้ำเสียโรงงานแปรรูป ทำให้เกิดความไม่เข้าใจระหว่างชุมชนกับสหกรณ์ ร้อยละ 14.12

ด้านการเงิน ทั้งสองกลุ่มมีปัญหาเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ ขาดแคลนเงินทุนในการดำเนินงาน ร้อยละ 45.12 การให้เงินกู้ล่าช้าไม่ทันเวลา ร้อยละ 34.15 สหกรณ์กับสถาบันการเงิน ขาดการประสานธุรกิจที่ดี ร้อยละ 20.73

ด้านการจัดหาทุน ทั้งสองกลุ่มมีปัญหาเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ สมาชิกไม่สะสมทุน ร้อยละ 47.43 เงินทุนจากภายนอกไม่เพียงพอ ร้อยละ 34.62 เงินทุนสะสมต่าง ๆ ไม่เพียงพอ ร้อยละ 17.95

ด้านการตลาด ทั้งสองกลุ่มมีปัญหาเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ ขาดพาหนะในการขนส่ง ร้อยละ 52.78 ขาดโกดังเก็บรักษาสินค้า ร้อยละ 25.00 ขาดข้อมูลและข่าวสารด้านการตลาดที่ทันสมัยและรวดเร็ว ร้อยละ 16.67 ขาดการบริหารตลาดที่ดี ร้อยละ 5.55

ด้านการให้สินเชื่อ ทั้งสองกลุ่มมีปัญหาเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ สหกรณ์ยังไม่ให้เงินกู้ระยะปานกลางและระยะยาว ร้อยละ 58.57 การค้าประกันเงินกู้ขาดหลักประกันเกี่ยวกับบอสังหาริมทรัพย์ ร้อยละ 30.00 สหกรณ์ให้เงินกู้เฉพาะสินเชื่อเพื่อการผลิตอย่างเดียว ร้อยละ 11.43

ด้านการจัดซื้อ ทั้งสองกลุ่มมีปัญหาเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ ขาดแคลนเงินทุน ร้อยละ 40.58 ไม่มีการสำรวจความต้องการของสมาชิกในการซื้อสินค้ามาจำหน่าย ร้อยละ 26.09 การจัดการด้านการซื้อไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้ต้นทุนสูง ร้อยละ 14.49 ท่าเลที่ตั้งของสหกรณ์ไม่เหมาะสม ร้อยละ 13.04 การร่วมมือระหว่างสหกรณ์ยังมีน้อย ร้อยละ 5.80

ด้านการขาย ทั้งสองกลุ่มมีปัญหาเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ ขาดแคลนเงินทุนทำให้สหกรณ์รวบรวมผลิตผลจากสมาชิกได้น้อย ร้อยละ 47.83 การจัดการขาดประสิทธิภาพ สหกรณ์ส่วนใหญ่ยังไม่คล่องตัวในการดำเนินธุรกิจสหกรณ์ ร้อยละ 42.03 ขาดบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก ร้อยละ 10.14

ด้านการศึกษาอบรม ทั้งสองกลุ่มมีปัญหาเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ ขาดแคลนเจ้าหน้าที่สหกรณ์ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการศึกษาอบรม ร้อยละ 50.00 ขาดแคลนเงินทุน ร้อยละ 31.25 ขาดหลักสูตรให้พอดีกับพื้นความรู้ของสมาชิก /กรรมการดำเนินการ ร้อยละ 18.75

ด้านการส่งเสริมการเกษตร ทั้งสองกลุ่มมีปัญหาเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ ขาดแคลนเจ้าหน้าที่สหกรณ์ ร้อยละ 65.08 ขาดแคลนเงินทุน ร้อยละ 23.81 ขาดการวางแผนการเพาะปลูก ร้อยละ 11.11

ด้านการบริการและปรับปรุงที่ดิน ทั้งสองกลุ่มมีปัญหาเรียงจากมากไปน้อยดังนี้
 ขาดการสำรวจความต้องการ ร้อยละ 32.26 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่สนใจงานนี้อย่างจริงจัง ร้อยละ
 27.42 ขาดเงินลงทุน ร้อยละ 22.58 ขาดกำลังเจ้าหน้าที่สหกรณ์ ร้อยละ 17.74

ตารางที่ 4.11 จำนวนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับธุรกิจสหกรณ์ของกลุ่มตัวอย่าง

n = 91

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับธุรกิจสหกรณ์	สมาชิก (n = 50)		กรรมการ ดำเนินการ (n = 41)		รวม n = 91	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	ไม่มีข้อเสนอแนะ	4	4.39	2	2.20	6
มีข้อเสนอแนะ	46	50.55	39	42.86	85	93.41
รวม	50	54.94	41	45.06	91	100.00
ข้อเสนอแนะทั้งหมด แยกเป็นรายด้าน						
ดังนี้						
1. ด้านการเงิน	45	6.30	37	5.18	82	11.48
2. ด้านการจัดหาทุน	41	5.74	37	5.18	78	10.92
3. ด้านการให้สินเชื่อ	36	5.04	34	4.76	70	9.80
4. ด้านการตลาด	40	5.60	32	4.48	72	10.08
5. ด้านการจัดซื้อ	38	5.32	31	4.34	69	9.66
6. ด้านการขาย	39	5.46	30	4.20	69	9.66
7. ด้านการแปรรูป	46	6.45	39	5.46	85	11.91
8. ด้านการบริการและปรับปรุงที่ดิน	32	4.49	30	4.20	62	8.69
9. ด้านการส่งเสริมการเกษตร	33	4.63	30	4.20	63	8.83
10. ด้านการศึกษาอบรม	34	4.77	30	4.20	64	8.97

หมายเหตุ กลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะรวมแล้วมากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.11 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับธุรกิจสหกรณ์ ในภาพรวมจากกลุ่มตัวอย่าง 91 คน ตอบไม่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับธุรกิจสหกรณ์ 6 คน ร้อยละ 6.59 และมีข้อเสนอแนะ 85 คน ร้อยละ 93.41 โดยที่สมาชิกสหกรณ์ ไม่มีข้อเสนอแนะ 4 คน ร้อยละ 4.39 มีข้อเสนอแนะ 46 คน ร้อยละ 50.55 ส่วนกรรมการดำเนินการไม่มีข้อเสนอแนะ 2 คน ร้อยละ 2.20 มีข้อเสนอแนะ 39 คน ร้อยละ 42.86

กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม พบว่า มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับธุรกิจสหกรณ์เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการแปรรูป ร้อยละ 11.91 ด้านการเงิน ร้อยละ 11.48 ด้านการจัดหาทุน ร้อยละ 10.92 ด้านการตลาด ร้อยละ 10.08 ด้านการให้สินเชื่อ ร้อยละ 9.80 ด้านการจัดซื้อ ร้อยละ 9.66 ด้านการขาย ร้อยละ 9.66 ด้านการศึกษาอบรม ร้อยละ 8.97 ด้านการส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 8.83 ด้านการบริการและปรับปรุงที่ดิน ร้อยละ 8.69 ซึ่งสามารถแยกเป็นข้อเสนอแนะแต่ละด้านเรียงจากด้านที่มีข้อเสนอแนะมากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับธุรกิจสหกรณ์ของกลุ่มตัวอย่าง

n = 91

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับธุรกิจสหกรณ์	สมาชิก		กรรมการดำเนินการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการแปรรูป						
1. ส่งเสริมให้มีเงินทุนในการจัดซื้อวัตถุดิบในการแปรรูป	26	30.59	19	22.35	45	52.94
2. ควรคาดคะเนค่าใช้จ่ายในการดำเนินธุรกิจและรายได้เกี่ยวกับธุรกิจที่แปรรูป	19	22.35	9	10.59	28	32.94
3. จัดที่เก็บน้ำเสีย/บำบัดน้ำเสียเพื่อไม่ให้เป็นมลพิษต่อชุมชน	1	1.18	11	12.94	12	14.12

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

n = 91

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับธุรกิจสหกรณ์	สมาชิก		กรรมการ ดำเนินการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการเงิน						
1. จัดให้มีการสะสมทุนจากสมาชิก และกู้เงินจากสถาบันการเงิน	19	23.17	18	21.95	37	45.12
2. ให้เงินกู้แก่สมาชิกให้ทันเวลาตาม ความต้องการของสมาชิก	12	14.64	16	19.51	28	34.15
3. ประสานงานกับสหกรณ์ต่าง ๆ และสถาบันการเงินในการ ประกอบธุรกิจด้านการเงิน	14	17.07	3	3.66	17	20.73
ด้านการจัดหาทุน						
1. จัดให้มีการประชุม/ทำความเข้าใจ สมาชิกในการสะสมทุน ค่าหุ้น เงิน ฝาก	15	19.23	22	28.21	37	47.44
2. สหกรณ์ติดต่อสถาบันการเงินใน การกู้เงินเพื่อใช้ในการดำเนินธุรกิจ ของสหกรณ์	15	19.23	12	15.38	27	34.61
3. เมื่อสหกรณ์มีกำไร ควรให้มีการ จัดสรรกำไรสุทธิเกี่ยวกับการขยาย ธุรกิจมากขึ้น	11	14.10	3	3.85	14	17.95

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

n = 91

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับธุรกิจสหกรณ์	สมาชิก		กรรมการ ดำเนินการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการตลาด						
1. จัดให้มีพาหนะในการขนส่งเพื่อ บริการสมาชิก	20	27.78	14	19.44	34	47.22
2. ควรมีโกดังเก็บยางให้เหมาะสม	12	16.67	10	13.89	22	30.56
3. หน่วยงานภาครัฐควรจัดหาข้อมูล และข่าวสารให้กับสหกรณ์ได้ รวดเร็วและทันสมัย	6	8.34	6	8.33	12	16.67
4. หน่วยงานภาครัฐและเอกชนควร จัดให้มีการบริการตลาดที่ดี ทั้งการ วิจัย และวางแผนการผลิตให้ เหมาะสม	2	2.77	2	2.78	4	5.55
ด้านการให้สินเชื่อ						
1. ควรจัดให้มีการกู้เงินระยะสั้น/ปาน กลาง/ยาวในการประกอบอาชีพ ของสมาชิก	21	30.00	20	28.57	41	58.57
2. ให้กู้เงินโดยมีหลักประกันที่มี คุณค่า โดยใช้สังหาริมทรัพย์และ บุคคลค้ำประกัน	7	10.00	14	20.00	21	30.00
3. สหกรณ์จัดให้เงินกู้ด้านอื่น ๆ ด้วย ตามความจำเป็นของสมาชิก	8	11.43	-	0.00	8	11.43

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

n = 91

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับธุรกิจสหกรณ์	สมาชิก		กรรมการ ดำเนินการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการจัดซื้อ						
1. จัดหาเงินทุนทั้งภายในและนอก เพื่อเป็นเงินทุนในการดำเนินธุรกิจ การจัดซื้อให้เพียงพอ	14	20.29	14	20.29	28	40.58
2. สหกรณ์จัดให้มีการสำรวจความ ต้องการสินค้าของสมาชิก	12	17.40	7	10.14	19	27.54
3. จัดให้มีการจัดการด้านการซื้อที่มี ประสิทธิภาพเพื่อลดต้นทุนการ ผลิต	6	8.69	4	5.80	10	14.49
4. ควรมีสำนักงานอยู่ใกล้ชุมชน	5	7.24	3	4.35	8	11.59
5. ให้มีการร่วมมือระหว่างสหกรณ์ใน การซื้อสินค้ามาขาย	1	1.45	3	4.35	4	5.80
ด้านการขาย						
1. ส่งเสริมให้มีทุนเพื่อรวบรวม ผลผลิตทั้งจากภายในและ ภายนอกสหกรณ์	28	40.58	13	18.84	41	59.42
2. จัดหาผู้จัดการ/เจ้าหน้าที่ที่มี ความรู้และประสบการณ์ด้าน การตลาดมาปฏิบัติงาน	9	13.04	12	17.39	21	30.43
3. จัดให้มีเครื่องมือ สิ่งอำนวยความสะดวก ในการตลาด เช่น คลังสินค้า บริการขนส่ง	2	2.90	5	7.25	7	10.15

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

n = 91

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับธุรกิจสหกรณ์	สมาชิก		กรรมการ ดำเนินการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการศึกษาอบรม						
1. หน่วยงานภาครัฐควรจัดเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านสหกรณ์	20	31.25	14	21.88	34	53.13
2. หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนเงินทุนให้ด้านการศึกษาอบรม	8	12.50	10	15.62	18	28.12
3. ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตรการฝึกอบรม	6	9.37	6	9.38	12	18.75
ด้านการส่งเสริมการเกษตร						
1. จัดให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบด้านนี้	16	25.40	15	23.81	31	49.21
2. จัดหาเงินทุนทั้งภายในและภายนอกสหกรณ์	15	23.81	10	15.87	25	39.68
3. หน่วยงานภาครัฐ แนะนำสมาชิกในการวางแผนการเพาะปลูก	2	3.17	5	7.94	7	11.11

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

n = 91

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับธุรกิจสหกรณ์	สมาชิก		กรรมการ ดำเนินการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการบริการและปรับปรุงที่ดิน						
1. หน่วยงานภาครัฐควรมีการสำรวจความต้องการด้านบริการและปรับปรุงที่ดิน	10	16.13	10	16.13	20	32.26
2. ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องสนใจงานด้านนี้	9	14.51	9	14.52	18	29.03
3. จัดหาเงินทุนทั้งภายในและภายนอก	7	11.29	7	11.29	14	22.58
4. ส่งเสริมให้มีการจัดจ้างเจ้าหน้าที่สหกรณ์ในการดำเนินธุรกิจด้านการบริการและปรับปรุงที่ดี	6	9.68	4	6.45	10	16.13

จากตารางที่ 4.12 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับธุรกิจสหกรณ์ในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ด้านการแปรรูป ทั้งสองกลุ่มมีข้อเสนอแนะเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ ส่งเสริมให้มีเงินทุนในการจัดซื้อวัตถุดิบในการแปรรูป ร้อยละ 52.94 ควรคาดคะเนค่าใช้จ่ายในการดำเนินธุรกิจและรายได้เกี่ยวกับธุรกิจที่แปรรูป ร้อยละ 32.94 จัดที่เก็บน้ำเสีย/บำบัดน้ำเสียเพื่อไม่ให้เป็นมลพิษต่อชุมชน ร้อยละ 14.12

ด้านการเงิน ทั้งสองกลุ่มมีข้อเสนอแนะเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ จัดให้มีการระดมทุนจากสมาชิกสหกรณ์ และกู้เงินจากสถาบันการเงิน ร้อยละ 45.12 ให้เงินกู้แก่สมาชิกสหกรณ์ให้ทันเวลาตามความต้องการของสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 34.15 ประสานงานกับสหกรณ์ต่าง ๆ และสถาบันการเงินในการประกอบธุรกิจด้านการเงิน ร้อยละ 20.73

ด้านการจัดหาทุน ทั้งสองกลุ่มมีข้อเสนอแนะเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ จัดให้มีการประชุม/ทำความเข้าใจ สมาชิกสหกรณ์ในการระดมทุน ค่าหุ้น เงินฝาก ร้อยละ 47.44

สหกรณ์ติดต่อสถาบันการเงินในการกู้เงินเพื่อใช้ในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ร้อยละ 34.61
เมื่อสหกรณ์มีกำไร ควรให้มีการจัดสรรกำไรสุทธิเกี่ยวกับการขยายธุรกิจมากขึ้น ร้อยละ 17.95

ด้านการตลาด ทั้งสองกลุ่มมีข้อเสนอแนะเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ จัดให้มีความพหุหนะในการขนส่งเพื่อบริการสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 47.22 ควรมีโกดังเก็บยางให้เหมาะสม ร้อยละ 30.56 หน่วยงานภาครัฐควรถือหาข้อมูลและข่าวสารให้กับสหกรณ์ได้รวดเร็วและทันสมัย ร้อยละ 16.67 หน่วยงานภาครัฐและเอกชนควรถือให้มีการบริการตลาดที่ดี ทั้งการวิจัย และวางแผนการผลิตให้เหมาะสม ร้อยละ 5.55

ด้านการให้สินเชื่อ ทั้งสองกลุ่มมีข้อเสนอแนะเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ ควรจัดให้มีการกู้เงินระยะสั้น/ปานกลาง/ยาวในการประกอบอาชีพของสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 58.57 ให้กู้เงินโดยมีหลักประกันที่มีคุณค่า โดยใช้ข้อสังหาริมทรัพย์และบุคคลค้ำประกัน ร้อยละ 30.00 สหกรณ์จัดให้เงินกู้ด้านอื่น ๆ ด้วยตามความจำเป็นของสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 11.43

ด้านการจัดซื้อ ทั้งสองกลุ่มมีข้อเสนอแนะเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ จัดหาเงินทุนทั้งภายในและภายนอกเพื่อเป็นเงินทุนในการดำเนินธุรกิจการจัดซื้อให้เพียงพอ ร้อยละ 40.58 สหกรณ์จัดให้มีการสำรวจความต้องการสินค้าของสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 27.54 จัดให้มีการจัดการด้านการซื้อที่มีประสิทธิภาพเพื่อลดต้นทุนการผลิต ร้อยละ 14.49 ควรมีสํานักงานอยู่ใกล้ชุมชน ร้อยละ 11.59 ให้มีการร่วมมือระหว่างสหกรณ์ในการซื้อสินค้ามาขาย ร้อยละ 5.80

ด้านการขาย ทั้งสองกลุ่มมีข้อเสนอแนะเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ ส่งเสริมให้มีความรู้เพื่อรวบรวมผลผลิตทั้งจากภายในและภายนอกสหกรณ์ ร้อยละ 59.42 จัดหาผู้จัดการ/เจ้าหน้าที่สหกรณ์ที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการตลาดมาปฏิบัติงาน ร้อยละ 30.43 จัดให้มีเครื่องมือ สิ่งอำนวยความสะดวก ในการตลาด เช่น คลังสินค้า บริการขนส่ง ร้อยละ 10.15

ด้านการศึกษาอบรม ทั้งสองกลุ่มมีข้อเสนอแนะเรียงจากมากไปน้อย หน่วยงานภาครัฐควรถือหาเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านสหกรณ์ ร้อยละ 53.13 หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนเงินทุนให้ด้านการศึกษาอบรม ร้อยละ 28.12 ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตรการฝึกอบรม ร้อยละ 18.75

ด้านการส่งเสริมการตลาด ทั้งสองกลุ่มมีข้อเสนอแนะเรียงจากมากไปน้อย จัดให้มีเจ้าหน้าที่สหกรณ์รับผิดชอบด้านนี้ ร้อยละ 49.21 จัดหาเงินทุนทั้งภายในและภายนอก

สหกรณ์ ร้อยละ 39.68 หน่วยงานภาครัฐ แนะนำสมาชิกสหกรณ์ในการวางแผนการเพาะปลูก ร้อยละ 11.11

ด้านการบริการและปรับปรุงที่ดิน ทั้งสองกลุ่มมีข้อเสนอแนะเรียงจากมากไปน้อย ดังนี้ หน่วยงานภาครัฐควรมีการสำรวจความต้องการด้านการบริการและปรับปรุงที่ดิน ร้อยละ 32.26 ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องของสนใจงานด้านนี้ ร้อยละ 29.03 จัดหาเงินทุนทั้งภายในและภายนอก ร้อยละ 22.58 ส่งเสริมให้มีการจัดจ้างเจ้าหน้าที่สหกรณ์ในการดำเนินธุรกิจด้านการบริการและปรับปรุงที่ดี ร้อยละ 16.13

การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย สมาชิกและกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ กองทุนสวนยาง มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาธุรกิจของกองทุนสวนยาง : กระบวนการจัดการสหกรณ์ และ ธุรกิจของสหกรณ์ แตกต่างกัน ดังตารางที่ 4.13 – 4.14

ตารางที่ 4.13 การทดสอบสมมติฐาน ใช้ค่า t – test เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาธุรกิจของ สหกรณ์กองทุนสวนยาง : กระบวนการจัดการสหกรณ์ ของสมาชิกและกรรมการ ดำเนินการสหกรณ์กองทุนสวนยาง

ประเด็นกระบวนการจัดการ	สมาชิกสหกรณ์		กรรมการดำเนินการ		t - test	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	t-value	p
1. ด้านการวางแผน	1.33	0.220	1.62	0.502	-3.511	0.001**
2. ด้านการจัดการองค์การ	1.32	0.202	1.64	0.518	-3.672	0.001**
3. ด้านการจัดการเกี่ยวกับบุคคล	1.24	0.191	1.56	0.494	-3.875	0.000**
4. ด้านการอำนวยความสะดวก	1.28	0.176	1.60	0.509	-3.784	0.000**
5. ด้านการควบคุมงาน	1.23	0.168	1.56	0.512	-3.941	0.000**
6. ด้านการประสานงาน	1.22	0.155	1.55	0.525	-3.796	0.000**
รวม	1.27	0.146	1.59	0.491	-3.980	0.000**

หมายเหตุ ** มีนัยสำคัญยิ่งที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.13 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยแนวทางการพัฒนาธุรกิจของ กองทุนสวนยาง : กระบวนการจัดการสหกรณ์ ของสมาชิกและกรรมการดำเนินการสหกรณ์กองทุน สวนยาง พบว่า กระบวนการจัดการโดยรวมทั้ง 6 ด้าน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทาง สถิติที่ระดับ 0.01 (t -value = -3.980 , sig = 0.000) โดยกรรมการดำเนินการมีแนวความคิดว่า ธุรกิจของกองทุนสวนยาง : กระบวนการจัดการสหกรณ์ มีการพัฒนามากกว่าที่สมาชิกสหกรณ์ มอง (กรรมการดำเนินการ $\bar{X}$ = 1.59 , สมาชิกสหกรณ์ $\bar{X}$ = 1.27) เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า สมาชิกสหกรณ์ กับ กรรมการดำเนินการ มีแนวความคิดต่อการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์ กองทุนสวนยางในทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 กล่าวคือ ด้าน การวางแผน (t -value = -3.511 , sig = 0.001) ด้านการจัดการองค์การ (t -value = -3.672 , sig = 0.001) ด้านการจัดการเกี่ยวกับบุคคล (t -value = -3.875 , sig = 0.000) ด้านการ อำนวยความสะดวก (t -value = -3.784 , sig = 0.000) ด้านการควบคุมงาน (t -value = -3.941 , sig = 0.000) ด้านการประสานงาน (t -value = -3.796 , sig = 0.000)

การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาธุรกิจของ สหกรณ์กองทุนสวนยาง : กระบวนการจัดการสหกรณ์ ของสมาชิกสหกรณ์ และกรรมการ ดำเนินการ สรุปได้ว่า สมาชิกและกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยาง มีความคิดเห็น ต่อแนวทางการพัฒนาธุรกิจของกองทุนสวนยาง : กระบวนการจัดการสหกรณ์ โดยรวมทั้ง 6 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อแยกเป็นรายด้านก็พบว่าสมาชิกและ กรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยาง มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาธุรกิจของ กองทุนสวนยาง : กระบวนการจัดการสหกรณ์ ในทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 เช่นกัน

ตารางที่ 4.14 การทดสอบสมมติฐานใช้ค่า t-test เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์
กองทุนสวนยาง : ธุรกิจสหกรณ์ ของสมาชิกและกรรมการดำเนินการของ สหกรณ์
กองทุนสวนยาง

ประเด็นธุรกิจสหกรณ์	สมาชิกสหกรณ์		กรรมการดำเนินการ		t-test	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	t-value	p
1. ด้านการเงิน	1.38	0.220	1.61	0.540	-2.599	0.012*
2. ด้านการจัดหาทุน	1.29	0.152	1.55	0.500	-3.203	0.002**
3. ด้านการให้สินเชื่อ	1.22	0.162	1.46	0.512	-2.866	0.006**
4. ด้านการตลาด	1.22	0.221	1.47	0.464	-3.198	0.002**
5. ด้านการจัดซื้อ	1.20	0.169	1.47	0.411	-3.972	0.000**
6. ด้านการขาย	1.19	0.202	1.48	0.456	-3.730	0.000**
7. ด้านการแปรรูป	1.48	0.294	1.56	0.550	-0.806	0.423
8. ด้านการบริการและปรับปรุง ที่ดิน	1.06	0.153	1.17	0.159	-3.385	0.001**
9. ด้านการส่งเสริมการเกษตร	1.27	0.188	1.36	0.263	-1.775	0.079
10. ด้านการศึกษาอบรม	1.23	0.195	1.41	0.283	-3.537	0.001**
รวม	1.25	0.117	1.45	0.368	-3.331	0.002**

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 , ** มีนัยสำคัญยิ่งที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.14 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยแนวทางการพัฒนาธุรกิจของ
สหกรณ์กองทุนสวนยาง : ธุรกิจของสหกรณ์ ของสมาชิกและกรรมการดำเนินการสหกรณ์กองทุน
สวนยาง พบว่า ธุรกิจสหกรณ์โดยรวมทั้ง 10 ด้าน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ
ที่ระดับ 0.01 (t-value = -3.331 , sig = 0.002) โดยกรรมการดำเนินการมีแนวความคิดเห็นต่อ
แนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง : ธุรกิจสหกรณ์ มีการพัฒนามากกว่าที่
สมาชิกมอง (กรรมการดำเนินการ $\bar{X}$ = 1.45 , สมาชิกสหกรณ์ $\bar{X}$ = 1.25) เมื่อพิจารณาราย
ด้านพบว่า ด้านการจัดหาทุน (t-value = -3.203 , sig = 0.002) ด้านการให้สินเชื่อ
(t-value = -2.866 , sig = 0.006) ด้านการตลาด (t-value = -3.198 , sig = 0.002)

ด้านการจัดซื้อ (t -value = -3.972 , sig = 0.000) ด้านการขาย (t -value = -3.730 , sig = 0.000) ด้านการบริการและปรับปรุงที่ดิน (t -value = -3.385 , sig = 0.001) และด้านการศึกษาอบรม (t -value = -3.537 , sig = 0.001) สมาชิกและกรรมการดำเนินการสหกรณ์กองทุนสวนยาง มีแนวความคิดต่อแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง ในด้านดังกล่าวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และด้านการเงิน (t -value = -2.599 , sig = 0.012) สมาชิกและกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยาง มีแนวความคิดต่อแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยางในด้านการเงินแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการแปรรูป (t -value = -0.806 , sig = 0.423) และด้านการส่งเสริมการเกษตร (t -value = -1.775 , sig = 0.079) สมาชิกและกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยาง มีแนวความคิดต่อแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยางในด้านดังกล่าวไม่แตกต่างกัน

การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง : ธุรกิจสหกรณ์ ของสมาชิก และกรรมการดำเนินการ สรุปได้ว่า สมาชิกและกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยาง มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง : ธุรกิจสหกรณ์ โดยรวมทั้ง 10 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สมาชิกและกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยาง มีแนวความคิดต่อแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยางแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในด้านดังต่อไปนี้ ด้านการจัดหาทุน ด้านการให้สินเชื่อ ด้านการตลาด ด้านการจัดซื้อ ด้านการขาย ด้านการบริการและปรับปรุงที่ดิน และด้านการศึกษาอบรม สมาชิกและกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยาง มีแนวความคิดต่อแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยางในด้านการเงินแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการแปรรูป และด้านการส่งเสริมการเกษตร สมาชิกและกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยาง มีแนวความคิดต่อแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยางในด้านดังกล่าวไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยได้นำเสนอในประเด็นสำคัญโดยจำแนกเป็น 3 ส่วน คือ สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกและกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยาง แนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง และการทดสอบสมมติฐานการวิจัยว่า สมาชิกและกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยาง มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยางแตกต่างกัน

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สมาชิกและกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยาง อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำนวน 523 คน มาจากสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยาง จำนวน 478 คน และกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยาง จำนวน 45 คน การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) และต้องการกลุ่มตัวอย่างเพื่อการศึกษา 91 คน โดยคัดเลือกจากสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยาง 50 คน กรรมการดำเนินการสหกรณ์กองทุนสวนยาง 41 คน รวม 91 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structured interview) ซึ่งมีแบบคำถามแบบปลายปิด (closed – end question) และแบบคำถามปลายเปิด (opened – end question) แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ตอน มีค่าความเชื่อมั่น 0.9789 การเก็บรวบรวมข้อมูลเก็บด้วยการสัมภาษณ์สมาชิกและกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยาง

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window (Statistical Package for The Social Sciences for Windows) สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ค่าที (t – test) และการจัดอันดับ (ranking)

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 ลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกและกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยาง อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 53.64 ปี สถานภาพสมรสสมรสแล้ว ระดับการศึกษาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ภูมิภาคภายในจังหวัดปัตตานี จำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4.54 คน อาชีพหลักการเกษตร อาชีพรองรับจ้าง พื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 26.59 ไร่ พื้นที่ทำสวนยางพาราเฉลี่ย 21.90 ไร่ เหตุผลที่ปลูกยางพารา เพราะรายได้ดี ประสบการณ์การปลูกยางพารา เฉลี่ย 28.53 ปี จำนวนแรงงานในครอบครัวเฉลี่ย 2.71 คน รายได้ในครอบครัว (บาท/ปี) เฉลี่ย 130,018.00 บาท รายได้จากการขายยางพารา (บาท/ปี) เฉลี่ย 115,312.00 บาท รายได้จากผลผลิตยางพาราต่อกิโลกรัมเฉลี่ย 37.10 บาท รายจ่ายในครอบครัว (บาท/ปี) เฉลี่ย 100,004.40 บาท ไม่กู้สินเชื่อในการปลูกยางพารา การเป็นสมาชิกสหกรณ์ เฉลี่ย 9.25 ปี การเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยาง ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งสหกรณ์และเหตุผลในการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์เพื่อที่จะขายยางให้สหกรณ์

1.3.2 แนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ดังนี้

1) กระบวนการจัดการสหกรณ์ ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีแนวทางการพัฒนาในระดับน้อย เมื่อพิจารณาถึงแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์ในแต่ละด้าน พบว่ามีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อยในทุกด้าน โดยจัดอันดับจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านการจัดองค์การ ด้านการวางแผน ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการจัดการเกี่ยวกับบุคคล ด้านการควบคุมงาน และด้านการประสานงาน ส่วนอันดับของแนวทางการพัฒนาในแต่ละด้านดังนี้

ด้านการจัดองค์การ ทั้งสองกลุ่มมีแนวทางการพัฒนาเรียงอันดับจากมากไปน้อยดังนี้ ความเหมาะสมของการจัดองค์การ ความชัดเจนของการจัดองค์การ ผัง/รูปแบบการจัดองค์การ ความเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการจัดองค์การ และ การกำหนดขอบเขตและการทำงานของบุคลากรในองค์การ

ด้านการวางแผน ทั้งสองกลุ่มมีแนวทางการพัฒนาเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ความรู้ด้านการวางแผน การดำเนินการด้านการวางแผน ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการจัดทำแผนงาน และการกำหนดบุคคลรับผิดชอบเกี่ยวกับแผนงาน

ด้านการอำนวยความสะดวก ทั้งสองกลุ่มมีแนวทางการพัฒนาเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวก การอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงิน การอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเบิกสิ่งของ วัสดุ และอุปกรณ์ การอำนวยความสะดวกต่อการปฏิบัติงาน และการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับพาหนะ

ด้านการจัดการเกี่ยวกับบุคคล ทั้งสองกลุ่มมีแนวทางการพัฒนาเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การกำหนดหลักเกณฑ์การบริหารบุคคล หลักการทำงานเป็นทีม หลักการพัฒนาความรู้/ทักษะ/ความสามารถ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับงาน และการสรรหาบุคคล

ด้านการควบคุมงาน ทั้งสองกลุ่มมีแนวทางการพัฒนาเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมงาน ขั้นตอนการควบคุมงาน รูปแบบของการควบคุมงาน วิธีการควบคุมงาน และการอำนวยความสะดวกในการควบคุมงาน

ด้านการประสานงาน ทั้งสองกลุ่มมีแนวทางการพัฒนาเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการประสานงาน ขั้นตอนการประสานงาน รูปแบบของการประสานงาน วิธีการประสานงาน และการอำนวยความสะดวกในการประสานงาน

2) *ธุรกิจสหกรณ์* ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีแนวทางการพัฒนาในระดับน้อย เมื่อพิจารณาถึงแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์ในแต่ละด้าน พบว่ามีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อยในทุกด้าน โดยจัดอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการแปรรูป ด้านการเงิน ด้านการจัดหาทุน ด้านการตลาด ด้านการให้สินเชื่อ ด้านการจัดซื้อ ด้านการขาย ด้านการส่งเสริมการเกษตร ด้านการศึกษาอบรม และด้านการบริการและปรับปรุงที่ดิน ส่วนอันดับของธุรกิจ สหกรณ์ ในแต่ละด้านดังนี้

ด้านการแปรรูป ทั้งสองกลุ่มมีแนวทางการพัฒนาเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ระเบียบเกี่ยวกับการแปรรูป การพัฒนาเทคนิคการแปรรูป การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการแปรรูป การพัฒนาระบบการแปรรูป และ ยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการแปรรูป

ด้านการเงิน ทั้งสองกลุ่มมีแนวทางการพัฒนาเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ระเบียบเกี่ยวกับการเงิน ระเบียบเกี่ยวกับการจ่ายเงินกู้ ระเบียบเกี่ยวกับการรับฝากเงิน การติดตามการใช้เงินกู้ และการประชาสัมพันธ์ด้านการเงิน

ด้านการจัดหาทุน ทั้งสองกลุ่มมีแนวทางการพัฒนาเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ระเบียบเกี่ยวกับการจัดหาทุน การระดมทุนภายในสหกรณ์ การประชาสัมพันธ์ด้านการจัดหาทุน ยุทธศาสตร์การจัดหาทุน และการระดมทุนภายนอกสหกรณ์

ด้านการตลาด ทั้งสองกลุ่มมีแนวทางการพัฒนาเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ระเบียบเกี่ยวกับการตลาด การประชาสัมพันธ์การตลาด การพัฒนาเทคนิคการตลาด ยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการตลาด และการพัฒนาระบบการตลาด

ด้านการให้สินเชื่อ ทั้งสองกลุ่มมีแนวทางการพัฒนาเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ระเบียบเกี่ยวกับการให้สินเชื่อ วงเงินการให้สินเชื่อ การค้ำประกันการให้สินเชื่อ การประชาสัมพันธ์การให้สินเชื่อ ยุทธศาสตร์การให้สินเชื่อ และการพัฒนารูปแบบการให้สินเชื่อ

ด้านการจัดซื้อ ทั้งสองกลุ่มมีแนวทางการพัฒนาเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ระเบียบเกี่ยวกับการจัดซื้อ การพัฒนาระบบการจัดซื้อ การพัฒนาเทคนิคการจัดซื้อ ยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการจัดซื้อ และการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดซื้อ

ด้านการขาย ทั้งสองกลุ่มมีแนวทางการพัฒนาเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ระเบียบเกี่ยวกับการขาย ยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการขาย การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการขาย การพัฒนาเทคนิคการขาย และการพัฒนาระบบการขาย

ด้านการส่งเสริมการเกษตร ทั้งสองกลุ่มมีแนวทางการพัฒนาเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ระเบียบเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร การพัฒนาระบบการส่งเสริมการเกษตร การพัฒนาเทคนิคการส่งเสริมการเกษตร และยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร

ด้านการศึกษาอบรม ทั้งสองกลุ่มมีแนวทางการพัฒนาเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ระเบียบเกี่ยวกับการศึกษาอบรม การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการศึกษาอบรม การพัฒนาระบบการศึกษาอบรม การพัฒนาเทคนิคการศึกษาอบรม และ ยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการศึกษาอบรม

ด้านการบริการและปรับปรุงที่ดิน ทั้งสองกลุ่มมีแนวทางการพัฒนาเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ระเบียบเกี่ยวกับการบริการและปรับปรุงที่ดิน ยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการบริการและปรับปรุงที่ดิน การพัฒนาเทคนิคการบริการและปรับปรุงที่ดิน การพัฒนาระบบการบริการและปรับปรุงที่ดิน และการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการบริการและปรับปรุงที่ดิน

1.3.3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาธุรกิจของ สหกรณ์กองทุนสวนยาง อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

1) ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการจัดการสหกรณ์ ดังนี้

(1) ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการจัดการสหกรณ์

ในภาพรวมปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการจัดการสหกรณ์ พบว่า มีปัญหาเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการจัดการเกี่ยวกับบุคคล ด้านการจัดองค์การ ด้านการวางแผน ด้านการควบคุมงาน ด้านการประสานงาน และด้านการอำนวยความสะดวก ดังนี้

ด้านการจัดการเกี่ยวกับบุคคล พบว่า มีปัญหาเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ขาดการวางแผนกำลังคน ไม่มีการบรรจุและการปฐมนิเทศเจ้าหน้าที่สหกรณ์ ไม่มีการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงาน การจัดสวัสดิการให้กับกรรมการดำเนินการ / เจ้าหน้าที่สหกรณ์ มีน้อย ขาดการนิเทศงาน และ สมาชิก/กรรมการดำเนินการ/เจ้าหน้าที่สหกรณ์ยังไม่เข้าใจในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์

ด้านการจัดองค์การ พบว่า มีปัญหาเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ขาดบุคลากรที่มีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีและสารสนเทศ ขาดอุปกรณ์ เทคโนโลยีและสารสนเทศ และเครื่องมือเครื่องใช้สำนักงาน ขาดเจ้าหน้าที่สหกรณ์ปฏิบัติงาน สมาชิก / กรรมการดำเนินการ / เจ้าหน้าที่สหกรณ์ ยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน ไม่มีการประชุมภายในของแต่ละฝ่ายเป็นประจำ ไม่มีการพัฒนาการจัดการของสหกรณ์ด้วยตนเองอย่างเหมาะสม ที่ตั้งสำนักงานไม่เหมาะสม อุปกรณ์ตกแต่งสำนักงานมีไม่เพียงพอ และ ขาดการบริหารด้านเอกสารและการจัดเก็บเอกสาร

ด้านการวางแผน พบว่า มีปัญหาเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ขาดเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการวางแผน การวางแผนงานยังขาดการวิเคราะห์งบการเงิน การวางแผนงานขาดการบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ การวางแผนงานขาดกลยุทธ์ การดำเนินงานเพื่อให้สอดคล้องและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ขาดการวางแผนการดำเนินงานระยะปานกลาง / ระยะยาว ขาดการติดตามประเมินผล ขาดการกระจายแผนงานสู่การปฏิบัติ ขาดการวางแผนการผลิตและการควบคุมต้นทุน ไม่มีการกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจน ไม่มีการวางระบบจัดเก็บข้อมูล อย่างมีประสิทธิภาพ และบุคลากรขาดความรู้ระดับการวางแผน และการใช้เทคโนโลยี

ด้านการควบคุมงาน พบว่า มีปัญหาเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การสรรหาเจ้าหน้าที่และลูกจ้างสหกรณ์ไม่เป็นไปตามที่ระเบียบที่กำหนด เจ้าหน้าที่สหกรณ์ที่ไม่มีหลักประกันเหมาะสมกับตำแหน่งที่รับผิดชอบ การตรวจสอบกิจการและการตรวจสอบภายในไม่

ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เอกสารการลงบัญชียังไม่ถูกต้องและไม่ครบถ้วน งบทดลองและงบการเงินยังไม่เป็นปัจจุบันและไม่ถูกต้อง และยังไม่มีการตรวจสอบยอดคงเหลือทางบัญชีเป็นประจำ

ด้านการประสานงาน พบว่า มีปัญหาเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ แต่ละบุคคลหรือแต่ละแผนกต่างคนต่างทำงาน ทำให้การผลิตยางต้นทุนสูง เครื่องมือสื่อสารไม่ทันสมัย ขาดการประสานงานภายนอกองค์การที่ดี และขาดการประสานงานภายในองค์การที่ดี

ด้านการอำนวยความสะดวก พบว่า มีปัญหาเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ขาดข้อมูลในการวินิจฉัยสั่งการ การสั่งงานไม่มีลายลักษณ์อักษร กรรมการดำเนินการขาดการเป็นผู้นำ กรรมการดำเนินการบางคนขาดมนุษยสัมพันธ์ และไม่มีการติดต่อสื่อสารที่ดี

(2) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการจัดการสหกรณ์

ในภาพรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการจัดการสหกรณ์ พบว่า มีข้อเสนอแนะเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการจัดการเกี่ยวกับบุคคล ด้านการจัดองค์การ ด้านการวางแผน ด้านการควบคุมงาน ด้านการประสานงาน และด้านการอำนวยความสะดวก ดังนี้

ด้านการจัดการเกี่ยวกับบุคคล พบว่ามีข้อเสนอแนะเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ จัดให้มีการวางแผนให้แต่ละฝ่ายปฏิบัติงานทั้งระยะสั้นและระยะปานกลาง จัดหาเจ้าหน้าที่สหกรณ์และบรรจุในตำแหน่งที่เหมาะสมกับความรู้และจัดให้มีการปฐมนิเทศ จัดให้มีเงินเดือน สวัสดิการ ตามความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานที่เหมาะสม และจัดฝึกอบรมการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์แก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ด้านการจัดองค์การ พบว่ามีข้อเสนอแนะเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ จัดให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่และสารสนเทศแก่สมาชิก กรรมการดำเนินการ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ จัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัย จัดเจ้าหน้าที่สหกรณ์ที่มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน จัดฝึกอบรมให้กับสมาชิก กรรมการดำเนินการให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง จัดให้มีการประชุมของกรรมการดำเนินการ เจ้าหน้าที่สหกรณ์เป็นประจำทุกเดือน ให้กรรมการดำเนินการ/เจ้าหน้าที่สหกรณ์มีการพัฒนาความรู้ ความสามารถด้วยตนเอง จัดให้มีสำนักงานอยู่ในทำเลที่ตั้งการคมนาคมสะดวก จัดหาอุปกรณ์สำนักงานให้เพียงพอในการปฏิบัติงาน และให้มีระบบการจัดเก็บเอกสารที่มีประสิทธิภาพ

ด้านการวางแผน พบว่ามีข้อเสนอแนะเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ จัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัย ให้เจ้าหน้าที่สหกรณ์มีการฝึกอบรมการวิเคราะห์งบ

การเงินเพื่อใช้ในการวางแผน จัดแผนงานและงบประมาณให้สอดคล้องกัน และมีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพที่สุด จัดทำกลยุทธ์การดำเนินงานของสหกรณ์ทั้งระยะสั้นและระยะยาว การวางแผนงานของสหกรณ์ให้มีการวางแผนระยะสั้นและระยะยาว สหกรณ์แต่งตั้งกรรมการดำเนินการเพื่อติดตามผลการดำเนินงานของสหกรณ์ กระจายแผนงาน การปฏิบัติงานให้กับกรรมการดำเนินการของแต่ละฝ่าย/แผนก เป็นคู่มือในการปฏิบัติงาน ให้มีการตรวจข้อมูลต้นทุนการผลิต และหาแนวทางลดต้นทุนการผลิตและวางแผนลดต้นทุน กำหนดแผนการดำเนินงานให้ชัดเจน ให้มีการจัดเก็บข้อมูลการดำเนินงานของสหกรณ์เพื่อใช้ในการวางแผนการดำเนินงาน และจัดการฝึกอบรมให้กับกรรมการดำเนินการ/เจ้าหน้าที่สหกรณ์ในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อการวางแผน

ด้านการควบคุมงาน พบว่ามีข้อเสนอแนะเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ควรบรรจุและแต่งตั้งเจ้าหน้าที่สหกรณ์ให้เป็นไปตามระเบียบของสหกรณ์ จัดให้เจ้าหน้าที่และลูกจ้างของสหกรณ์มีหลักประกันในการทำงาน ควรให้มีการตรวจสอบการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ ในการจ่ายเงินซื้อสิ่งของให้มีใบเสร็จรับเงินทุกครั้งหรือหลักฐานส่งจ่ายและผู้รับเงินรายการให้ถูกต้อง แล้วส่งให้เจ้าหน้าที่ลงบัญชีให้ถูกต้องเป็นประจำทุกวัน ให้เจ้าหน้าที่บัญชีจัดทำบทยอดและงบการเงินให้เป็นปัจจุบันและถูกต้อง และคณะกรรมการดำเนินการให้ผู้จัดการจัดทำยอดคงเหลือของบัญชีเป็นประจำ

ด้านการประสานงาน พบว่ามีข้อเสนอแนะเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ควรจัดให้บุคคลแต่ละฝ่าย/แผนกประชุมติดต่อในการทำงานโดยสม่ำเสมอ สหกรณ์จัดหาอุปกรณ์เครื่องมือที่ทันสมัยมาใช้ หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมให้มีการประสานงาน พบปะ กับกลุ่มเกษตรกร และภาคเอกชนในการดำเนินงาน และควรจัดให้บุคลากรมีการพบปะกันแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการเพื่อได้ปรึกษาหารือในการปฏิบัติงาน

ด้านการอำนวยความสะดวก พบว่ามีข้อเสนอแนะเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ให้เจ้าหน้าที่สหกรณ์จัดทำข้อมูลด้านการดำเนินงานของสหกรณ์เพื่อเสนอให้คณะกรรมการดำเนินการในการพิจารณาวินิจฉัยสั่งการในการปฏิบัติงาน ให้คณะกรรมการดำเนินการมอบหมายงานของ แต่ละฝ่ายเป็นลายลักษณ์อักษร สำนักงานสหกรณ์จังหวัดปัตตานีหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดการฝึกอบรมกรรมการดำเนินการในการเป็นผู้นำสหกรณ์ การบริหารงานสหกรณ์ จัดการฝึกอบรมร่วมกันระหว่าง สมาชิก/กรรมการดำเนินการ /เจ้าหน้าที่สหกรณ์ในการอยู่ร่วมกัน การมีมนุษยสัมพันธ์

2) ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับธุรกิจสหกรณ์ ดังนี้

(1) ปัญหาเกี่ยวกับธุรกิจสหกรณ์

ในภาพรวมปัญหาเกี่ยวกับธุรกิจสหกรณ์ พบว่า มีปัญหาเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการแปรรูป ด้านการเงิน ด้านการจัดหาทุน ด้านการตลาด ด้านการให้สินเชื่อ ด้านการจัดซื้อ ด้านการขาย ด้านการศึกษาอบรม ด้านการส่งเสริมการเกษตร และด้านการบริการและปรับปรุงที่ดิน ดังนี้

ด้านการแปรรูป พบว่า มีปัญหาเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ขาดแคลนเงินทุนในการซื้อวัตถุดิบในการแปรรูป ไม่มีการคาดคะเนค่าใช้จ่ายต่างๆ และน้ำเสียโรงงานแปรรูป ทำให้เกิดความไม่เข้าใจระหว่างชุมชนกับสหกรณ์

ด้านการเงิน พบว่า มีปัญหาเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ขาดแคลนเงินทุนในการดำเนินงาน การให้เงินกู้ล่าช้าไม่ทันเวลา และสหกรณ์กับสถาบันการเงิน ขาดการประสานธุรกิจที่ดี

ด้านการจัดหาทุน พบว่า มีปัญหาเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ สมาชิกไม่สะสมทุน เงินทุนจากภายนอกไม่เพียงพอ และเงินทุนสะสมต่างๆ ไม่เพียงพอ

ด้านการตลาด พบว่า มีปัญหาเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ขาดพาหนะในการขนส่ง ขาดโกดังเก็บรักษาสินค้า ขาดข้อมูลและข่าวสารด้านการตลาดที่ทันสมัย และรวดเร็ว และขาดการบริหารตลาดที่ดี

ด้านการให้สินเชื่อ พบว่า มีปัญหาเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ สหกรณ์ยังไม่ให้เงินกู้ระยะปานกลางและระยะยาว การค้ำประกันเงินกู้ขาดหลักประกันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ และสหกรณ์ให้เงินกู้เฉพาะสินเชื่อเพื่อการผลิตอย่างเดียว

ด้านการจัดซื้อ พบว่า มีปัญหาเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ขาดแคลนเงินทุน ไม่มีการสำรวจความต้องการของสมาชิกในการซื้อสินค้ามาจำหน่าย การจัดการด้านการซื้อไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้ต้นทุนสูง ทำให้ที่ตั้งของสหกรณ์ไม่เหมาะสม และการร่วมมือระหว่างสหกรณ์ยังมีน้อย

ด้านการขาย พบว่า มีปัญหาเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ขาดแคลนเงินทุน ทำให้สหกรณ์รวบรวมผลผลิตจากสมาชิกได้น้อย การจัดการขาดประสิทธิภาพสหกรณ์ส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยส่งเสริมในการดำเนินธุรกิจสหกรณ์ และขาดบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก

ด้านการศึกษาอบรม พบว่า มีปัญหาเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้
ขาดแคลนเจ้าหน้าที่สหกรณ์ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการศึกษาอบรม ขาดแคลนเงินทุน
และขาดหลักสูตรให้พอดีกับพื้นฐานความรู้ของสมาชิก /กรรมการดำเนินการ

ด้านการส่งเสริมการเกษตร พบว่า มีปัญหาเรียงอันดับจากมากไปน้อย
ดังนี้ ขาดแคลนเจ้าหน้าที่สหกรณ์ ขาดแคลนเงินทุน และขาดการวางแผนการเพาะปลูก

ด้านการบริการและปรับปรุงที่ดิน พบว่า มีปัญหาเรียงอันดับจากมากไป
น้อย ดังนี้ ขาดการสำรวจความต้องการ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่สนใจงานนี้อย่างจริงจัง ขาดเงิน
ลงทุน และขาดกำลังเจ้าหน้าที่

(2) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับธุรกิจสหกรณ์

ในภาพรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับธุรกิจสหกรณ์ พบว่า มีข้อเสนอแนะ
เรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการแปรรูป ด้านการเงิน ด้านการจัดหาทุน ด้าน
การตลาด ด้านการให้สินเชื่อ ด้านการจัดซื้อ ด้านการขาย ด้านการศึกษาอบรม ด้านการ
ส่งเสริมการเกษตร และด้านการบริการและปรับปรุงที่ดิน ดังนี้

ด้านการแปรรูป พบว่า มีข้อเสนอแนะเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้
ส่งเสริมให้มีเงินทุนในการจัดซื้อวัตถุดิบในการแปรรูป ควรคาดคะเนค่าใช้จ่ายในการดำเนินธุรกิจ
และรายได้เกี่ยวกับธุรกิจที่แปรรูป และจัดที่เก็บน้ำเสีย/บำบัดน้ำเสียเพื่อไม่ให้ปนมลพิษต่อชุมชน

ด้านการเงิน พบว่า มีข้อเสนอแนะเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้
จัดให้มีการสะสมทุนจากสมาชิก และกู้เงินจากสถาบันการเงิน ให้เงินกู้แก่สมาชิกให้ทันเวลา
ตามความต้องการของสมาชิก และประสานงานกับสหกรณ์ต่าง ๆ และสถาบันการเงินในการ
ประกอบธุรกิจด้านการเงิน

ด้านการจัดหาทุน พบว่า มีข้อเสนอแนะเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้
จัดให้มีการประชุม/ทำความเข้าใจ สมาชิกในการสะสมทุน ค่าหุ้น เงินฝาก สหกรณ์ติดต่อสถาบัน
การเงินในการกู้เงินเพื่อใช้ในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ และเมื่อสหกรณ์มีกำไร ควรให้มีการ
จัดสรรกำไรสุทธิเกี่ยวกับการขยายธุรกิจมากขึ้น

ด้านการตลาด พบว่า มีข้อเสนอแนะเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้
จัดให้มีพาหนะในการขนส่งเพื่อบริการสมาชิก ควรมีโกดังเก็บยางให้เหมาะสม หน่วยงานภาครัฐ
ควรจัดหาข้อมูลและข่าวสารให้กับสหกรณ์ได้รวดเร็วและทันสมัย และหน่วยงานภาครัฐและ
เอกชนควรจัดให้มีการบริการตลาดที่ดี ทั้งการวิจัย และวางแผนการผลิตให้เหมาะสม

ด้านการให้สินเชื่อ พบว่า มีข้อเสนอแนะเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ควรจัดให้มีการกู้เงินระยะสั้น/ปานกลาง/ยาวในการประกอบอาชีพของสมาชิก ให้กู้เงินโดยมีหลักประกันที่มีคุณค่า โดยให้ข้อสงหามทรัพย์และบุคคลค้ำประกัน และสหกรณ์จัดให้เงินกู้ ด้านอื่น ๆ ด้วยตามความจำเป็นของสมาชิก

ด้านการจัดซื้อ พบว่า มีข้อเสนอแนะเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ จัดหาเงินทุนทั้งภายในและภายนอกเพื่อเป็นเงินทุนในการดำเนินธุรกิจการจัดซื้อให้เพียงพอ สหกรณ์จัดให้มีการสำรวจความต้องการสินค้าของสมาชิก จัดให้มีการจัดการด้านการซื้อที่มีประสิทธิภาพเพื่อลดต้นทุนการผลิต ควรมีสํานักงานอยู่ใกล้ชุมชน และให้มีการร่วมมือระหว่างสหกรณ์ในการซื้อสินค้ามาขาย

ด้านการขาย พบว่า มีข้อเสนอแนะเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ส่งเสริมให้มีทุนเพื่อรวบรวมผลผลิตทั้งจากภายในและภายนอกสหกรณ์ จัดหาผู้จัดการ/เจ้าหน้าที่สหกรณ์ที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการตลาดมาปฏิบัติงาน และจัดให้มีเครื่องมือ สิ่งอำนวยความสะดวก ในการตลาด เช่น คลังสินค้า บริการขนส่ง

ด้านการศึกษาอบรม พบว่า มีข้อเสนอแนะเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ หน่วยงานภาครัฐควรจัดเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านสหกรณ์ ควรสนับสนุนเงินทุนให้ด้านการศึกษาอบรม และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตรการฝึกอบรม

ด้านการส่งเสริมการเกษตร พบว่า มีข้อเสนอแนะเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ จัดให้มีเจ้าหน้าที่สหกรณ์รับผิดชอบด้านนี้ จัดหาเงินทุนทั้งภายในและภายนอกสหกรณ์ และหน่วยงานภาครัฐ แนะนำสมาชิกในการวางแผนการเพาะปลูก

ด้านการบริการและปรับปรุงที่ดิน พบว่า มีข้อเสนอแนะเรียงอันดับจากมากไปน้อย ดังนี้ หน่วยงานภาครัฐควรมีการสำรวจความต้องการด้านบริการและปรับปรุงที่ดิน ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องสนใจงานด้านนี้ จัดหาเงินทุนทั้งภายในและภายนอก และส่งเสริมให้มีการจัดจ้างเจ้าหน้าที่สหกรณ์ในการดำเนินธุรกิจด้านการบริการและปรับปรุงที่ดิน

1.3.4 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ในภาพรวมสมาชิกและกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยาง มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง : กระบวนการจัดการสหกรณ์ และธุรกิจสหกรณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า กระบวนการจัดการสหกรณ์ ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการจัดการเกี่ยวกับบุคคล ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการควบคุมงาน ด้านการประสานงาน สมาชิก และกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยาง มีแนวความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 เช่นกัน

ส่วนธุรกิจสหกรณ์ ได้แก่ ด้านการจัดหาทุน ด้านการให้สินเชื่อ ด้านการตลาด ด้านการจัดซื้อ ด้านการขาย ด้านการบริการและปรับปรุงที่ดิน และด้านการศึกษาอบรม สมาชิกและกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยาง มีแนวความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านการเงิน สมาชิกและกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยาง มีแนวความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่พบว่า ด้านการแปรรูป ด้านการส่งเสริมการเกษตร สมาชิกและกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยาง มีแนวความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2. อภิปรายผล

จากผลการศึกษา เรื่อง แนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี มีประเด็นที่น่าสนใจ นำมาอภิปรายดังนี้

2.1 ลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ

จากผลการศึกษาสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ ของสมาชิกและกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยาง โดยภาพรวมพบว่าเป็นเพศชาย สถานภาพสมรสแล้ว ระดับการศึกษาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา อาชีพหลักการเกษตร อาชีพรองรับจ้าง เหตุที่ปลูกยางพารา เพราะรายได้ดี รายได้จากการขายยางพารา สมาชิกสหกรณ์มีรายได้มากกว่ากรรมการดำเนินการ ส่วนรายจ่ายในครอบครัว กรรมการดำเนินการ มีรายจ่ายมากกว่าสมาชิกสหกรณ์ ไม่กู้สินเชื่อในการปลูกยางพารา การเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งสหกรณ์ และเหตุผลในการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์เพื่อที่จะขายยางให้สหกรณ์ ทั้งนี้เนื่องมาจากสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางมาจากบุคคลธรรมดาที่บรรลุนิติภาวะ ทำการเกษตรสวนยางพารา ซึ่งส่วนใหญ่หัวหน้าครอบครัวเป็นสมาชิกสหกรณ์เพศชาย มีอาชีพหลักการเกษตร ทำสวนยางพารา ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของเกษตรกรภาคใต้ มีรายได้จากสวนยางพาราเป็นหลัก ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา กรรมการดำเนินการมาจากผู้นำสมาชิกโดยการเลือกตั้งของสหกรณ์ รายได้จากการขาย

ยางพารา สมาชิกสหกรณ์มีรายได้มากกว่ากรรมการดำเนินการ ส่วนรายจ่ายในครอบครัว กรรมการดำเนินการ มีรายจ่ายมากกว่าสมาชิกสหกรณ์ เพราะกรรมการดำเนินการเป็นผู้บริหารงานสหกรณ์ ทำให้ต้องเสียสละเวลาในการบริหารงานสหกรณ์ทำให้การทำเกษตรกรรมสวนยางพารา ใช้แรงงานในครอบครัวและจ้างแรงงานจากบุคคลภายนอกมากขึ้น เพื่อดูแลสวนยางพารา ซึ่งการดูแลสวนยางพาราไม่ดีเท่าที่ควร รายได้จากการขายยางพาราจึงน้อยกว่าสมาชิกสหกรณ์ที่ทำการเกษตรกรรมสวนยางพาราอย่างเต็มที่ การทำงานการบริหารงานสหกรณ์ มีการประชุม ติดต่อกับการดำเนินงานของสหกรณ์ ทำให้รายจ่ายของกรรมการดำเนินการมากขึ้นตามไปด้วย ซึ่งเป็นเหตุให้รายจ่ายในครอบครัวกรรมการดำเนินการมากกว่าสมาชิกสหกรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ มาตรา 33 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ให้สหกรณ์มีสมาชิกเป็นบุคคลธรรมดาและบรรลุนิติภาวะ กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2538 : 73 – 76) ซึ่งกล่าวว่า สมาชิกสหกรณ์เป็นผู้ดำเนินงานเกษตรกรรมทำสวนยางพารา เลือมใส่ในหลักการสหกรณ์ และกรรมการดำเนินการมาจากการเลือกตั้ง โดยให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งสมาชิกเป็นกรรมการดำเนินการ ซึ่งต้องเสียสละอุทิศเวลาในการบริหารงานสหกรณ์ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เอนก อนงค์เวช (2540 : 6 – 16) ได้ศึกษาการประเมินผลโครงการส่งเสริมการจัดตั้งสหกรณ์ในกลุ่มผู้ผลิตยางพารา ในเขตตรวจราชการสหกรณ์ที่ 3 ว่า สมาชิกและกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยาง เป็นเพศชาย การศึกษาในระดับจบการศึกษาภาคบังคับ อาชีพหลัก การเกษตร อาชีพรองรับจ้าง กรรมการดำเนินการเป็นผู้บริหารสหกรณ์มีลักษณะเป็นผู้นำ การให้แรงงานในการทำสวนยางพาราจากแรงงานในครอบครัวและจ้างแรงงานจากบุคคลภายนอก

2.2 แนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง ดังนี้

2.2.1 *กระบวนการจัดการสหกรณ์* แนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง โดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดองค์การมีระดับของแนวทางการพัฒนามากที่สุด และด้านการประสานงาน มีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อยที่สุด

ทั้งนี้เนื่องจาก สหกรณ์กองทุนสวนยาง เป็นการจัดตั้งสหกรณ์ในกลุ่มผู้ผลิตยางพารา ตั้งแต่ปี 2537 – 2541 ตามโครงการของกรมส่งเสริมสหกรณ์เพื่อแก้ไขวิกฤติการณ์ราคายางตกต่ำในปี 2534 ติดต่อกันมาจนถึงปี 2535 ทำให้เกษตรกรชาวสวนยางได้รับความเดือดร้อนและเรียกร้องให้รัฐบาลแก้ไขปัญหานโยบายของรัฐบาลต้องการที่จะจัดตั้งสหกรณ์เร่งรับโน การจัดตั้ง เกษตรกรสมาชิกขาดความพร้อมการเป็นสมาชิกสหกรณ์ การให้ความรู้เรื่องสหกรณ์ ทำให้แนวทางการพัฒนาอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เกรียงไกร

ครุฑไทย (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการจัดตั้งสหกรณ์ กรณีศึกษาสหกรณ์กองทุนสวนยาง ว่า สหกรณ์กองทุนสวนยางเป็นสหกรณ์การเกษตรรูปหนึ่งที่ตั้งตามนโยบายของทางราชการ เพื่อแก้ไขปัญหาราคายางตกต่ำ รัฐบาลใช้วิธีการสหกรณ์เพื่อแก้ไขปัญหาด้านการผลิตและการตลาด แต่เนื่องจากในการจัดตั้งสหกรณ์นั้นเป็นการจัดตั้งอย่างเร่งรีบ ทำให้ขั้นตอนในการจัดตั้งสหกรณ์ไม่สมบูรณ์ ขาดการให้การศึกษอบรมแก่เกษตรกรที่ติพอ สมาชิกยังมีความรู้ความเข้าใจเรื่องสหกรณ์ไม่ดีเท่าที่ควร

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กระบวนการจัดการสหกรณ์ด้านการจัดองค์การมีแนวทางการพัฒนาอยู่ในระดับมากกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องมาจากสหกรณ์มีการจัดองค์การโดยสมาชิก กรรมการดำเนินการ เจ้าหน้าที่สหกรณ์มีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจหน้าที่ การงาน การบริหารทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด สามารถบริการสมาชิกในการดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสหกรณ์มีการรวมกลุ่มกันหลายสหกรณ์ในระดับอำเภอโคกโพธิ์จำนวน 6 สหกรณ์ ระดับจังหวัดปัตตานี จำนวน 27 สหกรณ์ เพื่อดำเนินการด้านการตลาด ทำให้มีอำนาจต่อรองในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งสอดคล้องกับ ลัดดา พิศาลบุตร (2534 : 140 – 142) ซึ่งกล่าวว่า การจัดองค์การมีความสำคัญอย่างมากเพื่อให้ผู้บริหารสามารถใช้ทรัพยากรและบุคคลต่าง ๆ ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่าง ๆ ในองค์การ ให้บรรลุเป้าหมาย และกรมส่งเสริมสหกรณ์ (2538 : 19 – 22) ซึ่งกล่าวว่า ในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ หากสหกรณ์ต่างคนต่างผลิตต่างคนต่างขาย จะทำให้ขาดอำนาจต่อรองซึ่งจะไม่เป็นผลดีต่อสหกรณ์ และสมาชิก เพื่อสร้างอำนาจต่อรองทางธุรกิจ สหกรณ์ควรมีการรวมตัวกันเพื่อทำธุรกิจอย่างเป็นระบบ

แต่พบว่าด้านการประสานงาน มีแนวทางการพัฒนาอยู่ในระดับน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องจาก สหกรณ์กองทุนสวนยางเป็นสหกรณ์ขนาดเล็ก มีสมาชิกอยู่ระหว่างจำนวน 50 – 120 คน กรรมการดำเนินการจำนวน 6 – 9 คน การประสานงานในการจัดระเบียบการทำงานมีน้อย เนื่องจากส่วนใหญ่ผู้ปฏิบัติงานในการดำเนินธุรกิจเป็นกรรมการดำเนินการ มีความรู้จบการศึกษาภาคบังคับ ทำให้การจัดระเบียบการทำงานมีน้อยมาก ต่างคนต่างทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ไม่มีการประสานงานกัน หน่วยงานภาครัฐที่สนับสนุนต่างคนต่างทำ ซึ่งสอดคล้องกับ โอภาวดี เข็มทอง (2534 : 317 – 320) ซึ่งกล่าวว่า ส่วนราชการหน่วยงานต่าง ๆ เหล่านี้ต่างก็มีความเป็นเอกเทศต่อกัน ต่างคนต่างทำ ขาดการประสานงานที่ดี

2.2.2 ธุรกิจสหกรณ์ แนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการแปรรูปมีระดับ

ของแนวทางการพัฒนามากที่สุด และด้านการบริการและปรับปรุงที่ดิน มีระดับของแนวทางการพัฒนาน้อยที่สุด

ทั้งนี้เนื่องจาก สหกรณ์กองทุนสวนยาง เป็นการจัดตั้งสหกรณ์ตามนโยบายของรัฐบาล ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 เพื่อรวบรวมเกษตรกรชาวสวนยางรายย่อยมารวมกลุ่มกันเป็นสหกรณ์ โดยใช้หลักและวิธีการสหกรณ์ในการบริหารโรงอบ/รมควัน เพื่อทำการผลิต การแปรรูปยางให้มีคุณภาพตามความต้องการของตลาด ทำให้เร่งรีบในการจัดตั้ง เกษตรกร สมาชิกขาดความพร้อมเป็นสมาชิกสหกรณ์ กรรมการดำเนินการขาดความรู้การดำเนินธุรกิจ ทำให้แนวทางการพัฒนาอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เอนก อนงค์เวช (2540 : 43 – 44) ได้ศึกษาการประเมินผลโครงการส่งเสริมการจัดตั้งสหกรณ์ในกลุ่มผู้ผลิตยางพารา ในเขตตรวจราชการสหกรณ์ที่ 3 ว่า คณะกรรมการดำเนินการการศึกษาจากภาคบังคับ ขาดความรู้ในเรื่องการดำเนินธุรกิจสหกรณ์ การจัดตั้งสหกรณ์ขาดการวางรากฐานในการเตรียมความพร้อมศึกษาความเหมาะสมและความสำเร็จของสหกรณ์

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ธุรกิจสหกรณ์ด้านการแปรรูปมีแนวทางการพัฒนาอยู่ในระดับมากกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องมาจากสหกรณ์กองทุนสวนยางมีธุรกิจด้านการแปรรูปเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เพราะเป็นการแปรรูปน้ำยาง เป็นผลิตภัณฑ์ยางตามความต้องการของตลาด ทำให้มีมูลค่าสูงขึ้น เกิดรายได้เพิ่มขึ้น ให้กับสมาชิกและสหกรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุมล คำสุข (2542 : 65 – 66) ได้ศึกษาการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยางว่า การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง ส่วนใหญ่ดำเนินธุรกิจด้านการแปรรูปอย่างเดียว

แต่พบว่าด้านการบริการและปรับปรุงที่ดิน มีแนวทางการพัฒนาอยู่ในระดับน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องมาจาก สหกรณ์กองทุนสวนยางไม่ได้ดำเนินธุรกิจด้านการบริการและปรับปรุงที่ดิน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุมล คำสุข (2542 : 46 – 47) ได้ศึกษาการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยางว่า สหกรณ์กองทุนสวนยางยังไม่ได้ดำเนินธุรกิจด้านการบริการและปรับปรุงที่ดิน ทำให้การดำเนินธุรกิจไม่ครบวงจร

2.3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง ดังนี้

2.3.1 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการจัดการสหกรณ์

แนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง โดยภาพรวมพบว่า มีปัญหาและ

ข้อเสนอแนะด้านการจัดการเกี่ยวกับบุคคลมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากสหกรณ์กองทุนสวนยาง ไม่มีการจัดจ้างผู้จัดการ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ต้องให้กรรมการดำเนินการทำหน้าที่แทนผู้จัดการ และเจ้าหน้าที่สหกรณ์ในการดำเนินธุรกิจสหกรณ์ แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบเป็นฝ่ายการผลิต ฝ่ายการตลาด ฝ่ายการเงิน ฝ่ายบัญชี และฝ่ายธุรการ มีการเปลี่ยนหมุนเวียนในการบริหารงานทำให้การบริหารงานของสหกรณ์ไม่ต่อเนื่อง แล้วแต่กรรมการดำเนินการแต่ละชุด ทำให้ขาดความชำนาญในการปฏิบัติงาน ทำให้สมาชิกได้รับการบริการไม่ดี มีปัญหามาก ประสบความล้มเหลว ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เอนก อณรงค์เวช (2540 : 43 – 44) ได้ศึกษาการประเมินผลโครงการส่งเสริมการจัดตั้งสหกรณ์ในกลุ่มผู้ผลิตยางพารา ในเขตตรวจราชการสหกรณ์ที่ 3 ว่าสหกรณ์กองทุนสวนยางมีขนาดเล็ก ไม่สามารถจัดจ้างบุคลากรที่มีความสามารถเข้ามาบริหารงาน กรรมการดำเนินการ ต้องทำหน้าที่แทนฝ่ายจัดการทำให้แยกบทบาทหน้าที่ไม่เด่นชัด การบริหารโรงรมยางเป็นธุรกิจใหม่ที่สมาชิก/กรรมการดำเนินการ ไม่มีความคุ้นเคยมาก่อน จึงไม่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินธุรกิจสหกรณ์

แต่ด้านการอำนวยความสะดวก มีปัญหาและข้อเสนอแนะน้อยที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากสหกรณ์กองทุนสวนยาง ไม่มีการจัดจ้างผู้จัดการ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ กรรมการดำเนินการ ต้องทำหน้าที่แทนผู้จัดการและเจ้าหน้าที่สหกรณ์ในการดำเนินธุรกิจสหกรณ์ โดยไม่มีการสั่งการ กรรมการดำเนินการทำงานด้วยความสมัครใจ ตั้งใจ มีความเสียสละ ซึ่งสอดคล้องกับกรมส่งเสริมสหกรณ์ (2538 : 19 – 20) ว่า สหกรณ์กองทุนสวนยางเป็นสหกรณ์ขนาดเล็กไม่สามารถจัดจ้างผู้จัดการ และเจ้าหน้าที่สหกรณ์ได้ คณะกรรมการดำเนินการและสมาชิกต้องร่วมมือ ร่วมแรงร่วมใจ และมีความเสียสละพอสมควร เพื่อช่วยกันบริหารงานของสหกรณ์

2.3.2 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับธุรกิจสหกรณ์ แนวทางการพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ของสหกรณ์กองทุนสวนยาง โดยภาพรวม พบว่า มีปัญหาและข้อเสนอแนะด้านการแปรรูปมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก สหกรณ์กองทุนสวนยางส่วนใหญ่ดำเนินธุรกิจด้านการแปรรูปสมาชิกส่งน้ำยางให้สหกรณ์เพื่อแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ยาง ทำให้สมาชิกได้รับการบริการจากสหกรณ์ไม่ดี การดำเนินธุรกิจด้านการแปรรูป มีต้นทุนสูงไม่คุ้มทุน ทำให้สหกรณ์ดำเนินธุรกิจขาดทุน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุมล คำสุข (2542 : 66 – 69) ได้ศึกษาการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยางว่า สหกรณ์กองทุนสวนยางมีปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจด้านการแปรรูป การดำเนินธุรกิจด้านการแปรรูปไม่คุ้มทุน ค่าใช้จ่ายสูง ปริมาณธุรกิจไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ทำให้สหกรณ์ขาดทุน บางสหกรณ์ขาดทุนทุกครั้งที่มีการแปรรูปจนต้องหยุดดำเนินธุรกิจอย่างถาวร

แต่ด้านการบริการและปรับปรุงที่ดิน มีปัญหาและข้อเสนอนโยบายที่สุด ทั้งนี้ เนื่องจาก สหกรณ์กองทุนสวนยางไม่มีการดำเนินธุรกิจด้านบริการและปรับปรุงที่ดิน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุมล คำสุข (2542 : บทคัดย่อ) ว่ารูปแบบการดำเนินธุรกิจของ สหกรณ์กองทุนสวนยางมีการดำเนินธุรกิจหลายรูปแบบ ได้แก่ การให้เงินกู้ รวมกันซื้อ รวมกันขาย การแปรรูป การรับฝากเงิน สหกรณ์ไม่ได้ดำเนินธุรกิจด้านการบริการและปรับปรุงที่ดิน ทำให้การดำเนินธุรกิจสหกรณ์ไม่ครบวงจร

2.4 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมาชิกและกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยาง มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง แตกต่างกัน ดังนี้

2.4.1 กระบวนการจัดการสหกรณ์ พบว่า สมาชิกและกรรมการดำเนินการ มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาโดยรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากกรรมการดำเนินการเป็นผู้วางนโยบาย และเป็นผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการจัดการสหกรณ์ ส่วนสมาชิกเป็นผู้รับบริการการดำเนินธุรกิจสหกรณ์ ทำให้กรรมการดำเนินการจะมองแนวทางการพัฒนามากกว่าสมาชิก ซึ่งสอดคล้องกับ ปัญญา หิรัญรัมย์ (2534 : 51 – 58) ซึ่งกล่าวว่ากรรมการดำเนินการมีบทบาทอย่างมากในการกำหนดนโยบายและหน้าที่ต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ในกระบวนการจัดการสหกรณ์ สมาชิกเป็นผู้รับบริการทำธุรกิจสหกรณ์

2.4.2 ธุรกิจสหกรณ์ พบว่า สมาชิกและกรรมการดำเนินการ มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาโดยรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากกรรมการดำเนินการเป็นผู้กำหนดนโยบายและเป็นผู้ปฏิบัติงานในการดำเนินธุรกิจสหกรณ์ ส่วนสมาชิกเป็นผู้รับบริการการดำเนินธุรกิจสหกรณ์ ทำให้กรรมการดำเนินการจะมองแนวทางการพัฒนามากกว่าสมาชิก ซึ่งสอดคล้องกับกรมส่งเสริมสหกรณ์ (2538 : 11 – 20) ว่า ธุรกิจสหกรณ์กองทุนสวนยางเป็นสหกรณ์ขนาดเล็ก มีเงินทุนน้อย กรรมการดำเนินการต้องเป็นผู้กำหนดนโยบายและการปฏิบัติงานในการดำเนินธุรกิจ เพื่อบริการสมาชิกอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ มีข้อควรพิจารณานำมาเสนอแนะ 2 ประเด็น ดังต่อไปนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 **ด้านกระบวนการจัดการสหกรณ์** เห็นสมควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ ไปใช้ในการจัดการสหกรณ์ เพื่อประโยชน์สำหรับสมาชิกและกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยางในด้านการจัดการสหกรณ์

3.1.2 **ด้านธุรกิจสหกรณ์** เห็นสมควรนำข้อมูลและผลของการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในการดำเนินธุรกิจสหกรณ์ เพื่อประโยชน์สำหรับสมาชิกและกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยางในด้านธุรกิจสหกรณ์

3.2 ข้อเสนอแนะในการดำเนินการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 **ควรทำการวิจัยด้านการจัดการสหกรณ์** เช่น บทบาทของสมาชิก บทบาทของคณะกรรมการดำเนินการ และบทบาทของผู้จัดการและเจ้าหน้าที่สหกรณ์

3.2.2 **ควรทำการวิจัยเน้นเกี่ยวกับธุรกิจด้านการขายและด้านการแปรรูปยางพารา**

3.2.3 **ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง อำเภออื่น ๆ ในจังหวัดปัตตานี และจังหวัดใกล้เคียง** เพื่อเป็นข้อมูลเปรียบเทียบการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (2547) “ผลการดำเนินงานของสหกรณ์กองทุนสวนยาง” สารระสังเขป
ออนไลน์ ค้นคืนวันที่ 27 พฤษภาคม 2547 จาก <http://www.cad.go.th>
- กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2546) “ข้อมูลจำนวนสหกรณ์และสมาชิก” สารระสังเขป ออนไลน์ ค้นคืน
วันที่ 10 กันยายน 2546 จาก <http://www.cpd.go.th>
- _____ (2547) “หลักการสหกรณ์” สารระสังเขป ออนไลน์ ค้นคืนวันที่ 27 พฤษภาคม
2547 จาก <http://www.cpd.go.th>
- กองแผนงาน กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2542) คู่มือการสอนวิชาสหกรณ์ในโรงเรียนสำหรับชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 3 - 6 กรุงเทพมหานคร กรมส่งเสริมสหกรณ์
- กองวิชาการ กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2540) การสหกรณ์ในประเทศไทย กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
- กองสหกรณ์การเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2538) คู่มือส่งเสริมสหกรณ์กองทุนสวนยาง
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
- เกรียงไกร ครุฑไทย (2542) “ผลการจัดตั้งสหกรณ์ กรณีศึกษาสหกรณ์กองทุนสวนยาง”
กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2545) คู่มือการปฏิบัติงานของสหกรณ์
กองทุนสวนยาง สงขลา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- จรรยา บุญมา (2546) “ผลสำเร็จของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดบุรีรัมย์” กรมส่งเสริมสหกรณ์
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- จังหวัดปัตตานี (2546) “ข้อมูลจังหวัดปัตตานี และข้อมูลอำเภอโคกโพธิ์” สารระสังเขป ออนไลน์
ค้นคืนวันที่ 10 กันยายน 2546 จาก <http://www.Pattani.go.th>
- จำรัส นวลนิ่ม (2540) การศึกษากับการพัฒนาประเทศ : แนวความคิดและวิธีปฏิบัติ
กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ไอดีเอ็นเอสไตร์
- ฉายา บุญเสริม (2542) “การดำเนินงานและปัจจัยที่มีผลกระทบต่อธุรกิจรวบรวมยางของ
สหกรณ์กองทุนสวนยาง” กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- ดิเรก ฤกษ์ห่อราย (2543) “ทฤษฎีและแนวทางการพัฒนาสังคม” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาสังคมไทยกับการส่งเสริมการเกษตร* หน่วยที่ 6 หน้า 277 – 333 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
- ที่ว่า การอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี (2546) *รายงานประจำปีของอำเภอโคกโพธิ์ปัตตานี อำเภอโคกโพธิ์*
- นิรันดร์ จงวุฒิวินัย (2543) “แนวคิดเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับพัฒนา” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา* หน่วยที่ 1 หน้า 1 - 39 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
- บุญมี จันทร์วงศ์ (2543) “ยุทธศาสตร์การพัฒนาสหกรณ์ในภาคการเกษตร” กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- _____ (2543) *ระบบสหกรณ์กับการพัฒนาประชาธิปไตย* กรุงเทพฯ ฯ โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- ประพันธ์ เศวตนิรันดร์ (2538) *เศรษฐศาสตร์สหกรณ์* กรุงเทพมหานคร คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ปัญญา หิรัญรัมย์ (2534) “ผู้บริหารกับการจัดการสหกรณ์” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการจัดการและการดำเนินงานการสหกรณ์* หน่วยที่ 2 หน้า 47 - 48 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
- “พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542” กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2542) กรุงเทพมหานคร
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 (2546) กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์นามมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์
- พลู สัตถาภรณ์ (2533) *การบริหารงานสหกรณ์* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์
- พูลสุข ไทยสวัสดิ์ (2526) “ธุรกิจสหกรณ์ 2” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการจัดการและดำเนินการสหกรณ์* หน่วยที่ 9 หน้า 91 – 117 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
- ละออง จิระกาล (2543) “การดำเนินธุรกิจรวบรวมยางพาราของสหกรณ์กองทุนสวนยาง ในอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง” กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- ลัดดา พิศาลบุตร (2534) “การจัดองค์การของสหกรณ์” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการจัดการและดำเนินการสหกรณ์* หน่วยที่ 4 หน้า 135 – 199 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์

- วรรณะ เสนทอง (2543) “กระบวนการทัศน์ในการพัฒนาธุรกิจและบุคลากรของสหกรณ์ภาคการเกษตรในทศวรรษหน้า” กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง สหกรณ์กองทุนสวนยาง (2546) สาระสังเขปออนไลน์ ค้นคืนวันที่ 6 กันยายน 2546 จาก <http://www.thailandrubber.thaigov.net/service> ta 3.html
- สำนักงานสหกรณ์จังหวัดปัตตานี (2546) “รายงานผลการดำเนินงานสำนักงานสหกรณ์จังหวัดปัตตานี ปีการศึกษา 2546” จังหวัดปัตตานี
- สำนักพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ (2545) “แนวทางปฏิบัติการบริหารจัดการกลุ่มสถาบันเกษตรกรกรชาวสวนยางตามมาตรการสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง” กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- สมล คำสุข (2542) “การศึกษาการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง” กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- สุวรรณ ฐวโชติ (2544) วิธีวิจัยทางสหกรณ์ กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- เอนก อนุวงศ์เวช (2540) “การประเมินผลโครงการส่งเสริมการจัดตั้งสหกรณ์ในกลุ่มผู้ผลิตยางพารา ในเขตตรวจราชการสหกรณ์ที่ 3” กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- อำภรณ์ ลิ้มพานิชย์ (2546) “ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดนครศรีธรรมราชที่ได้ระดับมาตรฐานของกรมส่งเสริมสหกรณ์” กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- โอภาวดี เข็มทอง (2534) “การประสานงานสหกรณ์” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการจัดและการดำเนินงานการสหกรณ์* หน้าที่ 7 หน้า 297 – 344 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
- Bryan A. Garner. (1991). *Black 's Law Dictionary Seven Edition*. St. Paul West Group U.S.A.
- Joyce M. Hawkins and Robert Allen. (1991). *The Oxford Encyclopedic English Dictionary* : New York. U.S.A.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือราชการ

ที่ ทม 1314/พิเศษ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

ค.บางพุด อ.ปากเกร็ด

จ.นนทบุรี 11120

19 ธันวาคม 2546

เลขที่	5610
วันที่	5 ธ.ค. 2546
เวลา	14.33

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์อำนวยความสะดวกนักศึกษาปริญญาโท สํารวจข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน สหกรณ์จังหวัดปัตตานี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ สมาชิก/กรรมการดำเนินการสหกรณ์กองทุนสวนยาง เรื่อง “แนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง ในอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

ด้วยนายวิจิต นวลชื่น นักศึกษาบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติจากมหาวิทยาลัย ให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยางในอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี” ซึ่งมีรองศาสตราจารย์ ดร.สมจิต โยระคง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลักและ รองศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา หิรัญรัมย์ และ รองศาสตราจารย์ ลัดดา พิศาลบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ซึ่งจำเป็นต้อง ทำการสัมภาษณ์ข้อมูล สมาชิก/กรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยาง อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัด ปัตตานี

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านช่วยกรุณา แจ้งผู้เกี่ยวข้อง อำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษาในการตอบแบบสัมภาษณ์ตามสมควร

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดทราบและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมจิต โยระคง)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์

โทร. 0-2503-3577

โทรสาร 0-2503-3578

โสมจิต โยระคง

ขอเรียนแจ้ง สหกรณ์จังหวัดปัตตานี เพื่อโปรดทราบ

นายสมชายรัตน์ (ชื่อจริง)
สหกรณ์จังหวัดปัตตานี

5 ธ.ค. 46
สมชายรัตน์
๒๕๓๓๑๗

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์

เลขที่แบบสัมภาษณ์.....

(สมาชิก / กรรมการดำเนินการ)

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง

แนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อขอทราบข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง สมาชิกและกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยาง อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เพื่อนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาธุรกิจสหกรณ์กองทุนสวนยาง กระบวนการจัดการสหกรณ์และธุรกิจสหกรณ์ ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง ให้มีการดำเนินธุรกิจสหกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2. คำตอบในแบบสัมภาษณ์จะนำไปใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านแต่อย่างใด

ดังนั้นจึงใคร่ขอความกรุณาจากสมาชิกและกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยางทุกท่าน ได้กรุณาตอบคำถามทุกข้อตรงความจริงและตรงความคิดเห็นของท่าน

3. แบบสัมภาษณ์ทั้งหมดมี 4 ตอนได้แก่

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกและกรรมการดำเนินของสหกรณ์กองทุนสวนยาง

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง ประกอบด้วย 2 ตอนย่อย ดังนี้

ตอนที่ 2.1 แนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง : กระบวนการจัดการสหกรณ์

ตอนที่ 2.2 แนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง : ธุรกิจของสหกรณ์

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์
กองทุนสวนยาง

4. ผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณท่านที่กรุณากรอแบบสัมภาษณ์ และให้ความร่วมมือในการเก็บ
ข้อมูลครั้งนี้

วิจิต นวลชื่น

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

11. เหตุผลที่ทำให้ท่านปลูกยางพารา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) 11.1 รายได้ดี
  - ( ) 11.2 ญาติพี่น้อง เพื่อนบ้านชักชวน
  - ( ) 11.3 เคยปลูกที่อื่นมาก่อน
  - ( ) 11.4 มีความรู้เกี่ยวกับการปลูกยางพาราเป็นอย่างดี
  - ( ) 11.5 พื้นที่เหมาะสมต่อการปลูกยางพารา
  - ( ) 11.6 อื่น ๆ ระบุ .....
12. ประสบการณ์การปลูกยางพารา ..... ปี
13. จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่เป็นแรงงานช่วยในการปลูกรวมทั้งตัวท่านด้วย ..... คน
14. รายได้ในครอบครัวในรอบปี 2546 จำนวน ..... บาท
- 14.1 รายได้จากการขายยางพารา .....บาท
  - 14.2 ราคาผลผลิตยางพารา .....บาท /ก.ก.
15. รายจ่ายของครอบครัวในปี 2546 จำนวน .....บาท
16. ในการปลูกยางพาราท่านได้กู้เงินมาใช้จ่ายหรือไม่
- ( ) 16.1 ไม่กู้
  - ( ) 16.2 กู้
17. การเป็นสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยาง
- 17.1 จำนวนปีที่เข้าเป็นสมาชิก ..... ปี
  - 17.2 การเข้าเป็นสมาชิก
    - ( ) ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งสหกรณ์
    - ( ) สมัครเข้าเป็นสมาชิกภายหลังก่อตั้งสหกรณ์ ..... ปี
  - 17.3 เหตุผลในการเข้าเป็นสมาชิก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
    - ( ) 17.3.1 มีคนชักชวน
    - ( ) 17.3.2 ศรัทธาในวิธีการสหกรณ์
    - ( ) 17.3.3 เพื่อที่จะได้รับบริการด้านสินเชื่อ
    - ( ) 17.3.4 เพื่อที่จะได้ซื้อวัสดุการเกษตร อุปโภค / บริโภค
    - ( ) 17.3.5 เพื่อที่จะขายยางให้กับสหกรณ์
    - ( ) 17.3.6 เพื่อที่จะฝากเงิน

- ( ) 17.3.7 เพื่อต้องการเงินปันผล
- ( ) 17.3.8 เพื่อต้องการช่วยเหลือจากเพื่อนสมาชิกด้วยกัน
- ( ) 17.3.9 อื่น ๆ ระบุ .....

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับของแนวทางการพัฒนาที่ตรงกับแนวทางการพัฒนาของท่าน

3 = ระดับของแนวทางการพัฒนามาก

2 = ระดับของแนวทางการพัฒนาปานกลาง

1 = ระดับของแนวทางการพัฒนาน้อย

ตอนย่อยที่ 2.1 การพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง : กระบวนการจัดการสหกรณ์

รายการ	ระดับของแนวทางการพัฒนา		
	มาก 3	ปานกลาง 2	น้อย 1
1. ด้านการวางแผน			
1.1 ความรู้ด้านการวางแผน			
1.2 การดำเนินการด้านการวางแผน			
1.3 ขั้นตอนการวางแผน			
1.4 ขั้นตอนการจัดทำแผนงาน			
1.5 การกำหนดบุคคลรับผิดชอบเกี่ยวกับแผนงาน			
2. ด้านการจัดการองค์การ			
2.1 ความเหมาะสมของการจัดองค์การ			
2.2 ความเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการจัดองค์การ			
2.3 ความชัดเจนของการจัดองค์การ			
2.4 การกำหนดขอบเขตและภาระงานของบุคลากรในองค์การ			
2.5 ผัง / รูปแบบการ จัดองค์การ			
3. ด้านการจัดการเกี่ยวกับบุคคล			
3.1 การกำหนดหลักเกณฑ์การบริหารบุคคล			
3.2 หลักการทำงานเป็นทีม			
3.3 การสรรหาบุคลากร			

รายการ	ระดับของแนวทางการพัฒนา		
	มาก 3	ปานกลาง 2	น้อย 1
3.4 หลักการพัฒนาความรู้ / ทักษะ / ความสามารถ			
3.5 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับงาน			
4. ด้านการอำนวยความสะดวก			
4.1 ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับด้านการอำนวยความสะดวก			
4.2 การอำนวยความสะดวกสอดคล้องกับการปฏิบัติ			
4.3 การอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงิน			
4.4 การอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการพาหนะ			
4.5 การอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเบิกสิ่งของ วัสดุ และอุปกรณ์			
5. ด้านการควบคุมงาน			
5.1 ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมงาน			
5.2 ขั้นตอนการควบคุมงาน			
5.3 การอำนวยความสะดวกในการควบคุมงาน			
5.4 รูปแบบของการควบคุมงาน			
5.5 วิธีการควบคุมงาน			
6. ด้านการประสานงาน			
6.1 ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการประสานงาน			
6.2 ขั้นตอนการประสานงาน			
6.3 การอำนวยความสะดวกในการประสานงาน			
6.4 รูปแบบของการประสานงาน			
6.5 วิธีการประสานงาน			

ตอนย่อยที่ 2.2 การพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง : ธุรกิจของสหกรณ์

รายการ	ระดับของแนวทางการพัฒนา		
	มาก 3	ปานกลาง 2	น้อย 1
1. ด้านการเงิน			
1.1 ระเบียบเกี่ยวกับการเงิน			
1.2 ระเบียบเกี่ยวกับการรับฝากเงิน			
1.3 ระเบียบเกี่ยวกับการจ่ายเงินกู้			
1.4 การติดตามการใช้เงินกู้			
1.5 การประชาสัมพันธ์ด้านการเงิน			
2. ด้านการจัดหาทุน			
2.1 ระเบียบเกี่ยวกับการจัดหาทุน			
2.2 ยุทธศาสตร์การจัดหาทุน			
2.3 การระดมทุนภายในสหกรณ์			
2.4 การระดมทุนภายนอกสหกรณ์			
2.5 การประชาสัมพันธ์ด้านการจัดหาทุน			
3. ด้านการให้สินเชื่อ			
3.1 ระเบียบเกี่ยวกับการให้สินเชื่อ			
3.2 ยุทธศาสตร์การให้สินเชื่อ			
3.3 วงเงินการให้สินเชื่อ			
3.4 การค้ำประกันการให้สินเชื่อ			
3.5 การพัฒนารูปแบบการให้สินเชื่อ			
3.6 การประชาสัมพันธ์การให้สินเชื่อ			
4. ด้านการตลาด			
4.1 ระเบียบเกี่ยวกับการตลาด			
4.2 ยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการตลาด			
4.3 การพัฒนาเทคนิคการตลาด			
4.4 การพัฒนาระบบการตลาด			

รายการ	ระดับของแนวทางการพัฒนา		
	มาก 3	ปานกลาง 2	น้อย 1
4.5 การประชาสัมพันธ์การตลาด			
5. ด้านการจัดซื้อ			
5.1 ระเบียบเกี่ยวกับการจัดซื้อ			
5.2 ยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการจัดซื้อ			
5.3 การพัฒนาเทคนิคการจัดซื้อ			
5.4 การพัฒนาระบบการจัดซื้อ			
5.5 การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดซื้อ			
6. ด้านการขาย			
6.1 ระเบียบเกี่ยวกับการขาย			
6.2 ยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการขาย			
6.3 การพัฒนาเทคนิคการขาย			
6.4 การพัฒนาระบบการขาย			
6.5 การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการขาย			
7. ด้านการแปรรูป			
7.1 ระเบียบเกี่ยวกับการแปรรูป			
7.2 ยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการแปรรูป			
7.3 การพัฒนาเทคนิคการแปรรูป			
7.4 การพัฒนาระบบการแปรรูป			
7.5 การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการแปรรูป			
8. ด้านการบริการและปรับปรุงที่ดิน			
8.1 ระเบียบเกี่ยวกับการบริการและปรับปรุงที่ดิน			
8.2 ยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการบริการและปรับปรุงที่ดิน			
8.3 การพัฒนาเทคนิคการบริการและปรับปรุงที่ดิน			
8.4 การพัฒนาระบบการบริการและปรับปรุงที่ดิน			

รายการ	ระดับของแนวทางการพัฒนา		
	มาก 3	ปานกลาง 2	น้อย 1
8.5 การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการบริการและปรับปรุงที่ดิน			
9. ด้านการส่งเสริมการเกษตร			
9.1 ระเบียบเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร			
9.2 ยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร			
9.3 การพัฒนาเทคนิคการส่งเสริมการเกษตร			
9.4 การพัฒนาระบบการส่งเสริมการเกษตร			
9.5 การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร			
10. ด้านการศึกษาอบรม			
10.1 ระเบียบเกี่ยวกับการศึกษาอบรม			
10.2 ยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการศึกษาอบรม			
10.3 การพัฒนาเทคนิคการศึกษาอบรม			
10.4 การพัฒนาระบบการศึกษาอบรม			
10.5 การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการศึกษาอบรม			

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง
คำชี้แจง : โปรดระบุสิ่งที่เป็นปัญหาและข้อเสนอแนะให้ด้วย

3.1 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการจัดการ

รายการ	ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
1. ด้านการวางแผน	1.1	1.1 .....
	.....	.....
	1.2	1.2 .....
	.....	.....
2. ด้านการจัดองค์การ	2.1	2.1 .....
	.....	.....
	2.2	2.2 .....
	.....	.....
3. ด้านการจัดการเกี่ยวกับบุคคล	3.1	3.1 .....
	.....	.....
	3.2	3.2 .....
	.....	.....
4. ด้านการอำนวยความสะดวก	4.1	4.1 .....
	.....	.....
	4.2	4.2 .....
	.....	.....
5. ด้านการประสานงาน	5.1	5.1 .....
	.....	.....
	5.2	5.2 .....
	.....	.....
6. ด้านการควบคุมงาน	6.1	6.1 .....
	.....	.....
	6.2	6.2 .....
	.....	.....

3.2 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับธุรกิจของสหกรณ์

รายการ	ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
1. ด้านการเงิน	1.1	1.1 .....
	1.2	1.2 .....
2. ด้านการจัดหาทุน	2.1	2.1 .....
	2.2	2.2 .....
3. ด้านการให้สินเชื่อ	3.1	3.1 .....
	3.2	3.2 .....
4. ด้านการตลาด	4.1	4.1 .....
	4.2	4.2 .....
5. ด้านการจัดซื้อ	5.1	5.1 .....
	5.2	5.2 .....
6. ด้านการขาย	6.1	6.1 .....
	6.2	6.2 .....

รายการ	ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
7. ด้านการแปรรูป	7.1	7.1 .....
	7.2	7.2 .....
8. ด้านการบริการและ ปรับปรุงที่ดิน	8.1	8.1 .....
	8.2	8.2 .....
9. ด้านการส่งเสริมการเกษตร	9.1	9.1 .....
	9.2	9.2 .....
10. ด้านการศึกษาอบรม	10.1	10.1 .....
	10.2	10.2 .....

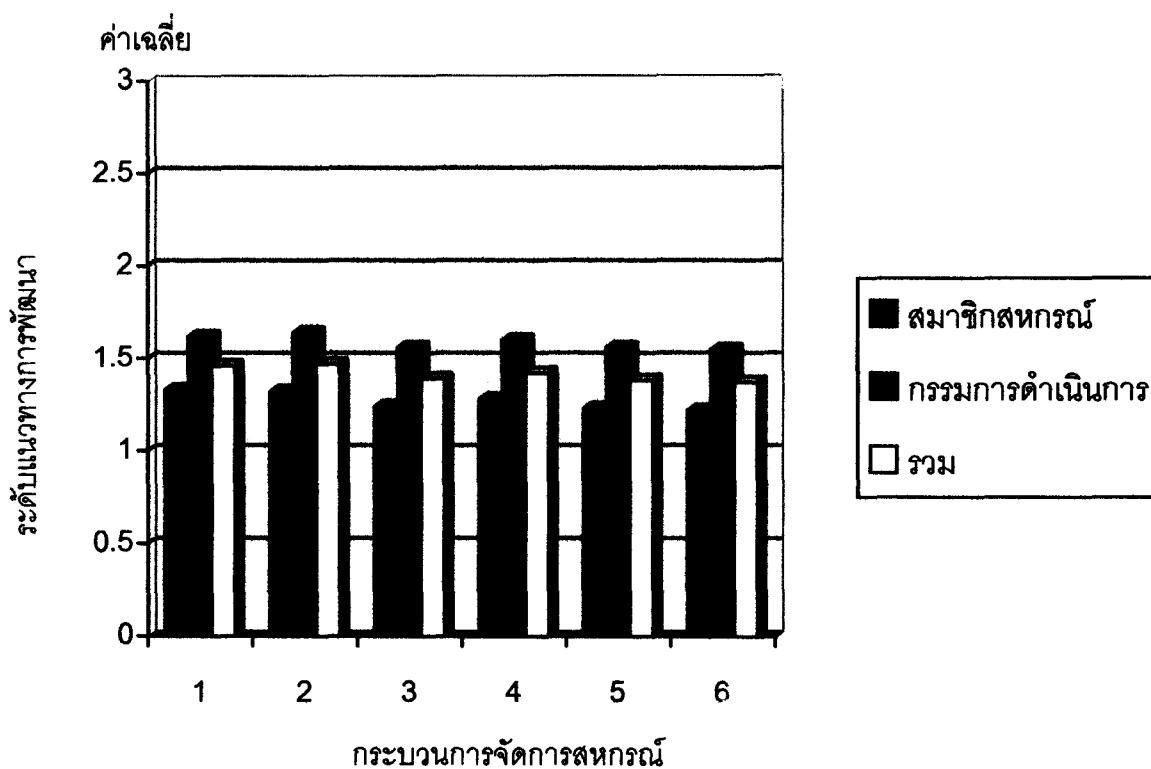
ผู้วิจัยขอขอบคุณอย่างสูงที่ท่านให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ครั้งนี้

ภาคผนวก ค

ภาพแสดงระดับการพัฒนา

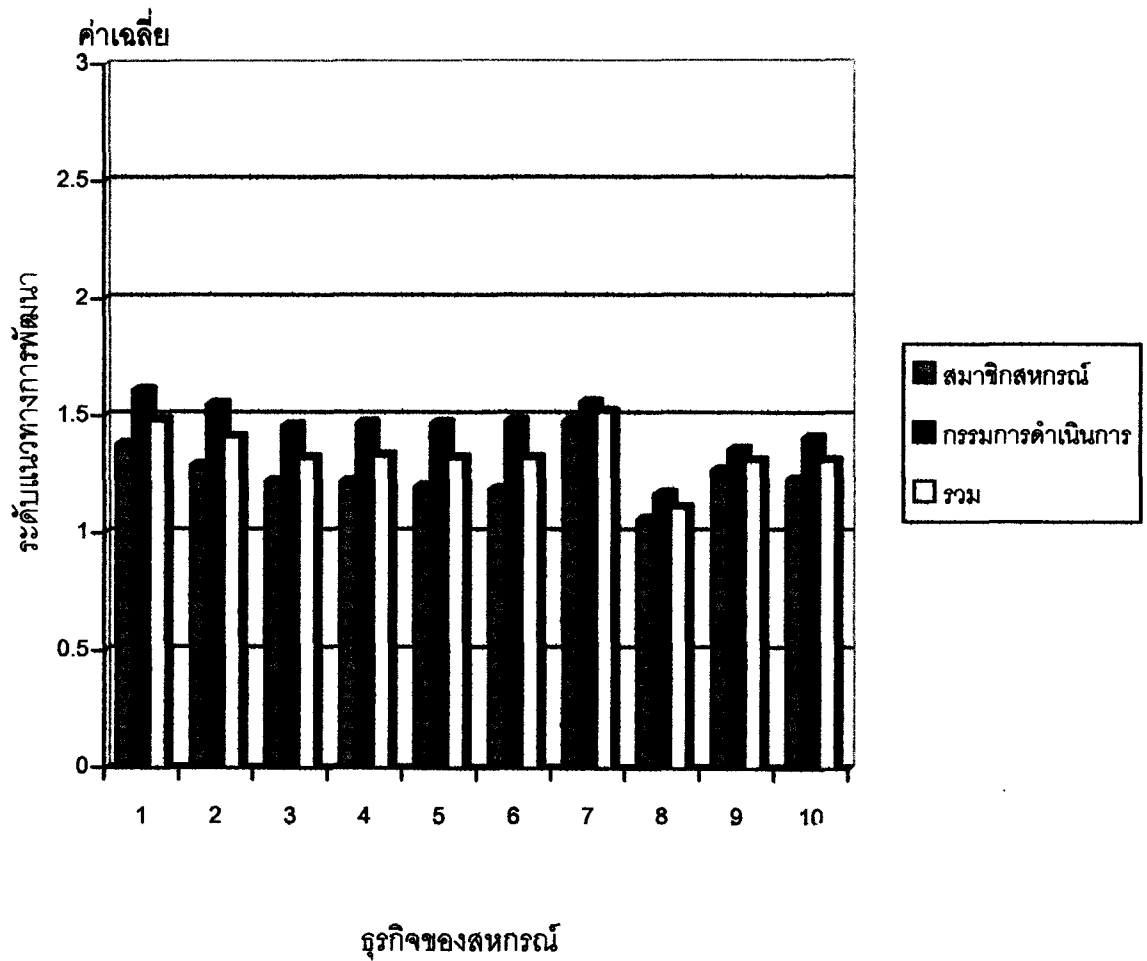
ภาพแสดงแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง
: กระบวนการจัดการสหกรณ์

ภาพภาคผนวกที่ 1 แสดงระดับแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง :
กระบวนการจัดการสหกรณ์

กระบวนการจัดการสหกรณ์	อันดับ
1 = ด้านการวางแผน	2
2 = ด้านการจัดองค์การ	1
3 = ด้านการจัดการเกี่ยวกับบุคคล	4
4 = ด้านการอำนวยความสะดวก	3
5 = ด้านการควบคุมงาน	5
6 = ด้านการประสานงาน	6

แสดงแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง
: ธุรกิจของสหกรณ์

ภาพภาคผนวกที่ 2 แสดงระดับแนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง :
ธุรกิจของสหกรณ์

ธุรกิจของสหกรณ์	อันดับ
1 = ด้านการเงิน	2
2 = ด้านการจัดหาทุน	3
3 = ด้านการให้สินเชื่อ	5
4 = ด้านการตลาด	4

5 = ด้านการจัดซื้อ	5
6 = ด้านการขาย	5
7 = ด้านการแปรรูป	1
8 = ด้านการบริการและปรับปรุงที่ดิน	10
9 = ด้านการส่งเสริมการเกษตร	8
10 = ด้านการศึกษาอบรม	8

ภาคผนวก ง

ตารางวิเคราะห์ผล t - test

T-Test

Group Statistics

	สถานะสมาชิก	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ด้านการวางแผน	สมาชิก	50	1.3280	.22043	.03117
	กรรมการ	41	1.6244	.50238	.07846
ด้านการจัดองค์กร	สมาชิก	50	1.3240	.20159	.02851
	กรรมการ	41	1.6390	.51811	.08092
ด้านการจัดการเกี่ยวกับบุคคล	สมาชิก	50	1.2440	.19077	.02698
	กรรมการ	41	1.5610	.49441	.07721
ด้านการอำนวยความสะดวก	สมาชิก	50	1.2800	.17613	.02491
	กรรมการ	41	1.5951	.50890	.07948
ด้านการควบคุมงาน	สมาชิก	50	1.2320	.16835	.02381
	กรรมการ	41	1.5610	.51229	.08001
ด้านการประสานงาน	สมาชิก	50	1.2240	.15460	.02186
	กรรมการ	41	1.5463	.52540	.08205
กระบวนการจัดการ	สมาชิก	50	1.2720	.14605	.02066
	กรรมการ	41	1.5878	.49062	.07662
ด้านการเงิน	สมาชิก	50	1.3760	.21998	.03111
	กรรมการ	41	1.6098	.54028	.08438
ด้านการจัดหาทุน	สมาชิก	50	1.2920	.15232	.02154
	กรรมการ	41	1.5512	.49956	.07802
ด้านการให้สินเชื่อ	สมาชิก	50	1.2167	.16236	.02296
	กรรมการ	41	1.4553	.51238	.08002
ด้านการตลาด	สมาชิก	50	1.2160	.22072	.03121
	กรรมการ	41	1.4683	.46392	.07245
ด้านการจัดซื้อ	สมาชิก	50	1.1960	.16898	.02390
	กรรมการ	41	1.4683	.41136	.06424
ด้านการขาย	สมาชิก	50	1.1920	.20187	.02855
	กรรมการ	41	1.4780	.45580	.07118
ด้านการแปรรูป	สมาชิก	50	1.4840	.29441	.04164
	กรรมการ	41	1.5610	.54994	.08589
ด้านการบริการและปรับปรุง	สมาชิก	50	1.0600	.15253	.02157
	กรรมการ	41	1.1707	.15850	.02475
ด้านการส่งเสริมการเกษตร	สมาชิก	50	1.2720	.18848	.02666
	กรรมการ	41	1.3561	.26272	.04103
ด้านการศึกษาอบรม	สมาชิก	50	1.2320	.19529	.02762
	กรรมการ	41	1.4098	.28267	.04415
ธุรกิจสหกรณ์	สมาชิก	50	1.2537	.11679	.01652
	กรรมการ	41	1.4528	.36793	.05746

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances	
		F	Sig.
ด้านการวางแผน	Equal variances assumed	25.876	.000
	Equal variances not assumed		
ด้านการจัดองค์กร	Equal variances assumed	48.992	.000
	Equal variances not assumed		
ด้านการจัดการเกี่ยวกับบุคคล	Equal variances assumed	36.287	.000
	Equal variances not assumed		
ด้านการอำนวยความสะดวก	Equal variances assumed	38.414	.000
	Equal variances not assumed		
ด้านการควบคุมงาน	Equal variances assumed	58.695	.000
	Equal variances not assumed		
ด้านการประสานงาน	Equal variances assumed	71.322	.000
	Equal variances not assumed		
กระบวนการจัดการ	Equal variances assumed	57.834	.000
	Equal variances not assumed		
ด้านการเงิน	Equal variances assumed	26.151	.000
	Equal variances not assumed		
ด้านการจัดหาทุน	Equal variances assumed	38.444	.000
	Equal variances not assumed		
ด้านการให้สินเชื่อ	Equal variances assumed	34.019	.000
	Equal variances not assumed		
ด้านการตลาด	Equal variances assumed	32.073	.000
	Equal variances not assumed		
ด้านการจัดซื้อ	Equal variances assumed	45.528	.000
	Equal variances not assumed		
ด้านการขาย	Equal variances assumed	35.162	.000
	Equal variances not assumed		
ด้านการแปรรูป	Equal variances assumed	12.523	.001
	Equal variances not assumed		
ด้านการบริการและปรับปรุง	Equal variances assumed	2.910	.091
	Equal variances not assumed		
ด้านการส่งเสริมการขาย	Equal variances assumed	2.042	.157
	Equal variances not assumed		
ด้านการศึกษาอบรม	Equal variances assumed	1.027	.314
	Equal variances not assumed		
ธุรกิจสหกรณ์	Equal variances assumed	36.375	.000
	Equal variances not assumed		

Independent Samples Test

		t-test for Equality of Means		
		t	df	Sig. (2-tailed)
ด้านการวางแผน	Equal variances assumed	-3.757	89	.000
	Equal variances not assumed	-3.511	52.556	.001
ด้านการจัดองค์กร	Equal variances assumed	-3.954	89	.000
	Equal variances not assumed	-3.672	49.919	.001
ด้านการจัดการเกี่ยวกับบุคคล	Equal variances assumed	-4.174	89	.000
	Equal variances not assumed	-3.875	49.757	.000
ด้านการอำนวยความสะดวก	Equal variances assumed	-4.094	89	.000
	Equal variances not assumed	-3.784	47.867	.000
ด้านการควบคุมงาน	Equal variances assumed	-4.273	89	.000
	Equal variances not assumed	-3.941	47.097	.000
ด้านการประสานงาน	Equal variances assumed	-4.130	89	.000
	Equal variances not assumed	-3.796	45.694	.000
กระบวนการจัดการ	Equal variances assumed	-4.328	89	.000
	Equal variances not assumed	-3.980	45.827	.000
ด้านการเงิน	Equal variances assumed	-2.793	89	.006
	Equal variances not assumed	-2.599	50.847	.012
ด้านการจัดหาทุน	Equal variances assumed	-3.481	89	.001
	Equal variances not assumed	-3.203	46.112	.002
ด้านการให้สินเชื่อ	Equal variances assumed	-3.111	89	.003
	Equal variances not assumed	-2.866	46.600	.006
ด้านการตลาด	Equal variances assumed	-3.407	89	.001
	Equal variances not assumed	-3.198	54.690	.002
ด้านการจัดซื้อ	Equal variances assumed	-4.266	89	.000
	Equal variances not assumed	-3.972	51.038	.000
ด้านการขาย	Equal variances assumed	-3.990	89	.000
	Equal variances not assumed	-3.730	52.787	.000
ด้านการแปรรูป	Equal variances assumed	-.853	89	.396
	Equal variances not assumed	-.806	58.378	.423
ด้านการบริการและปรับปรุง	Equal variances assumed	-3.385	89	.001
	Equal variances not assumed	-3.373	84.187	.001
ด้านการส่งเสริมการขาย	Equal variances assumed	-1.775	89	.079
	Equal variances not assumed	-1.719	70.620	.090
ด้านการฝึกอบรม	Equal variances assumed	-3.537	89	.001
	Equal variances not assumed	-3.414	68.832	.001
ธุรกิจสหกรณ์	Equal variances assumed	-3.616	89	.000
	Equal variances not assumed	-3.331	46.623	.002

Independent Samples Test

		t-test for Equality of Means	
		Mean Difference	Std. Error Difference
ด้านการวางแผน	Equal variances assumed	-2964	.07888
	Equal variances not assumed	-2964	.08443
ด้านการจัดองค์กร	Equal variances assumed	-3150	.07968
	Equal variances not assumed	-3150	.08579
ด้านการจัดการเกี่ยวกับบุคคล	Equal variances assumed	-3170	.07593
	Equal variances not assumed	-3170	.08179
ด้านการอำนวยความสะดวก	Equal variances assumed	-3151	.07697
	Equal variances not assumed	-3151	.08329
ด้านการควบคุมงาน	Equal variances assumed	-3290	.07700
	Equal variances not assumed	-3290	.08347
ด้านการประสานงาน	Equal variances assumed	-3223	.07805
	Equal variances not assumed	-3223	.08492
กระบวนการจัดการ	Equal variances assumed	-3158	.07296
	Equal variances not assumed	-3158	.07936
ด้านการเงิน	Equal variances assumed	-2338	.08370
	Equal variances not assumed	-2338	.08993
ด้านการจัดหาทุน	Equal variances assumed	-2592	.07447
	Equal variances not assumed	-2592	.08094
ด้านการให้สินเชื่อ	Equal variances assumed	-2386	.07669
	Equal variances not assumed	-2386	.08325
ด้านการตลาด	Equal variances assumed	-2523	.07406
	Equal variances not assumed	-2523	.07889
ด้านการจัดซื้อ	Equal variances assumed	-2723	.06383
	Equal variances not assumed	-2723	.06854
ด้านการขาย	Equal variances assumed	-2860	.07170
	Equal variances not assumed	-2860	.07670
ด้านการแปรรูป	Equal variances assumed	-.0770	.09029
	Equal variances not assumed	-.0770	.09545
ด้านการบริการและปรับปรุง	Equal variances assumed	-.1107	.03271
	Equal variances not assumed	-.1107	.03283
ด้านการส่งเสริมการขาย	Equal variances assumed	-.0841	.04738
	Equal variances not assumed	-.0841	.04893
ด้านการศึกษายอบรม	Equal variances assumed	-.1778	.05026
	Equal variances not assumed	-.1778	.05207
ธุรกิจสหกรณ์	Equal variances assumed	-.1992	.05508
	Equal variances not assumed	-.1992	.05979

Independent Samples Test

		t-test for Equality of Means	
		95% Confidence Interval of the Difference	
		Lower	Upper
ด้านการวางแผน	Equal variances assumed	-45313	-.13965
	Equal variances not assumed	-.46576	-.12702
ด้านการจัดองค์กร	Equal variances assumed	-.47334	-.15670
	Equal variances not assumed	-.48735	-.14270
ด้านการจัดการเกี่ยวกับบุคคล	Equal variances assumed	-.46786	-.16609
	Equal variances not assumed	-.48128	-.15267
ด้านการอำนวยความสะดวก	Equal variances assumed	-.46807	-.16218
	Equal variances not assumed	-.48260	-.14765
ด้านการควบคุมงาน	Equal variances assumed	-.48197	-.17598
	Equal variances not assumed	-.49689	-.16106
ด้านการประสานงาน	Equal variances assumed	-.47742	-.16726
	Equal variances not assumed	-.49330	-.15138
กระบวนการจัดการ	Equal variances assumed	-.46078	-.17083
	Equal variances not assumed	-.47556	-.15605
ด้านการเงิน	Equal variances assumed	-.40007	-.06744
	Equal variances not assumed	-.41431	-.05320
ด้านการจัดหาทุน	Equal variances assumed	-.40719	-.11125
	Equal variances not assumed	-.42213	-.09631
ด้านการให้สินเชื่อ	Equal variances assumed	-.39101	-.08623
	Equal variances not assumed	-.40613	-.07110
ด้านการตลาด	Equal variances assumed	-.39944	-.10514
	Equal variances not assumed	-.41041	-.09417
ด้านการจัดซื้อ	Equal variances assumed	-.39912	-.14547
	Equal variances not assumed	-.40990	-.13469
ด้านการขาย	Equal variances assumed	-.42851	-.14358
	Equal variances not assumed	-.43990	-.13220
ด้านการแปรรูป	Equal variances assumed	-.25638	.10243
	Equal variances not assumed	-.26801	.11406
ด้านการบริการและปรับปรุง	Equal variances assumed	-.17572	-.04574
	Equal variances not assumed	-.17602	-.04544
ด้านการส่งเสริมการเกษตร	Equal variances assumed	-.17825	.01006
	Equal variances not assumed	-.18167	.01347
ด้านการศึกษาอบรม	Equal variances assumed	-.27762	-.07789
	Equal variances not assumed	-.28164	-.07387
ธุรกิจสหกรณ์	Equal variances assumed	-.30863	-.08973
	Equal variances not assumed	-.31948	-.07888

ภาคผนวก จ

ภาพการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง

ภาพภาคผนวกที่ 3 สหกรณ์กองทุนสวนยางคลองช้าง จำกัด

ที่มา : ถ่ายภาพโดยนาย ยูโตะ ยีสะอุ ณ ที่สหกรณ์กองทุนสวนยางคลองช้าง จำกัด
วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2547

ภาพภาคผนวกที่ 4 บ้านและสวนยางพาราของสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางควนเปล จำกัด

ที่มา : ถ่ายภาพโดยนาย ยูโตะ ยีสะอุ ณ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี
วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2547

กระบวนการจัดการสหกรณ์

ภาพภาคผนวกที่ 5 กระบวนการจัดการสหกรณ์ด้านการจัดองค์การ
ที่มา : ถ่ายภาพโดยนาย ยูได้ะ ยีสะอุ ณ ที่สหกรณ์กองทุนสวนยางคลองช้าง จำกัด
วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2547

ภาพภาคผนวกที่ 6 กระบวนการจัดการสหกรณ์ ด้านการวางแผน
ที่มา : ถ่ายภาพโดยนาย ยูได้ะ ยีสะอุ ณ ที่สหกรณ์กองทุนสวนยางควนเปล จำกัด
วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2547

ธุรกิจสหกรณ์

ภาพภาคผนวกที่ 7 ธุรกิจสหกรณ์ด้านการซื้อ

ที่มา : ถ่ายภาพโดยนาย ยูโตะ ยีสะอุ ณ ที่สหกรณ์กองทุนสวนยางควนเป็ด จำกัด
วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2547

ภาพภาคผนวกที่ 8 ธุรกิจสหกรณ์ด้านการขาย

ที่มา : ถ่ายภาพโดยนาย ยูโตะ ยีสะอุ ณ ที่สหกรณ์กองทุนสวนยางควนเป็ด จำกัด
วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2547

ภาพภาคผนวกที่ 9 ธุรกิจสหกรณ์ด้านการแปรรูป

ที่มา : ถ่ายภาพโดยนาย ยูไล้ะ ยีสะอุ ณ ที่สหกรณ์กองทุนสวนยางควนเป็ด จำกัด
วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2547

ภาพภาคผนวกที่ 10 ธุรกิจสหกรณ์ด้านการศึกษาอบรม

ที่มา : ถ่ายภาพโดยนาย ยูไล้ะ ยีสะอุ ณ ที่สหกรณ์กองทุนสวนยางควนเป็ด จำกัด
วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2547

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
สำนักบรรณสารสนเทศ
199

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายวิจิต นวลชื่น
วัน เดือน ปีเกิด	15 เมษายน 2500
สถานที่เกิด	อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี
ประวัติการศึกษา	เศรษฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2523
สถานที่ทำงาน	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดปัตตานี กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ตำแหน่ง	นักวิชาการสหกรณ์ 7 ว. หัวหน้ากลุ่มจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์